

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 04 12 012 8

BINDING SECT. AUG 24 1966

DR Arseven, Celâl Esad
729 Eskî İstānbûl
A7

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

<http://www.archive.org/details/eskistnbl00arse>

اسکی غلطہ

استانبول شہری عجبرلی جمعی
ایٹک مؤسسہ می فراہم فرامی
مادام بومپار جناب لریٹہ

و
بنالری

Esti jal te ve benalome

مؤلفی :

جلال اسعد

استانبول

الحمد لله وحده

۱۳۲۹

1007444

A

اسكى غلطه

استانپول شېرى مجلېرى ۳ ھىقى
ايلاک مۇسسەسى فرانسىزىيە
مادام بومپار جىنايەت

و
بىنالىرى

مقدمە

بىزانس قارشوسىندە وخلىچ كىنارندە اولوب بىزانس شېرىنىك
حيات تارىخىسىنە از چوق قارىشان واونىكلە بىلگىدە ياشايان غلطە
شېرى بىزانسك ايلك كونلرندن بىرى ھەن اظهار وجود ايتدىكى
وقرون وسطادە يك مهم وقايە صحنە اولدىنى حالە درجە ھىقى
قدر كىندىسندن ئىخت ايدلمەشىدر . بىوكادە سبب مورخلرك بىتون
نظر دقتلىرى غلطە قارشوسىندەكى بىوك بىزانس شېرىنە عطف
ايتلىرى اولمشدر . والحاصل بىزانس ، غلطەنى دائىما يانندە اوقدر
كوچوك بىراقشىدر كە مورخ ووقعە نويسلىرى شو كوچوك شېرە لايىق
اولدىكى ھىمىتە باقمامشلىدر . واقعا غلطەنى دائىر يازىلىش بىراقچە مهم
اثر واردىر . فقط بونلرك اكثرىسى لائىلك نقتە نظردن يازىلىش
اولوب اونلردە كرك اثار عتيقە وكر ك بىزانس تارىخىنىك غلطەنى
عائد تفصىلاتى اھمال ايدلمشدر .

احتمال كە بىوك بىغىرت واقىدەم ايلە چايشىلەرق پراكىندە وشىقەلردن
غلطەنىك مفصل بىر تارىخىنى ياپىمق مەمكىن اولەجقدر . فقط انشاأت

وتحولات طوپوغرافیه بیزانسدن زیاده معروض قالان غلطه ده بوکون آراتق قلعه لرندن واسکی مبانیسندن انجق جزئی بر پارچه قالمش مشروطیتك شهر مزه ویردیکی فعالیت مالیه واقتصادیه طولایسیله شهرك مركز تجارتی اولان غلطه هریردن زیاده دکیشمه واسکی بنالری یقیله رق یرلرینه یکی انشات یاییله معروض اولدیغندن بش اون سنه صوگرا بوکون اوتوده بریده تصادف ایدیان ایزلری بیله بولوق قابل اولیه جقدر .

ریختیم ، غلطه نك كو پرو ایله طوپوخانه آراسنده کی ساحاتی تماماً وطانیه جق درجه ده دکیشدر مشدر . خلیج جهتند یاییله جق ریختملرده بالاخره او قسمك شکل ووضیعتی دکیشدره جکدر .

یالکز بزده دکل ستون دنیاده مهندسلرک غدار جدوللرینک چیزدیکی خطلر داخلنده بولمقله محو وناپدید اولمغه محکومیتدن قورتوله میان اثار عتیقه نك بو صورته اورته دن غائب اولوشلری بالطبع هنوز مکمل بر تاریخی یاییلمامش بر شهر ایچون رضیاعدره غلطه شهر ی شیمدییه قدر کچریدیکی هدمیاته رغمائینه بوکون ایچه قیمتی مبانی تاریخیه نی احتوا ایتکده در . باخصوص بیزانس معماری ملکي سنك تدقیقه خدمت ایده جك بعض قیمتی نمونه لری ده حائزدر . فقط وقیله شهر ی احاطه ایدن سورلر بوکون موجود دکدر . بونلر کاملاً هدم ایدلمش وانجق بعض باغچلر ، دکانلر ویا بنالر ایچنده قالان پارچه لر کندیبلرینی قورتاره بیلمشلردر . شهرك اسکی شکلی بولوق سورلرک اشغال ایتدیکی قسمی تعینه

موقوفه در که تاريخده و وقایعنامه لرده و یا خود اسکی وشقه لر ه بو
موقعلر اساس اعتبار ایدیله رک ویریلن تعریفاته نظراً بعض مبانی
مشهوره نك موقعلری تعیین ایده یلسون .

بناءً علیه اولاً بوسورلرک بو کونکی سواقلره نظراً نرم لردن
چدیکنی تعیین ایلک ایجاب ایدر . بو کون ائده موجود اولان
بر قاق اسکی خریطه محللرینه تطبیق اولونمق وموجود اولان
نقطه لر اساس اتخاذ ایدیله بکله بوکا بر درجه یه قدر موفق اولمق
قابلدر . فقط یارین بو ممکن اوله میسه حقدردر ، بو کوچک کئنده
غلطه نك مفصل تاریخنه کیریله جک دکلدر . یالکیز سورلری
ومیانینه عائد وقایع خلاصه اولوندقدن کیره بو کون موجود اولان
ومرور زمانه ضیاعه محکوم اولان اسکی مبانی حقدردر کی مشاهداتمز
نقل ایدیله جکدر . بونکله هم بالاخره غلطه حقدردر تبعاتده
بولنه جق اثار عتیقه متخصصلرینه برمدخل حاضر لاق و همده شهرلرک
تاریخنه مراقایدن سیاحلرک تدقیقاتی تسهیل ایتش اولمق کی
بر خدمت ناچیزانه ده بولونه جغمی امید ایدیورم .

— ۱ —

غلطه نك اسمی

غلطه نك اسمی نرم دن کلیور ؟ بیزانسی « دهنیس » [۱]
ومورخ « سترابون » کوره [۲] غلطه یه اسکیدن Sykai « سیکانه »

[۱] Pierre Gylles de topografia 322

[۲] سقارلاتوس . بیزانسیوس جلد ۱ صفحه ۳۴

(ἑυζωδης) (ἑυζαῖ) « سيقوديس » ويا Sykaena

« سيقانهنا » دیرلرمش. بونك روجهده معناسی ایخیرلاک در. سبیده غلطه جهتی باغلا اولوب پك چوق ایخیر اغاجلری بولونمسندن ایمش. خرسیتیانلغك ایلک زمانلرنده (آریروبوایس) فندقلیده آرام ایدن اپیسقپوس περτίηαγος پرتیاقوس متره پولیتخانهی غلطهیه نقل ایتمشیدی. بوراسی برکوچك کوی شکنده اولوب سقارلاتوس اثرنده تئودوس زماننده کی غلطهیه تعریف ایدرکن اطرافی دیوارله محدود اولان قسم داخلنده ۱ کلیسا ۱ حمام ۱ تیاترو بر دک من ۴ خصوصی دکرمن ۴۳۱ خاه بواندیغنی و ۳۴ شهر محافظی بوانوب بونلره Collegiatos دینلدیکنی یازیور.

بیزانسی « تئیهن [۱] » زماننده غلطهیه ژوستینیانا « ویا ژوستینیانو بولیس دیرلرمش. بوتسمیهنك سبیده - مورخ پروقوبه کوره - غلطه جهتهده بولان ومقدما بیوک قونسطانتین طرفندن، پیلان برج ومبانی یی ایمپراطور ژوستینییهنك تعمیر ایتدیرهك بعض بنالر دهها علاوه ایتدیرمش اولسی ایمش، حتی بوراده ژوستینییهنك برده سرانی وارمش که یوقوندیاس دیرلرمش [۲].

بعض مؤلفلر « غالا » کله سنك روجهده سود معناسی افاده ایتسمه باقهرق Galata غلطه تسمیه سنك اوراده کی اینك آخورلرینه وسود خاهلره اضافه اولدینی سولشلا و بو برروایت اساطیریه صبراسته کچمشد. حتی اُسکی استانبوله دائر مقدما یازدیغمز

Etienne de Bysance, Dictionnaire d'Histoire et de Géographie [۱]

[۲] Scarlatos Byzantios جلد ۸ صفحه ۳۴

کتابده بزده بوسبب تسمیه به متمایل بولنش ایدک .

سلطان ابراهیم زمانه تصادف ایدن (۱۰۴۹-۱۰۵۸) اولیا
چلبی نك سیاحتنامه سنده (جلد ۱ صحیفه ۴۲۶) غاطه حقنده بمض
ایضا حانه تصادف اولونیور . حکایاتی تدقیقات مهمیه استناد
ایتدیر مکسزین یازمش و باخصوص کورمدینی جهتلرده روایاته
بك زیاه قامش و حقیقت سوسی ویرمش اولان مؤلف مومی الیه
دیور که «اولاقطنطینیه قلعه سی بنا اولندقدنصکره غاطه طرفلری
برچرزار خوش هوا ، محصولدار قرای دلربا اولمغله بالعموم صاعماللر
قبولنلری و صیغیرلری بو غاطه طوبراغنده اوتلاته رق سودی
قراله تقدیم ایدرلردی . بو محصولدار یرده کی نبات وبرکت اناری
اوله رق سود غایت لذیذ حصوله کلدیکندن اسمنه غالاته دیرلر .
بالاخره چوبان مسکنی حالنی آلدیغندن قورشونلی مخزن جوارنده
قلعه کبی بر جای مناص انشا ایتدیلر .

بعضی یلریده بولکه نك سبب تسمیه سی عرجه ده «قلعه»
کله سنده آرامغه قدر وارمشلردی .

۱۱۲۰ تاریخ میلادی سنده استانبولده تولد ایدوب ۱۱۸۰ ده
وفات ایدن «پیه رجیل» ک کتابنده بحث ایتدیکی شاعر ومورخ
مشهور «چه چه س» Tzetzes ک افاده سنه کوره روملرک «غلاط»
تعبیر ایتدکاری «غولوالر» کندی ریشلری Brennos بره نوس ک
اداره سنده بورادن کچمشلر و بوشهره کندی اسملری بیراقمشلردر . [۱]

[۱] سلت وکلت دنیلن اقوام قبل المیلاد ۲۷۸ تاریخنده طونه
یوقارولندن اینه رک ابکیه ایرمشلر ، بونلردن بر قسمی «لیون» جهتنه
برقسیمده «استانبول» طرفنه طوغرو یورومشلردر .

روملرک عمومیتله لاتینلره یعنی بزم فرنک دیدیکمز غرب
خرستیانلرینه غالوس دیدکارینه باقیلر و بوشهرکده اوته دنبری فرنکار
طرفدن اسکان ایدلدیکی و اناطولیده مقدا غالاطرک اسکان ایتدیکی
مملکتله غالاته آتسمیه اولندیغی دوشونولورسه غلطه کلمه سنک سبب
تسمیه سی حقه ده طوغروجه برفیکر ایدیلشمش اولور . [۱]
ذاتاً بواسمه خریطه اوزرنده بشقه یرلرده ده تصادف
ایدیلکده در .

آپیر قطعه سنده غالاطیا اسمنده بر شهر اولدیغی کبی رومانیا ده کی
غالاص ویا قلاص شهر یله ده بواسم اره سنده بر مشابته کورولیور .
مع مافیه غلطیه روملر Πέρρα « پهره » قارشو یاقه ویا کجید
معناسنه « پهراما » دیرلردی .

اون ایکنجی عصر میلادیده استانبولی زیارت ایدن ابن بطوطه
بوراسنک غلطه تسمیه ایدلدیکنی افاده ایله بوشهر حقه ده بعض
ایضاحات ویریور .

عین تاریخده استانبوله سیاحت ایدن « بنیامه ن دو تودهل »

بونلر اوچ قبیله دن عبارت اولوب Tectosages, Tolistoboïens
Troemes ناملرینی آلیرلردی . بونلر اناطولینک و سطنده انقره ولایتیه
یوزغاد سنجاغتنک شرق طرفلرینه یرلشمشلردی که اورایه قدیم « غالاطیا »
Galatie دینور . تاریخده اقوام مذکوریه غالاط ، غالاته ، کلثاته
وکلث تعبیر اولنور .

[۱] حواریوندن سن پولک بر باناییریکنده پهره ساکنلرینه « عزیز
غالاتلر » دیسه خطاب ایتدیکنی سقارلاتوس بیزانتیوس یازیور .
(جلد ۱ صفیه ۳۵)

دخی او زمان موسویلرک استانبول طرفنده اسکان ایتسی ممنوع اولوب «پهرا» اسمیه ایدیان قارشو جهتده اوطوردقلرینی افاده ایتسنه نظراً بوراسنک هم غلطه و هم پهرا تسمیه ایدلدیکی موسویلرک اوطوردقینی قسم — که وقتیه پراسکویه دنیلن خاصکوی در — ینه «پهرا» قسمنه داخل اولدینی اکلشلیور .

غلطهده اسکان ایدن واورایه صاحب اولان جنویزلر بوشهره عمومیتله «پهرا» دیرلردی . جنویزلر کندی جماعتلرینه بیله (magnifica communita di Peyra) «ماندیفیکا قومونیتا دی پهرا» یعنی «پهرا جماعت معظمه سی» نام رسمینسی ویرلردی .

غلطه اسمی ایسه انجق عثمانلی فتحندن ایکی عصر صوکر ا یعنی ۱۶۵۷ سنه میلادیلرینه طوغری تکرار جماعتک اوراق رسمیه لری وزرنده کورونمکه باشلیور . [۱]

ظن اوانیورکه اوزمان شهر بیویه رک ارقهده کی پهرا باغلری دنیلن صیرتله یعنی شیمدیکی بک اوغلنه طوغری اولر انشا ایدیلوب «پهرا» اسمی بالخاصه یوقارو جهتله منحصر قالمقله قلعه داخلنده بولنان قسمه ینه اسکی اسمی اولان غلطه نامی ویرلمش و «پهرا» ده صرف شیمدیکی «بک اوغلنه» منحصر قالمشدر .

والحاصل پهرا لاتین جماعتک صوک اوراق رسمیه سنده و فاتح طرفندن جنویزلره ویریلن فرمانده غلطه اسمی کورلمکده اولسی صوک زمانلرده غلطه اسمنک استعمال ایدلدیکنی کوستریور .

تورک‌لر بوجهته حتی یک‌چیربلره مخصوص اولان غلطه سرایی [۱]
بواندینی محله قدر بیه غلطه دیمشدر .

[۱] عصر بایزید ثانی به قدر غلطه پنجه‌ب بازارینک (وویبودا)
قوناغندن یوقاروسی صیدوشکاره جسیان جبل چنکستان اولمسیله (بایزید
ثانی) حضرتلری آوان جوانیده موسم شتاده بو شاخسار و حیر رده
برکون تصیده تصدی بیوردقلرنده اثنای تک وپوده نأثیر شدت باد
وبروددن یخضور اوله‌رق تسخن وجود ایده‌جک بر محل جستجوسنده
ایکن طوخنه‌دن تک اوغلته دوغری چیقان وغلطه سرایشک جنبنده
بوغاز کن شاخسارنده بولنان برکلبه‌دن رونما اولان دومان اوزرینه
واروب کلبه دروننده تازه تازه کل فدانلری ایچنده برعزیز متعبدک آرامی
مشهود هایونلری اولمسیله کلبه‌یه داخل وطریق تفوایه اولان میل و محبت
هایونلری جهتیله الفت عزیزدن محظوظیت حاصل اوله‌رق عزیز مشارالیه
(کل بابا) بردلخواه‌کنز وارمیدر بیوردقلرنده جواباً (پادشاهم شوذروه‌جکه
برمکتب عرفان تأسیس و ترتیب بیورده‌واراده اوقویوب یازانلری خدمت
هایونده استخداام ایله وقتا من‌الاقوات دولته‌ک لازم اولور) جوابیله
ایله کوستردیکی اوتوز بیک زراعدن زیاده اولان عرصه‌نک اطرافنه
بردیوار چکیله‌رک برجامع شریف ایله ایکیشر یوز آدمی استیعاب ایدر
اوچ قغوش وهر قغوشه برر حمام وضابط دائره‌سی ومطبخ انشا ومجرب
درایتکار برآق اغایی ضابط اولقی اوزره غلطه سرایی اغایی تعیین
وبدایت درسلی خواجه‌لکنه مشارالیه کل بابایی تعیین ایلدی
غلطه سرایی اندرون هایونه ایکنجی و سرای هایونده‌کی کوچک اوطه
برنجی مکتب اعدادی اتخاذ وبقیه قانونلرینک عصر (سلیمان خانیده)
اکالنه اغاز اولومشدر .

سلطان سلیم زماننده ۹۷۸ تاریخنده غلطه سراینده‌کی اغالراندرونه
واسکی سرایه نقل ایله سرای مذکور مدرسه اعتبار اولومش وروایته
کوره مراد خان ثالث عصرنده ینه سرای اولقی اوزره اغوات وضع
اولومش احمدخان اول عهدنده بر دفعه ده‌ا تخلیه ایله ینه مدرسه‌به

تورکار « پەرا » اسمی قوالانامش-لردر . غلطه صرتلرینه
طوغری بیودیکی زمان اورالرینده « بک اوغلی » تسمیه ایتمشلردر
بونک سبب تسمیه سی ایسه اوجوارده قوناغی بونان و « بک
اوغلی » تسمیه اولنان غریقی دن طولاییدر . بوقوناغی حقتده
طنین غزته سیله نشر ایتدیکمز مقاله نك بعض جهتلرینی اختصار
ایدەرك بورایه عیناً نقل ایدیورز .

« ترلار آره سنده برپایه قه دن عبارت اولان شمدیکی نك اوغلی
جاده سی تقسیم میدانه قدر کلیر . اورادن کوچوک و طوپراق
یوللرله بیوکدره یه ، جهانگیر جهتلرینه . طولم باغچه طرفه
آریلیدی .

حتی یقین وقتلره ، ایکی یوزسنه اولیسنه قدر تقسیم میدانی
قیروی شکلی محافظه ایتش ایدی .

پروفسور مورتانده کوردیکمز اسکی بر بویالی رسم شیمدیکی

وقفط طلبه علومک برشی اوکر نه مدکلری حکمت خفیه یه حمل ایله عثمان خان
ثانی زماننده اوچنجی کره سرایده قرار و ۱۰۷۶ هـ دور سلطان محمودخان
رابعه کوپرلی زاده فاضل احمد پاشا نك زمان صدارتنده ینه اغالر اندرونه
نقل و مدرسه یه تحویل اولونمشیدی ۱۱۲۶ هـ مرمنده سلطان احمد خان
ثالث صدر اعظم لردن سلحدار شهید علی پاشا مرحومک محتیله تکرار
سرای اولوق اوزره ابنیه سی تنظیم و برقصه عالی انشا و ترسیم ایله دردنجی
دفعه اوله رق سرای اعتبار اولدیقنه دائر دروننه برلوحه ده شاعر بخیری افندی
مرحومک انشاد ایلدیکی تاریخ تعلیق اولنمشدر . (تاریخ عطا جلد ۱ صحیفه ۷۹)
سلطان محمود خان اول زماننده ینه تعمیر و اغالر اقامه سیله سرای اتخاذ
اولوندی . ۱۲۳۵ سلطان محمود ثانی زماننده سرای مذکور کلیاً هدم
و تجدید اولوندی .

تقسیم صوبی خزینہ۔ ایہ بانندہ کی اجاچی، یکیکچر یلرک آت اوستندہ جولاندرینی کوستر مکدہ در کہ بوندندہ بورالرک برقاج یوز سمنہ اولکی حالی حقندہ بر فکر ایدینک ممکندر .

تقسیم میدانی تنظیم ایدیلیرکن بولسان ستون پارچہ۔ سنک بو رسمدہ بر باغچہ تصادف ایدن یر اولدینی کوریلور .

برچوق افادات تاریخیہ نظرآ بو باغچہ۔ کہ شمیدیکی طوپیچی قشله سی و تقسیم کوشه سمنہ طوغری تصادف ایدن اخور وقغوشلرک بولندینی یردر۔ بک اوغلی دنیلن ذاتک باغچہ سی ایدی . و بو باغچہ نک اورتہ سندنده قوناغی و مختلف کوشکلری واردی .

بو ذاتک اصل اسمی Louigi Gritti لوییچی غربیتی ایدی . سلطان سلیمان قانونی زمانندہ حکومت اجزیہ ایله پادشاه آرمندہ مهم برواسطه مخبرہ اولان و تاریخنده بک مشهور بولنان بر وندیکلیدر .

وندیکک استانبول ایلیچیلکندہ بولنوب بالاخره وندیک جمهوریتی بکی تعیین اولونان « آندره آغریتی » نک استانبولده ایکن بر روم قادیله مناسبدن تولد ایتمش و شرق مسائلدہ یتیشهرک وزیر ابراهیم پاشا واسطه سیلہ سلطان سلیمان کندیسنی طانتدیرمش ایدی .

بر مدت مجارستانده دخی پادشاهک قائم مقامی صفتندہ بولندی و برچوق ایشلره قاریشدی . نہایت اولیہ بر موقع کسب ایتمشدی کہ اوکا طانیشلیمدن هیچ برایش کورولمز اولمشدی . سلطان سلیمان آراصیرا غربیتی نک قوناغنه کلهرک مسافر قالیر واوراده

ا کلنجهلر ترتیب اولنوردی . هانمهر تاریخی بوندن بحث ایدیور .
ابراهیم پاشانک ایسه همان هر کون کلوب ساعتلرجه وقت چکیردیکی
بریر ایدی .

تورکلر ایسه غلطه یی شهرک ایچنه حصر ایتمکله بورالره یعنی
غلطه سرایندن اوتلره ، غریبتی یه اضافه (بک اوغلی) تعبیر ایدر .
لردی . ایشته بوتعبیر سلطان سلیمان قانونی زمانندن بریدر .
بک اوغلی غریبتی بک قوناغی پهراده لاتین مزارلنی یاننده
اولدیغنه دائر بعض آثار تاریخیده معلوماته تصادف ایتدیکنی
پروفیسور مورتمان سویلور .

لاتین مزارلنی شیمدیکی تقسیم باغچه سنک یاننده یعنی شیشلی یه
طوغری اولان جهتنده اولدیغنه کوره قوناغک موقعی طوپی
قشله سی طرفلرینه ویاخود ایاس پاشا اوستلرینه طوغری اولسی
بک محملدر . ذاتاً اراضینک وضعیتی تدقیق اولنه جق اولورسه
اورالرده منظره سی اک کوزل و تپه ده بولنه جق اولان یر تقسیم
میداننک ایاس پاشایه کیدن کوشه سندن تقسیم باغچه سنه قدر قشله نک
بولندیغی محل اولدیغی کوریلور .

هانمهرک تاریخنده شو سطرلری اوقویورز : « لونى غریبتی
وندیک بکی اولان آندره آغریبتی نک استانبولده وندیک سفیری
اولدیغی زمان بر روم قادینیه مناسبتندن تولد ایتمش اولوب غایت
خریص جاه و ثروت و غایت قورناز بر آدم ایدی . وزیر اعظم
ابراهیم پاشا واسطه سیله سلطان سلیمان انتساب ایش و پادشاهک
اجنبی حکمدارلرله اولان مناسبتنده ، باخصوص مجارستانله اولان

مسائلده واسطه اولمش و اووقندنبری يالکيز وديک اياچيسي اوله رق دکل، مجارستان اياچيسي اوله رق دخي مهم رول اوينا مشدی.»
وبنه يککنجی جلدده غربتي نك مجارستانده پادشاهك قائمه قامی اوله رق بولنديفی يازييور .

قورنه ی دوپليچيوس دوشه يهرك روزنامه سنده (۱۵۳۳ سنه سی ۲۵ مایس) کوننك وقایعی يازارکن « بوراده بك اوغلی ناميله ياد اولونان آلویزیو غربتي نك بهرا ، یعنی غلظه خارجنده کوزل أولری ، اولديغندن بحث ايدييور . و ۱۲۶ نجی صحیفه سنده « کزینیرکن غربتي نك قوناغی جوارينه کيتدك دييور . ، دیگر برکتابده Remberiti Cose de Turchi (صحیفه ۱۵۶)

Aluigi Gritti دن بحث ايدرکن :

Si faceva chiamare Beyogly che significa
figliuolo di signore

ديمی دیگرلری تأييد ايدييور .
منشآت سلاطين فريدون بکده دخي (ايکنجی طبع جلد ۱ صحیفه ۶۶) شو جهلره تصادف اولونيور :
« صولاقلر زياده مشقت چکدکلری اجلدن اوتوز بيک الحقه انعام ویرلدى و غلظه ده اولان فرنك بك اوغله اوتوز بيک فلورى و اوچيوز بيک نقد ویرلدى . »

پروفسور مورتمانك بو خصوصه دائر بزه ویرمك لطفنده بولنديفی معلوماته کوره استابولده ایلچی صفيله بولنوب چنبرلی طاش جوارنده کی ایلچی خاننده اقامت ایدن وهر کونکی وقایعی

ياز مق صورتيله آلمانجه بر روزنامه رجوده کتيرمن Stefan Gerlach سته فان غمر لاخت (۱۵۷۳ صحيفه ۳۴) بر جنازه مراسمی مناسبيله غلطه خار جنده کی مزا لغه قدر کيتدکن صوکره عودنده غريقتی نك قوناغی يانیدن کچديکني وبوقوناغك برتپه اوزرنده بولنديغی يازيور ودييور که « غريقتی نك ۵۰۰ آتی و ۱۰۰ أسیری وردی . سلطان سليمانك محرم اسراری ایدی . اولدکن صوکره قوناغی خراب اولمشدی . کیمسه صایلمدی . برتورك يالکز طاشلری ایچون ۶۰۰۰ دوقا ویردی . فقط ویرمدیلر . ایکی مرمر مردیوه نله بیوک برصفه چیقیلور . اولك ياننده برحام و بر حرم دائره سی واردی . بو حرم دائره سی بالاخره پادشاهك آوکوپکلرینی محافظه تحصيص ایدلمشدی . [۱] بورادن عودنده ایچنده ۷,۰۰۰ عجمی اوغلانی بولنان بر سرای اوکندن کچک دييور . [که بوراسیده غلطه سرانی ولدیننه هیچ شبهه یوقدر .] ایشه شوتعريفاته کوره غريقتی نك قوناغی بولنان محل ، تقسیم باغچه سیله غلطه سرانی آره مننده و تقسیم باغچه سنه پک یقین برتپه ده بولنديغی آ کلانشلیور که بونکده شیمدیکی طوبچی قشله سنك بولنديغی محلدن بشقه بریر اولمديغی آشکاردر . طولمه اولمیان وطیعی غایت اسکی برطوپراق آلتندن چیقان بوستون پارچه سی ایسه بوقوناغك قپوسی ویا باغچه سنه عاٹد اولوب طوپراقده کومولی قالمش اولان طاشلردن اولق ظنی ویرمکده در .

[۱] بودائره نك صامصونخانه اولق احتمالی بولنديغی پروفسور ورتمان

بو محل تاریخده منجم تقی الدینسه عائد بعض خاطرات ایلهده
مناسبتدار بولنیور .

یوقاروده ذکر سی سبقت ایدن ستهفان غه رلاخك ترنده
(۴۰۸ نجی صحیفه) شو سطرله تصادف اولنیور :

(۱۵۷۷ شمرین تانی) « سلطان مراد خان ثالث قاهره دن بر منجم
جانب ابدی . بو منجم غلطه خارجنده غریبتی نك قوناغی بونندینی
محلده برصدخانه انشا ابدی . بو قوله برقاچ قولاج زمیندن آشاغیده
اولوب کنیشلکی دخی برقاچ قولاج ایدی . « دییه باشلا یور .
بونندنده آ کلاشیلدیغنه کوره منجم تقی الدینك رصدخانه سی ده
بوراده ایمش . تقسیم میدانك تاریخ نقطه نظرندن اهمیتی برقات
دها آرتدیران بو رصدخانه دنده اشاغیده بحث ایده جکیز .
ایشته « بك اوغلی تسمیه سنك سببی بونر . »

غلطه نك تاریخی یالکیز ییزانس تاریخنه مربوط اولوب سون
بحر سفیده یاشایان حکومتلرک وبا خصوص لاینلکک تاریخیه
دخی مناسبتداردر .

آق دکیزده تجارتله اشتغال ایدن اقوامک همان کافه سی دایما
بیزانسه توجیه نظر ایتشلردر . تجارت ایچون بیزانسه کلن وندیک ،
جنوه . یزا تجارلری کی ایتالیا تجارلرینک کافه سی یواش یواش

یراشهرك استانبولده لاتین مستملکله‌ری تشکلی اتمک و بیومکه باشلامشدر .

بواقوام اراسنده ایتالیا جمهوریتله‌ری دائما برنجی موقعی اشغال ایشملردر . شرق ایمپراطورانی رومادن ایریلدینی زمانلرده بیله ایتالیا نلرک استانبولده مهم بر موقع تجاریلری واردی . او وقتدنبری بونلر دائما استانبولده بر مسافردن زیاده بر مال صاحبی کبی یراشمکه کوز دیکدکلرندن کسب استقلال امللری ارقه‌سند . چالیشیورلردی . فقط بیزانس ایمپراطورلغنک قوتلی زمانلرنده بو ارزولرینی میدانه کتیره مدیلر . مع مافیله بونیتله چالیشمقدن هیچ بر زمانده کری طور مادیلر و بیزانس ایمپراطورلغنک هر ضعفنده بر آدیم ده آتیه برق بر طاقم معاهدات و امتیازات ایله کندیلرینه بر موقع تجاری تأمیننه موفق اولدیلر . آمانفی لیلر ، لومباردیالیلر ، موسویلر ، وندیکیلر جنویزلر استانبول طرفنده بر محله و تجارتگاه صاحبی ایدیلر . ۱۹۹۱ سنه‌سند وندیکیلر ایمپراطور ایکنجی واسیل و طقوزنجی قونستانین دن خیلی امتیازات تجاریه استحصالنه موفق اولمشلردی . فقط بوا امتیازات دیکر آمانفی لیلر ، لومباردلر و یهودیلرک منافع تجاریه‌لرینه ضرر ایراث اتمه‌جک شکله ایدی .

استانبولده امتیازات اقتصادیه مالک اولان ملتله‌ری ایملک اولانلری آمانفی لیلر ایله وندیکیلردر ؛ پزالیلرله ، جنویزلرک استحصال ایتدکلری حقوق تجاریه اولردن صوکرادر .

بیزانس حکومتی خارجی دشمنلرله ایکیمده برده تضیق ایدیلدیکی و باشی داره کلدیکی وقت کندیسنه بر طفیل کبی یاشمش اولان

بو تجارت هیئتجکارینک امتیازاتی توسیع ایدرک اولرک معاونتی قزاق ایستدیکندن تجارتک بر قسم مهمی بونلرک اله کچمش و همان قرون وسطانک دوامی مدتجه لاتین تاجرلری الده قالمشدر . بونلر ایسه هر فرصت-ان استفاده ایدرک کرک اقامت ایتدکری محلهرک و کرکسه تجارت ایتدکری چارشو و بازارلرک حدودینی توسیع ایملر و بو وجهه استانبول جهته یرلشمشدر . [۱]

لاتینلر استانبول جهته Pèramatis پراماتیس قیوسی دنیان « بالی بازاری » قیوسندن سیرکه جیه قدر اولان محلی یعنی شهرک الک تجارتکاه اولان قسمی اشغال ایلرلردی . هر جماعتک تجارت ایتدکری منطقهلر آیرلمشدی . بو منطقهلرک هر برنده هر جماعته مخصوص « تمبور یون » ویا « تمبولون » دینلر اوستی قاپالی چارشولر [۲] . خانلر . مغازهلر واردی .

هر چارشونک ساحله برر اسکهلری اولوب آق دکز و قره دکزک بتون تجارت اسکهلرینه اوغرایان کیلری بو اسکهلره یاناشیرلردی .

بو کیلر حتی هند دکزلرینه قدر کیدرلر واوراده تشکیل

Belin : Histoire de la latinité de Constantinople [۱]

P. 16

[۲] اوستی کرلرله اورتولو اولان و شیمدیکی مصر چارشوسنه مشابه بونان بو چارشولره عربلر « فندق » دیدکری کی اوزمانده لاتینلر Fondacus fonde foundigué فوندا فوندیوس و آسکی فرانسزجه ده وایتالیانجه fondaco اسپانیولجه ده Alfondéra دیرلردی .

Belin : histoire de la latinité de Constantinople p. 17

ايتدكلرى مستملىكلر واسطه سيله اوزاق ممالكترك اموال تجاريه لىرى
استانبوله واستانبولك كىلىرى اورالره كوتوررلر ايدى .

قرون وسطانك اك بيوك شهرلرندن برى اولان استانبوله كى
حيات وسفاहत ، ايمپراطورلرك يىتمز ، توكنمز اسرافلىرى ،
تا افرىقادن ايرانه قدر امتداد ايدن قوجه برايمپراطورلغك تكميل
وارداتك آقوب كلديكى بر مملكىتمده اوچ درت آيلق بر يولدن
يورغون وپارچه لانتش ياكىنلريله . هندك ، افرىقانك ، غنبرلرى
قماشلىرى ، انجولرى ، قوشلىرى ، برلرى كتيروب خليك ساحلنه
ياناشان بر كمى نك اهميتى نه درجه يه چيقاراجنى اشكاردر . روملر
تجارتدن زياده سياست و حكومت ايشلىرىنه متايل اولدقلرندن
تجارتك ، باخصوص تجارت بحريه نك . مهم رقسى بواجنى تاجرلرك
النده ايدى . ذاتاً ونديك وجنوز دونمالرى كىندى تجارت كىلىرى
قورصانلره قارشو محافظه ايتدكلرى كى هر مملكىتمده تشكيل ايش
اولدقلرى شعبه تجارتلرك ترقى واستقلالنده خدمت ايلورلردى .
بىزانسده كى قولونىلر ايسه بىزانس حكومتدن آيرو وهان
تماميله مستقل كى ايدىلر .

پىزالىلر بر « قونسول » طرفندن ، جنوزلر ر « بوده ستا »
طرفندن كه - جماعت مجلس رئيسى حكمنده ايدى - ووندىكليلرده
بر « باليوز » طرفندن اداره اولتورلردى .

وندىكليلر ، ونديك دونانماسنك بىزانس ايمپراطورلغنه اولان
خدمته مكافاة امتيازانه نائل اولملرى متعاقب استانبوله اك اسكى
اولان « پىزالىلر » اسكى استقلاللارى غائب ايشلردى .

برنجی آلکسی قومنه (۱۱۱۸ - ۱۰۸۱) زماننده وندیک
دونا نمانسک ایمپراطور دونانمانسه معاونت ایدهرک برلکده حرب ایتک
نتیجه سنده وندیکلیر استانبولده رچوق امتیازات تجاریه یه ملک اولمشلر
وحتی ایمپراطور وندیک « دوز » ینه همان وزیر درجه سنده اولان
« پروتو سباستوس » لقبی ویرمشدی . او زمانه قدر امالفی لیلرک
اولان و خلیج ساحلنده بولنان اوچ اسکله ارتق وندیکلیرله
کچمش ایدی .

« هانری غلاوانی » نک بیاناتنه کوره ایلک وندیک تجارتکاهی
استانبولک مرمره ساحلنده و قوم قبو ایله « لانه » آره سنده
ایمش . دو قور مورتمانده وندیک بالیوزینک « فوروم قونستانن »
(چنبرلی طاش) جوارنده بر سرایی اولدیغندن بحث ایدیور .
۱۱۱۲ سنه سنده وقایع سیاسییه ظهوره کلن مشکلات حسیلله
ایمپراطور آله کسی پزایلیرده وندیکلی و امالفی لیلرک حانزا اولدیغی
حقوق و امتیازاته مشابه مساعدات اعطاسنه مجبور اولدی .

آرتق پزایلیرده اسکله ، چارشو و دیگر جماعتلرکی ایاصوفیه ده
وایپودرومده برر محل مخصوص و محفل رسمی الده ایتدیلر .

بزانس مبانسی حقنده تدقیقاتیه مشهور اولان موسیو
« پاسپاتی » نک افاده سنه نظراً پزایلیرک منطقه سی امالفیلیلرله
وندیکلیرک شرق طرفنده وشمیمدیکی حمیده تر به سی جوارنده
اولوب چفته اسکله دیدکلری « دیپلی اسقالا » یه مالک ایدیلر .

بو قولونیلرک محله لری آیری اولقله برابر استانبول سورینک
داخلنده ایدیلر .

جنويزلرك تجار تخانه لری ایسه ۱۱۴۲ تاریخنه قدر شهر دن
خارجده و ساحلده [۱] اولوب یزانسلیلر جنويزاشیای تجاریه سندن
عندی برور کو آلمق سزین شهره قویملردی ؛ فقط جنويزلر
ایمپراطور « یانی قومنه » کوسه تردکاری خدمت و معاونت
نقیجه سنده مقرر و مقطوع برور کویه تابع اولق امتیازنی استحصال
ایلدیلر . ۱۱۵۵ سنه سنده ایسه کرک اهل صایک و کرکسه ساجو قیلرک
تجاوزیه احوال سیاسیه نک مشکل بر رنک کسب ایتسی اوزرینه
ایمپراطورجه حنوه جمهوریتی قازانق لزومی حاصل اولمقله
پیزالیره ویریش اولان امتیازاتک عینی ده جنويزلره ویریلدی ؛
یعنی اشیای تجاریه لرندن آلتان کومروکلر تنقیص و شهر ایچنده
برجاعت اجنبیه اوله رق یاشاملرینه و مستقلاً اداره اولونملرینه
مساعده ایدلدی . بوکا مقابل جنويزلرده یزانس دشمنلرینه اصلا
معاونت ایتمک و دایما یزانس مالکنی مدافعه و محافظه بی تعهد
ایتدیلر .

کرک روملرک و کرک دیگر لاتین جماعات اجنبیه سنک تلاش
واندیشه لرینه رغماً جنويزلر کیتدکجه تکثیر ایتدی و خلیج ساحلنه
یرلشدیلر .

جنويزلر یزانس ایمپراطوری مانوله صادق قالمقله برابر
آلمانیا ایله قطع رابطه ایتک ایستیمورلردی . حتی آلمانیا ایمپراطوری
فره دریق بارباروسله بر معاهده بیله عقد ایلشلردی . بونی خبر الان
ایمپراطور مانوئل حدتله رنک ذاتاً منفعتلرینی غائب ایتدکلرندن طولانی

مغیر وعادتاً حسود اولان پیزالیرلی تشویق ایلمسی اوزرینه برقاچ بیك کشیدن عبارت اولان پیزالیر مسلح اوله رق جنویز چارشو و محله-نی باصهرق یغما ایستیلر . بیزانس ایمپراطوری بونی فرصت عد ایدهرک بوسفرده ینه فره دریق ایله معااهده لی اولان پیزالیرلی جزالاندرمغه قالقوب اونلری شهردن طرد و چارش-ولرینی ضبط ایستی . بو وقعه ده ذاتاً عددرلی اوچ درتیوزی تج-اوز ایتمه بن جنویزلرک قسم اعظمی یغما انناسنده اولدی و برسمیده هجرت ایستی . جنوه جمهوریتی ایسه دوچار اولدینی شو تجاوز و ضرره مقابل یکیدن امتیازات تجاریه نك علاوه سیله تلافی ایدیلمسی و جنویزلرک بوندن بویله هیچ بر تجاوزه دوچار اولمالرینك تحت تأمینیه آلمسنی اصرار اییدیوردی . انجق ۱۱۶۹ سنه سنده ویریلن و ۱۱۷۰ ده اجرا ایدیان بر « قریزوبول » (فرمان ایمپراطوری) ایله بو ارزولرینه نائل اولدیلر . او انالرده ذاتاً ایمپراطور مانوئل ایله وندیکیلرک آراسی آجیق ایدی . ۱۱۷۱ ده ایسه وندیکیلرله وقوعه کلن محاربه طولایسیله ایمپراطور پیزالیرله أسکی امتیازلرینی اعاده ایتمک مجبوریتنده بولدی . فقط شهر ایچینده اوطور ماملری شرط قونولدی . جنویزلر بوندن بالاستفاده شهره یرلشمکه چالشدیلر .

لاتین استیلا سندن اندیشه ایدن روملر کرک تجارتک اللرندن کیتدیکنی و کرک لاتین قولونیلرینك فرصت دوشدکجه ممالکه ایراث ایلدکاری ضررلری دوشونه رک فرنگلره همان تورکلر قدر بیوک ردشمن نظریله باقیورلردی .

مانوئل قومنه نك خلفی ایکنجی آله کی (۱۱۸۳ - ۱۱۸۰) زماننده اهایده لاتینلره قارشو رغلیان حاصل اولمقده ۱۱۸۲ ده برقتل عام وقوعه کادی .

موسیو « بهلن » [۱] دییورکه « لاتین راهبیری کلیسایرندن چیقاریلوب دفع ایدلدی ، خسته لر خسته خانه لرندن ، اهالی اولرندن چیقاردی . بتون لاتین محله سی آتش ویغما یه ویریلدی . بلا تفریق سن وجنس اولدور یله نلرک حدو حسانی یوقدی . سوقاقلرده قانلر آقدی . »

« کیلیوم دوتیر » دخی دییورده « بو اختلال انناسنده قتل ایدیان لاتینلرک عددی اتی بیکه قدر بالغ اولور ، اولری یغما واحراق ایدلدی .

فراره موفق اوله یلنلر کیلیری اوزرینه التجایله مرمره به آچیلهرق ونلرده مقابله کرک اطهر وکرک ساحلده تصادف ایتدکلری کویلری یغما ایلدیلر . حتی استانبول قتل عامندن قاچان بو کیلردن بردانه سی ده ۱۱۸۲ تاریخنده یعنی (۵۸۸ جمادی الاولنده) عربلرک آنه دوشمشدی .

لاتینلر اندرونیقک حکومتی مدتجه استانبولدن اوزاق قالدیلر . وانجق ایمپراطور ایساق آنغملوسی (۱۲۰۳ - ۱۱۸۵) زمان حکومتده استانبول ایله اولان رابطه لرینی تکرار تأیید ایتک ارزوسنی کوستردیلر . ۱۱۹۲ ییزانسلیلر ، بلغارلر واولاخلرله محاربه ایتدکلری زمانده جنویزلر وپزالیلر اُسکی امتیازاتی تکرار آله

[۱] Belin, histoire de la latinité de Constantinople. Page 36.

ایتمکه موفق وبویلهجه اسکی چارشو واسکله لرینه صاحب اولمشلردر .
 ۱۱۹۸ سنه سنده ، یعنی اوچنجی آله کسی حکومتی برادری
 ایساقدن غصب ایتدیکنک اوچنجی سنه سی ، قورصانلق وقوعاتلرندن
 طولانی بیزانسلیلرله جنویزلر آراسنده یکی اختلافات وحتی شهردهده
 خیلیدجه قاریشقلقلر حاصل اولمشده احوال جاریه ایمراطوری ،
 جنویزلرله یابدیغی اسکی عهدنامه یی تجدیده مجبور ایلشدی . ۱۱۹۹
 جنویزلر اوچنجی آله کسی ایله انی کچینه رک امتیازلرینی توسیعه
 اوغراشیرکن استانبولده لاتینلرله روملر آراسنده کی منازعه واختلاللار
 دوام ایتمکده و جنویزلرک تشبثنری عقیق قالمده ایدی . اوانشاده یعنی
 (۱۲۰۲) تاریخنده ایساق آنغملوسک - که آله کسی نک قردادشی اولوب مقدا
 ایمراطور اولدیغی حالده خلع ایدلمش و کوزلری کورایدیلرک اوغلیله
 برابر حبسه ایلمش ایدی - اوغنی اولان دردنجی آله کسی حبسدن
 فراره موفق اولوب المانیا وایتالیایه مراجعتله اهل صلیبی استانبول
 اوزرینه چویرمکه و اهل صلیبه برچوق مواعیدده بوانه رق بدریک
 تکرار تخته کچمنه جالیشمشدی .

وندیک «دوژ» ی هازی داندولواستنبول اوزرینه یورودی .
 استانبول ضبط ایدیلدی . شهرک برچوق یرلری احراق اولونه رق
 حبسه کی ایساق آنغملوس اوغلی دردنجی آله کسی ایله برابر تحته
 چیقاریلدی . اوچنجی آله کسی فرار ایتدی . لاتینلر وعدی موجبجه
 « ایساق » دن بک چوق شیلر بکلورلردی . اهالی ایسه « ایساق »
 ایله اوغلی « دردنجی آله کسی » نک دشمنله متفقاً حرکتدن طولانی
 کندیسیدن متفر ایدیلر . نهایت براختلال قوپدی . و « آله کسی

دوقا ۳، مورزوفل « ایساق ایله اوغلی دردنجی آله کسی نی اولدیردی و کندیسی تحتہ حقیقدی. حمایه ایستکاری ایمپراطورله اوغلنک تحتدن ایندیریلرک اولدورولملری اوزرینه وندیکلیر طرفدن تشویق ایدیلن لاتینلر استانبولی محاصره ایستدیلر .

برآز دوام ایدن محاربہ دن صکرہ لاتینلر ۱۲۰۴ سنہ سی ۸ نیسانده استانبولی ضبط ایستدیلر و « فلاندر » قوتی بودونهی استانبول ایمپراطوری تعیین ایستدیلر .

ایشته الی الی سنہ قدر دوام ایدن بیزانس لاتین ایمپراطورلری بوصورتله باشلادی .

لاتینلرک استانبولی فتح ایتملری اوزرینه لاتین قولونیلرینک وضعیت تجاریه و سیاسیه لری بالطبع خیلی دیکشیدی . حتی رجوق امرا و بکلر برر جهتی آله رق بیزانس ممالکی ایچنده پرنسملرک احداث ایستدیلر. ایمپراطور اولان بودهنک درجه نفوذی بووجهله تحدید ایدیلدیکی کی دائماً بیزانسلیلرک انتریقہ لرینه معروض بولنیوردی. وندیکلیر شهرلره و ساحللره یرلشیورلر و بو وجهله وندیک تجارتنه مخرجلر حاصل ایتمکله اوغراشیورلردی . فقط دائمی صورتده دوام ایدن منازعات مذهبییه و اختلافلر روم کلیساسنک پاپانک تحت اداره سنہ کچمسنه قطعاً امکان ویرمیوردی .

دیگر جهتمدن ازنیسه که چکیلن روم ایمپراطوری « تئودور لاسقاری » اوراده اجرای حکومت ایتمکده دوام ایلور و متصل لاتینلری راحتسز ایدیوردی .

لاتینلرله ازنیک حکومتی آراسنده متعدد محاربہ لر اولدی .

روملرک بتون امالی اسیکی بیزانس ایمپراطورلغی تأسیس ایله
استانبولی لاتینلر لندن قورتارمق اولدینی جهتلہ شهر حلقیده
داخلده ازنیک حکومته معاونتده قصور ایتیورلردی . نهایت
ازنیکده حکومت ایدن سکزنجی میخالپالولوغ ۱۲۶۰ سنه سنده
اردوسنی strategopoulos نام قوماندانک اداره سی ائنده
استانبول اوکنه کوندردی . واستانبولی محاصره ایتدی .

محاصره یه ایلک اول غلطه طرفده شیمدی قورشونلی محزن
دنیا ن موقعده وندیکیلرک تحت اشغالنده بولان غلطه قلعہ سندن باشلانیدی .
اواناده غلطه شیمدیکی کبی بیوک دکسه ده استانبول جهتنک
دارلغی حسیله لاتینلرک وباخصوص وندیکیلرک برخیلی قسمی
غلطه جهتنده اسکان ایتکده ایدیلر .

فرنک - وندیکلی فتحی ائانسنده بیطرف قالان جنويزلر
میخالک موفقیتی احتمالنده حائر اولدقلری منافی غائب ایتماک
قورقوسيله ازنیک ایمپراطوری ایله کیزلی بر معاهده عقد ایتدیلر .
۱۳ مایس ۱۲۶۱ تاریخنده عقد اولونان بومعاهده موجبجه
استانبولی تکرار ضبط ایدوب بیزانس روم قیصر ائکنی تأسیس
ایتمی ایچون کندوسنه معاونتلری طوقونمق شرطیه ایمپراطور
جنويزلرہ منافع سیاسیہ واقتصادیه لرینی تأمین ایدہ جک بر چوق
امتیازات بخش ایدیوردی . [۱]

ایمپراطور جنويزلرہ شونلری وعدایدیوردی : اسکان ایتملرینه
مخصوص بر چوق اراضی ، سرایلر ، کلیسالر ، علی الخصوص
وندیکیلرک « سنت ماری » کلیسای .

محاربه هر طرفدن دوام ايديكي ائنده روملر لاتينلرك كسب
ضعيفت ايتدكلرينه قناعت حاصل ايدر ايتمز همان قابولري آچديلر
وسكزنچي ميخالك عسكركلري ۱۲۶۱ تموزينك يكرمي بشنچي
كوني شهره كيرديلر. ايمپراطورده يكرمي كون صوكر ايني ۱۴
اغستورده كيرهرك اجدادينك تختنه او طوردي. شوو قوعات جريان
ايدر كن پيزا ايلرده جنويزلير كي آتني دوشسونوب هيچ برايشه
قاريشماشلر وونديكليلره معاونت ايلاماشلردى. پيزا ايلر كندي
فونداق (چارشى و خان) لرينه چكيلهرك قاپانمشلر و نتيجه اخواله
منتظر بولنمشلردى .

جنويزلر واقع اولان خدمت و معاونت لرينه مقابل ايمپراطور دن
بيوك امتيازاته نائل اولديلر. ايمپراطور جنويزلره Heraclea de
Thrace ي ويرديكي كي خايحك شمال ساحلنده واقع و او
وقته قدر بيزانس شهرينك اون اوچنچي دائره سى [۱] عد ايديلن
غلطه كويني تماميله كنديلرينه بخش ايلدى. بونكه ايمپرار عين زمانده
جنويزليرك شهر داخلنده تكثير ايتلمى يوزندن ايلروده ظهوره
كله بيه جك هر درلو فوالقرومدا خلا تكدو او كني آلمق ايستوردي .
بيطرف قالان پيزا ايلرده ديكر قالان وونديكليلر كي شهر ايچنده
قالمق مساعده سنى استحصا ايله بيلديلر .

[۱] اون دردنچي دائره ولا كرن محله سيدر . استانبول جهته ده كي
دائره لرك صيرانو مروسنى تعقيب ايدوب غلطه نك اون دردنچي دائره عدايدلسى
دها منطق ايكن اون اوچنچي دائره نك غلطه عد ايدلسى خرسيتيانلرجه
اون اوچ عدددينك اوغور سزلفى حسييله سرايه وجوارينه ويرك
ايستليمديكندن اوله جنى ظن ايديلور .

ایمپراطور برکون غربه محتاج اولور قورقوسیه لاتینلری
بستهتون کوجندیرمک ایستیموردی . باخوص بونلرک بربرلری
چکه مامکدن متولد منازعاتلری بعضاً ایمپراطورک پک ایشنه یارادینی
ایچون ینه بردرلو امنیت ایدمه دیکی جنویزلرک توسع و تکثیرینه
قارشو کندینه دشمن اولان دیگر جماعتلری آلدیه برقوت اوله رق
طوتفی موازنه سیاسیه نقطه نظرندن الزم کوریموردی .
غلطیه یرلشمن جنویزلر آرتق کوچوک شهرلری تحکیمه
چالیشیورلردی .

میخال ایسه کرک داخلی مشکلات و اتحادسزلق و کرکسه
شرقه تورهمین یکی دشمنلر حسیله موقعی ضعیف بولدینی ایچون
پاپانک معاونته طوغری اماله نظر ایلیوردی . حتی ۱۲۷۳ سنه سنده
شرق و غرب کلیسالرینک توحیدی جهته قدر کیدلمشدی . فقط
بونو متعاقب استانبول ینه بربرینه قاریشدی . لاتینلک ، روملق
مسئلهلری برچوق اختلافاتی موجب اولدی . حتی ییزانسلیلره
جنویزلرک آراسی بیه آچیلدی .

میخالدن صورکه تخمه کچن اوغلی ایکنجی اندرونیق پاله تولوغ
روما کلیساسی ایله شرق کلیساسنک توحیدی فیکرندن واز کچمکه
ولا کرنا سراینده بر مجلس روحانیده کی قرار اوزرینه کلیسهالر
یکدیگریله قطع مناسبات ایتدیله .

جنویزلر ، کرک روملرک لاتینلره قارشو اولان خصومتلری
و کرکسه فرانق ، اسلاو و تورک قورصانلریله و ندیکلیرک کوندن کونه
آرتان خصومتلرندن اندیشه یه دوشه رک اسکان ایتدکاری غلطه

شهرينك قابل مدافعه بر حاله كليسى ايچون بر سورله احاطه سنى
دوشونيورلردى .

فى الحقيقه ونديكليلىر ، كندى يرلرني ، محله لرني ، چارشولرني
وكايسالريني اشغال ايدن جنويزلر قارشوكين وغرضلريني دهالاوزون
مدت صاقلاليه ميه رق ۱۲۹۶ سنه سنده ۷۵ كميدن عبارت و «موروزيني»
اسمنده كي اميرالاك تحت قومانداسنده اولان ونديك دونانماسى
غلطه اوكنه كلدى و غلطه نك هان قسم اعظمى ياقدى . غلطه
طرفنده ساكن اولان اهالى طاغ طرفدن وكاغدخانه اوستلرندن
قاچه رق وآله بيلدكلىرى اشـيـالـريني كوتوره رك استانبول جهتمده
سور داخلته التجا ايتديلر . [۱] ونديك دونانماسى شهرى ياقوب
يغما وغارت ايتدكده نصـكـره چكىلدى . بونى متعاقبه استانبول
جهتمده بولتان جنويزلر اوجهتمده كي ونديكليلىرى قتل عام ايتديلر .
ونديك باليوزيني اوينك دامندين اشاغى به آتديلر وبارچه بارچه
ايتديلر . شووقايع اوزرينه جنويزلر غلطه نك دشمنه قارشى مدافعه سنى
ايچون اطرافنى برخندقله احاطه ايسديلر سده ايمپراطور مسـ . سـ . سـ .
داورانمدينى ايچون سور انشا ايدميورلردى . ۱۳۰۳ سنه سنده
ونديكليلىرله بيزانسليلىر آراسنده تحدى ايدن محاربه اوزرينه ونديك
دونانماسى ژوستنيانى نك قومانداسى آلتنده استانبول اوكنه كلديكى زمان
جنويزلر ك بي طرف ودهازياده بيزانس طرفه متمايل قالملىرى نتيجه سنده
ايمپراطور دن بر فرمان آلدیلر ب (۱۳۰۳ قريزوبولى) موجبـه

[۱] Du Cange Constantinopolis christiana. Atti della So-
cietà ligure etc. II. 355. (Belin)

جنوزشهری اولان غلطه نك توسيع و خندكله احاطه سنه ايمپراطور
طرفدن مساعده ايديليوردی . [۱]

غلطه ليلر حدودی بولتديلر و خندكلری كنيشله ترك اوزمانك
باليست ، منجنيق و سنك انداز كي حرب آلاتيله تحكيم ايتديلر .
جنوزلر ۱۳۰۳ امتيازني كافي كورميه ترك ۱۳۰۴ تاريخلي
ديكر بر فرمان ده ااستحصال ايتديلر كه بوفرمان ديكر حدودی
ذكر ايتمكه برابر خندقك وجودينده رسماً تصديق ايديوردی .

(جنوزلر ك بوايك حدودلری خريطه مز اوزرنده كوسترلشدر)
بوندن ماعدا فرمانده ايمپراطور جنوزلره مستحكم اولر و ديوارلر
وكليس اانشاسنه مساعده اعطا ايديور فقط سور و حصار اانشاسی
ايچون برحق و ير ميوردی . جنوزلر او بهانه سيله خندقلر ك كنارينه
غايث مستحكم كار كير برجلر اانشا ايتمكه برابر بر طرفنده وقت
مساعده اولدقجه سورلر اانشا ايلير ؛ و كنديلريني قوتلي بولدقلری
ايچون آراده صيرده و قوعبولان اعتراضلره اهميت و ير ميورلردی .
اشته بوصورتله خندق حدودی اوزرنده كار كير برجلر و بونلری
يكديكرينه ربط ايدن سورلر نمايان اولمغه باشلادی .

اوچنجي اندرونيقك (۱۳۲۸ — ۱۳۴۱) زمان حكومتنده
جنوزلر ك ساقز آطه سنی ضبط ايللری اوزرينه غلطه ليلرده بو
فرصتدن استفاده ايدرك غلطه نك يوقاروسنده و خندق خارچنده كي

[موسيو (بهلن) ك اثرنده بوفرمانك لاتينجه سی و قرانسترجه يه
ترجمه سی واردر .

باغلی - که بونلره قارشو یاقا باغلی « وینی دی بهرا »
دینوردی - آلهرق اورالرده خانهلر انشاسنه ودها دوغربسی
خانه بهانه سیله مستحکم قولهلر و دیوارلر انشاسنه باشلا دیلر .

ایمپراطور ایسه جنويزلرک بو توسیع حدودلرندن دائماً
قوشقولاندیغی وباخصوص بحر سفید اطهلرنده هر زمان جنويز
جمهوریتی کیلیرینک دوچار تمرضی اولان اطهلرک آجید سیله
جنويزلیلری تأدیپ ارزوسنده بولندیغندن مدللینی قورتارمق
اوزره سفره چیقمادن اول عسکرینی غلطه جهته کوندره رک
جنويزلیلرک امتیاز خارجنده تجاوز ایتدکاری یرلرده کی دیوار و قوله
لرغی کاملاً هدم ایتدیره رک اولنلری حدوددن چیقما مغه مجبور ایلدی .

اوچنجی اندرونیقک وفاتیه التنجی یانی قانتا کوزن اداره
حکومتی آلدی . برقاج سنه صوکره جنوه جمهوریتی ساقز اطهسنی
تکرار ضبط ایتدی . بحریه نک قوتلی اولمسی لزومنی حس ایدن
ایمپراطور دونامانی قوتلندیرمک ایچون تشبثانده بولوندیغی زمان
بحراً فائق اولمق ارزوسنده بونان جنويزلر بیزانسه هر درلومشکلات
چیقارمغه قالدیلر . ایمپراطورک روم ایلیده سفردن دوندیکی
انشاده جنويزلر کیلیرینی تسلیح ایله بیزانس دوناماسنی
قارشولدیلر . او انشاده بیزانس قاپولرینی قاپادی و غلطه
ایله مناسباتی تمامیه قطع ایتدی . آرایرده تألیف حال ایچون
واقع اولان مکالماته رغماً ایمپراطور غلطه نک قره طرفندن ضبطی
ایچون امر ویردی . جنويز دوناماسی روم کیلیرینی کاملاً یانیدی .
و غلطه ده تقدیر آدم وار ایسه اختیار، قادین، چوجق هپسیده کیجه

کوندوز چالیشه رق و حتی قادینلر آرقه لرند چامور و طاش طاشیه رق
سورلری تحکیم و ایجاب ایدن یرلره توالر انشا و خندقلر حفر
ایلدیلر . غلطه قوله سیده اوزمان آتامم ایدلدی . جنویزلر احوالک
کیتدجکه و خامت کسب ایتدیکنی کوره رک صالح تکلیفنده
بولوندیلسده اهالینک جنویزلره قارشو اولان غلیانلرینی تسکین
ایده میان ایمراطور غلطه لیلرک غلطه سورلری قوله لرینی بیقمده
هیچ بر مکالمه کیره میه جکنی بیان ایتمی اوزرینه غلطه لیلر
مقاومته دوام ایتکی هر حالده شهرلرینی مدافعه سز بر افعه ترجیح
ایدرك محاربه یه حاضر لاندیلر . غلطه لیلر قادینلری ، و چوجوقلری
ردوسدن کلن بر « غالر » قدرغه اوزرینه قوبه رق دکزه
چیقاردیلر و جنکه حاضر اولدیلر . روملر غلطه نك صرترلرند اخذ
موقع ایتدیلر . او ائنده روم دوناماسندن بر قاج بیوک « تیرهم »
یعنی وچ صیرا کوره کلی کینک اسیر ایدلمی و قسم دیکرینکده تخریب
واحرار اولونمسی اوزرینه روملرک قوه معنویه سی اکیلدی . حتی
شهر داخلنده چیقان بر قارغشلق حسیدله جنویزلر استانبوله بیله
کیره جک حاله کیشلردی . فقط او ائنده زمانک مساعد اولمديغه دائر
جنوه جمهوریتی طرفندن واقع اولان نصیحت اوزرینه غلطه لیلر
ایمراطورله صالح عقد ایتدیلر .

براز زمان صوکر ا جنویز مستمد که لرینه تجا اوزایدن
وندیک دوناماسی غلطه یه کله رک و ندیکلیلر برکیجه قبولرک آجیق
اولسندن بالاستفاده غلطه یه هجوم ایتدیلر . قانلی بر غوغادن صکره
جنویزلر کمدیلرینی مدافعه ایله و ندیکلیلری غلطه دن طرد ایتدیلر

غلطه نك فتحى متعاقب شكلنى كوستير « قانده كيوس » طرفدان ياپلان خريظه

وروم امپراطور ندن معاونت طلب ایتدیلر. وندیکلیرله متحد اولان
ایمپراطور اتفاقی بالطبع قبول ایتمینجه جنويزلر قارشودن استانبول
ایچنه طاش کوللر یاغدير مق درجه سنده غلیانه کلدیلر. وندیکلیرله
برلشمن روملر بوصورتله غلطه لیرله اعلان حرب ایتدیلر. محاربه
۱۳۵۲ سنه سی شباطنک اون اوچنجی کیجه سی وقوعه کلدی. : قاچ
کوندنبری شدتلی بر لدوس اسیوردی. وندیک وقاتالونیا لیلرک
غاله لرلی « نیقولاس پترانی » و « پونتیوده سانتا پاژ » ک قومانداسی
آلنده اوله رق اطه لر جوارنده بولیورلردی. روم دوناماسیده
« روتوستراتور » یعنی باش قوماندان « نارخانیوت » ک قومانداسی
آلنده اوله رق بونلره التحاق ایتک ایستدی. دکز او قدر شدتلی
ایدی که بر قاچ وندیک وقاتالونیا کمپسی قوم قبو اوکلرند. قیلره
چاره رق بارچه لندی .

جنويزلرک کیلری ۷۰ عدد اولوب روم ایلی حصاری جوارنده
طوریورلردی. بودوناما بردنبره فندقلی و طوپخانه اوکلرینه کلهرک
روم دوناماسنک خلیج دن چیقماق ایستیان بر قسمنی آلیقویدی .
کیجه قراکلغنده محاربه دوام ایتدی . دوست دشمن آرتق بللیسر
اوله رق کیلر برینه رامپه ایدیور، قلیج قلیجه، بالظه بالظه محاربه
اولیوردی . فورطنه دوام ایدیور، هر طرف دن یوکسه لن آجی
فریادلر، مشعللر، آتشلر، غلطه اوکلرند فجیع بر صحنه حرب
وجوده کتیریوردی . محاربه نک ساحه سی اطه لدن تاستینه
وطراییه قدر امتداد ایدیوردی. جنويز دوناماسنه قوماندایدن

آمیرال « باغانینو دوریا » نك بولندینی کمی برقاچ دفعه هجومه دوچار اولدیسده هپسینی دفع ایتدی .

قوری چشمه اوکلرنده اون عدد قدر جنویز قدر غمسی وندیک دونانماسی طرفندن احراق ایدیلدی؛ مرتبات ساحله چیقوب قره دن غلطیه التجا ایتدیلر . بالاخره اوچ بیوک کمی دخی عین فلا کته اوغرادای . جنویز کیلرینک متباقیسی قره دکزه فرار ایتدیلر . محاربه بتون کیجه دوام ایتدی . شباطک ۱۴ نحی کونی بوغاز ایچنک هر طرفنده کمی انقاضی ، انسان لاشه لری ، قیریق دیرکار یوزیوردی .

جنویزلر بو محاربه ده ۲۸ غالر غائب ایتمش وندیکیلر و متفق لری ایسه ۱۶ غالر ضایع ایلشردی .

وندیک آمیرالی هر تقدیر کندی غلب فرض ایدیوردیسه ده فرصتن استفاده ایدرک جنویز کیلرینی تعقیب ایتدی و طرابیه لیمانه چکیله رک برمدت ایچون محاربه کسیدلی . فقط جنویزلر بو وقتدن بالاستفاده سلطان اورخانه مراجعت ایدرک تورکلرله عقد اتفاق ایتدیلر . سلطان اورخان ذاتاً کرک وندیکولردن انتقام المغه و کرک بیزانسلیله ابراز سطوت ایتمکه اوته دنبری وسیله آرامقده بولندیغندن همان سواریلردن مرکب بر قسم عسکری استانبول جوارینه واصل اولدی . وندیک آمیرالی پیزانی بیزانس ایمپراطوری قانتاکوزهن طرفندن واقع اولان مدافعه طلبنی اسعاف ایتبوب کیلرینی آله رق استانبولدن اوزاقلاشدی . « امیرال سانتاپاز » ایسه بوفکرده اولمدیغندن او قدر حد تنمش ایدی که

حدتندن خسته له رق وفات ایتدی . متفقلرینك معاونت
وقوتندن محروم قالان روم ایمپراطوری ایسه احوالك کیتدجه
وخامت کسب ایتدیکنی کوره رك جنویزلرله عقد مصالحه ایلدی
(۶ مایس ۱۳۵۲) .

اوانلارده تورک روم ایلی جهتندن فتوحانده ایلرولورلردی .
(۱۳۶۹) کیتدجه مشکل موقعده قالمقده اولدیغنی کوره روم
ایمپراطوری بشنجی یانی پالئولوغ رومایه قدریبله سیاحت اجرا ایدیه رك
پاپا بشنجی اوربانی زیارتله قئولك مذهبنی قبول ایتش ایدی .
جنویزلرله روملر اره سنده کی اتفاق دوام ایدرکن سلطان
بایزید اردوسی استانبول و غلطه یی محاصره ایتش ایدی . فقط
تیورلنك وقعه سی اوزرینه چکیلمکه مجبور اولدی . جنویزلیلر
تورکلرك اطرافلرده تکرثندن دوچار اندیشه اولوب ۱۴۴۶ سنه .
سنده قلعه لرینی تحکیم و ترفیع ایتدیلر . [۱]

بر مدت صو کرا سلطان محمد خان نانی مقدمای پدیری طرفندن
کوزلجه حصار نامیله بوغاز ایچنك اناطولی ساحلنده کی قلعه نك
قارشوسنه بوغاز کن یعنی روم ایلی حصارینی انشا ایتمه ک باشلادینی
زمان جنویزلر استقباللری حقنده اندیشه یه دوشوب همان سلطان
محمد خان نانی ایله بر معاهده عقد ایتدیلر .

استانبولك فتحی اناسنده جنویزلر ظاهرأ بیطرفلنی محافظه
ایدیورکی کوروندیلسه ده هر درلو احتمالاته قارشو یزانسه دخی
معاونتدن کیرو قالمدیلر .

استانبولك فتحى متعاقب غلطه ليلر همان شهر ك اباختارلرينى سلطان محمد خانه تقديم ايتديلر و اولجه روملك وقتنده حائر اولدقلى امتيازاتك ينه كنديلرينه بخش ايدلمسنى التماس ايتديلر. پاشاه ايسه ذاتاً محاصره وفتح اناسنده غلطه ليلرك معاهده لرينه صادق قالملى و بيزانسه كيزليجه معاونت ايتلرندن مغير اولمقله غلطه سورلرينك يي قلمسنى امر ايلدى .

فتحى متعاقب غلطه ليلرك خيلى برقسى كميلرله ايتاليايه هجرت ايتدكلرندن ديكر قالانلركده بسبتون شهرى ترك ايتاملرى و بو وجهله غريبده استانبوله قارشو بعض مشكلاتى داعى اولماق اوزره غلطه ليلرك اولرى ، مغازه لرى ، دكرمنلرى ، باغلىرى و حتى كميلرى كنديلرينه براقه رق كليسالرنده عبادت ايدميلملىرى سربست براقوب يالكلر كنديلرى كومروك اعطاسنه و كليسالرنده چان استعمال ايتماكه مجبور قيلدى . كندى امور تجاريه و خصوصيه لرينك دخى جماعت طرفندن منسوب برذات طرفندن رؤيته مساعدده ايلدى . [۱]

فتحى متعاقب سلطان محمد خان ثانى ك اراده لرى موجبجه بر اشارت حاكميت اولق اوزره غلطه سورلرينك بعض قسملى هدم ايديلهرك صاحبلى فرار ايتمش ويا موجود اولميان خانه و مغازملر مهراندى وادچ آى ظرفنده عودت ايدم جكلره كندى اولرى و مغازه لرى تسليم ايديله چكى مناديلر واسطه سييله اعلان ايتديرلدى .

فقط بوتدایره رغماً غلطه ینه آسکی غلبه لغنی بوله مدی .
 اها لینگ خیلی بر قسمی باخصوص زنکین طاقی هجرت ایتمش ایدی .
 بوصورتله بوش قالان اقسامه بوش یوش تورکر یرلشدیلر .
 حتی عرب جامی جواری تکمیل مسلمان محله سی حالتی آلدی .
 اولیا چلبی بو محله سا کملرینک بر فرمان پادشاهی موجبجه محله لرنده
 خرسیتان اقامتیه مساعده ایتدکلرینی دخی یازیور .

غلطه نك فتحی متعاقب احواله دائر مختلف افاده لرواردر .
 Sansovino de Chio ساقرلی « سانسوینو » نك پاپا بشنجی
 نیسقولایه یازدینی مکتوبلره نظراً فتحی متعاقب غلطه قوله سی
 هدم ایدلمش . موسیو (بهلن) نك استانبول لاتینلکی تاریخنده
 (تحیفه ۱۵۹) تورك مورخلرینک افاده لرینی نقل ایدن احمد
 وفیق پاشا مرحومک بیاناته استناداً فاتحک غلطه قوله سنی ییقمق
 ایچون اراده بیوردقلرینی ویالکیز اوست قسمندن اون آرشون
 قدر حلی هدم ایدلمکله اکتفا اولوندیغنی ذکر ایدیور . غلطه
 سورلرینک دیگرجه تلمونده بعض اقام — باخصوص ترسانه
 جهنده کی قسملر — هدم ایدلمکله اکتفا اولونمشدر دیور .

غلطه لیلر فاتح حضر تلمیه یایدلمری بر معاهده موجبجه
 فتحدن صکرده ینه آسکیسی کی کندی کندیلرینی اداره
 ایتدیلر . فقط ایکی عصر قدر دوام ایدن استقلال لرینی آرتق غائب
 ایلدیلر .

جنویرلرک رئیس اولان « پوده ستا » فاتح طرفدن تکلیف
 ایدیلن تابعیت عهدنامه سنی امضالامقدن استنکاف ایتلمکله چکیلمش

کیتمش ایدی . فقط جنوبزل چاره سز قالدق لر نی کورو نجه تکلیفات
مذ کوره نی قبول ایتدیلر . کندیلرینه ویریلن مساعدات ایسه
سامی اولمیوب مساعدات دینه قیلندن ایدی [۱] .

آرتق استانبول و غلطه ده بولسان لایندلرک کافوسی « رعایای
دولت عاییه » صیراسنه کیرمش ایدی . جماعتلرینک رئیس ده
« وکیل ملت رعایای لاتین » نامی آلوب الآن لاتین جماعتنک
قنچلاریه سنده بو صورتله محکوک بره هر استعمال ابدیه کنده در . اشته
اوتارینخن اعتباراً استانبولده کی جنوبزل بر حکومت اوله رق دکل
بر جماعت دینه اوله رق قالمش لر و اویله جه طائمشلردر .

موسیو (بهلن) ، موسیو (پرومیس) Promis ک
Statuti della colonia genoese di Pera [۲]
حقنده کی مقدمه سندن نقلاً غلطه جنوبز حکومتنک ارکانی شو
صورتله ذکر ایدیور .

هرسنه جنوه دن بر (پوده ستا) کوندریلور و بوذاته Potestas
Janiensis in imperio Romaniae نامی ویریلوب رئیس
حکومت مقامی اشغال ایدردی .

پوده ستا Probis homines تعیر ایدیلن ۲۴ کشیلک بر
مجلس کبیر ایله یاریسی عوام و یاریسی اصیلزادکاندن عبارت آتی
کشیلک بر مجلسه ریاست ایدردی . پوده ستا بیزانس ایمپراطورینه
قارشو بر سفیر مقامنده ایدی .

[۱] قاق طرفندن غلطه لیلره بخش اولنان مساعداتنک ترجمه سی
هامه رک ایکنجی جلدنده (صحیفه ۵۳۲) مندرجدر .

Turin 1871. [۲]

بو هیئتدن بشقه شهرک تجارلرندن مرکب سکنز کشیک
uffizio di mercanzia دینلن بر تجارت مجلسی وار ایدی که
بو مجلس امور تجاریه ایله اشتغال ایدردی .

غلطه جنویرلرینک سکه ضرب ایتملرینه یوقاری ده ذکر
سبقت ایدن پورا جنویر قولویسنک قوانینده کی ۲۷۱ نجی ماده
موجبنجه جنوه حکومتی طرفدن مساعده ایدلیوردی . موسیو
بهلهن اثرنده جنویرلرک قبریس، ساقز و سائر مستملکدارنده ضرب
ایدلمش جنویر پارملری بولندیغی فقط غلطهده ضرب ایدلمش سکه به
تصادف اولنه مدیغی و انجق موسیو Paul Lambros [۸] ک
افاده سنه نظراً غلطهده ضرب ایدلمش ایکی التون سکنک شکلرندن
بحث ایله بو پارملردن برینک استانبولده دیکرینسک ده ازمیرده
بولونمش اولدیغی ذکر ایدرک هر حالده بونلرک مستثنا بر زمانده
ضرب ایدلمش اولدقنری سوبیلور .

غلطه کلیسالر

لاتین فتحی متعاقب غلطهده مقدما موجود اولان روم کلیسا-
لرینک بر چوغی لاتینلره انتقال ایتمش ایدی . استانبول تکرار
روملرک آله کچدیکی وقت بو کلیسالرک بر قسمی ینه آلمشلردی .
بعض مؤلفلره و باخصوص جماعت طرفندن وندیك « دوز » ینه
یازیلان مکتوبلردن استنساخ اولوندیغنه کوره فرنکلرک استانبولده

اون بر کلیسای اولوب بونلرک ایکیمی استانبول جهتده وطقوز
دانهسی ده غلطه جهتده ایمش . اسماری شونلردر :

St Francesco, St Benedetto, St Antonio,
Ste Anna, Ste Maria, St Giovani dell'Ospe-
dale, St Giorgio, St Bastiani, St Petro.

بو کلیسـالـرک بر قسمی غائب اولمش ، بر قسمک ده یرینه یکی
کلیسالر یاپیلمشدر . خیلیمی بوکون موجود اولیان بو کلیسـالـره
دائر اوزون تفصیلاته کیریشمیوب یالکز موسـیو (بهلن) ک
اثرنده کی تفصیلاتدن خلاصه بر قاج سوز سویلیه جکزر .

سن فرانسوا کلیسای — بو کلیسا غلطه ده والدہ جامعک
بولندیغی محله بر مناسترک کلیسای ایدی . بعضاری ۱۲۷۲ ده پاپا
۱۰ نجی غره غوارک وکیلی Girolamo d'Ascoli ژیرولامو
داسقولی و بعضاری ده Francois d'Assise طرفدن بنا
ایدلمشدر دیورلر . ۱۶۹۶ تاریخنده وقوعه کلن بریانغینه محترق
اولمشدی .

بونک محله یابیلاں یکی جامع حقنده حدیقه الجوامعه اتیده کی
سطلرلی اوقویورز .

« بانیمی سلطان محمد خان رابعک قادینلردن سلطان مصطفای
ثالث و سلطان احمد خان ثالث حضر تلبینک والدہ لری کنوش امة الله
سلطاندر . اسکدار یکی جامی دخی بو والدہ سلطان ایچون بنا
اولمشدر . بوجامعک یرنده فی الاصل بر کلیسا اولوب بعده محترق
اولدقده بناسنه مساعدہ شرعیہ اولماقلا عرصه خایه قالمش ایدی .
بعد زمان بوجامع شریف بنا اولمشدر . (۱۱۰۹) »

سنت آن — بوکلیساده غلطه یکی جامی حوارینده اولور یاغیندن
صکره عرصه سی استمالک ایدیلشدی .

سن میشل — غلطه لیلرک حامیسی عدایدیلن « آرقاثر سن
میشل » نامنه انشا ایدلمش اولان بوکلیسانک شیمدیکی حاویار خانی
موقعده بولندیغی ظن ایدیلیور . بوکلیسا غلطه نك مهم کلیسالرندن
بری ایمش .

سن ژان باتیست — غلطه لاین جماعتنك ۱۴۱۸ تاریخنده
یازدیغی برمکتوبه کوره بوکلیسا « دومینیکن » راهبیری طرفندن
اداره اولنورمش . مذکور راهبیر بوراسنی ۱۶۴۲ تاریخنه قدر
اشغال ایلمش . ۱۶۶۰ سنه سی وقوعبولان حریقده یانمشدر .

سنت ایرمن — بواسمده برکلیسا استانبول جهتمده اولدیغی
کبی برکلیساده غلطه ده وار ایدی .

« پیه رجیل » استانبولده بونام آلتنده اوج کلیسادن بحث
ایدیلیور . غلطه ده کی سنت ایرمن کلیساسنك بوکون موقعی صحیح
صورته بیلنمییور . فقط (۱۳۰۳) تاریخنده روم ایمپراطوری
طرفندن جنوزلره بخش ایدیلن و غلطه نك حدودینی تعیین ایدن
فرمانده بوکلیسانك شیمدیکی سن ژورژ کلیساسی یانده بولندیغی
واوراده الان « سنت ایرمن » نذر ایدلمش برمقدس قویو بولندیغی
سویلیلیور .

سن سباستیان — جماعت طرفندن San Bastiano تسمیه
اولان بوکلیسا بعضلرینه کوره طوپخانه ایله موخانه قیوسی آره سنده
اولوب بعضلرینه کوره ده شهردن خارج یعنی بك اوغلنده ایمش .

جماعتك ۱۶۶۱ سنهسى ۶ حزيران تاريخلو ضبطده بوكليسانك ۱۶۶۰ يانغينده محترق اولدینی بیان ایدلمسنة نظراً بونکده شهر داخلنده اولسی دها صحیح کورینور .

سنت قاهر مناستر وکلیساسی — پیهرجیل بوکلیسانی طوپخانه جوارنده اولهرق کوستریور ایسهده « قره کوی » تعیری « قیارا خوری » دن گلش اولمسنة نظراً بونک کویری جوارنده بولونسی دها محتملدر . بوده بریانغینده محترق اولمشدر .

سن زورژ — غلطده بانق عثمانی قارشوسیده کی مردیونلرک اوست طرفده اولوب مخلنده الیوم تارکة دنیالرک خسته خانه مکتب وکلیسالری وارددر .

سن بیهر — «وسیو » بهلن « مدکورکلیساده محفوظ اوراق کوتوکندن استنتاج ایدرک دیورکه وقتیه « سن پول » (شیمیدیکی عرب جامعی) کلیساسندن چیقاریلان دومنیکن راهبرینه وندیکی اصلزاده لرندن « آنجلو زاقاریا » اسمنده بریسی طرفندن بمخلده بولنان خانه وبانچهمسی هدیه ایدلمکله اورایه یزلشمشلردی .

آنجلو زاقاریانک اراضیمی « سن پول » کلیسانک اراضییه همحدود ایمش . بووقفک صورتی دخی دومنیکن لرک کوتوکنده محرر ایمش . [۱] برافادهیه کوردهده « آنجلو زاقاریا » اونالتنجی عصرک بدایتلرنده صاحب اولدینی اراضی و خانه لری « سن زاپوتر پیهر نه پول » طریقته سالک اولان راهبره وقف ایمش . بووقفک اداره سیده جماعت طرفندن منتخب procureurs (متولیلر)

طرفدن اداره اولنورمش که بوده بر چوق دفعه بر بومناستر ايله جماعت آراسنده اختلافلى و منازعاتى موجب اولمش ایدی .

سن پیه ر کلیسای ايله اوکا مربوط اولان مناستر ۱۶۶۰ سنه سنده کی بیوک یانغینده محترق اولمشدر . موسیو بهلن دیورکه : « بتون کلیسادن یالکز دمیر قیولر قالمش و اطرافنده کی یکرمی خانه دن یالکز یدیی قورتوله بيلمشدی . » دومه نیکن لر بو کلیسای تکرار انشا ایتدیلر و بالاخره بوراسی ارمنی قتولیک کلیسای اولمشدی .

۱۷۳۰ سنه سی ۲۱ تموزنده غلطه نك بیوک بر قسمنی یاقان یانغین انشاندی کلیسا و مناستر تکرار یانمش و ۱۷۳۲ ده یکیدن انشا اولومشد .

سن بهنوا — پایابشنجی اور بهن زماننده (۱۳۶۲ - ۱۳۷۰) انشا ایدیلن بومناستر کمر آلتی سوقاغنده و بیوک دیوار لرله محدود بر ساحه ایچنده در ، جنو زلر زماندنبری « به نه دیکته ن » راهب لری نك اداره سنده اولوب پیزانس ایمراطوری قانتا کوزهن وقتده جنبه یلرک کسب استقلال ايله شهرى توسیع ایتدکاری ائنا لرده یاپلدینی تخمین اولونیور . بو کلیسا نك داخلنده کی بنالر دیکشمش ایسه ده حالا اسکی شکلنى محافظه ایدن قوله سی غلطه نك تاریخی مبانیسندن بری تشکیل ایدر . مناسترک قیوسیده شکل اصلیسندنه در « دوقاتر » پیه رجیلدن نقلاً بومناسترک اسمنی واوراده اوچیوز ستونلی بیوک بر صهرنج بولوب کندی زماننده ییقيله رق باغچه حالته افراغ ایدیلدیکنی ذکر ایدیور .

غلطه نك صوك دفعه كى حدودى داخلنده بولان بومناستر ۱۶۶۰
 سنه سى ۱۶ نيساننده كى حريقده قور تولديسه ده ۱۶۸۶ سنه سنده
 كليساده كرسى يسوع اوزرنده يانار كن اونوديلان برمومك حاصل
 ايتديكى اتشدن يانمشدر . بالاخره يكيدن انشا اولومش ۱۶۹۶ ده
 هان بتون غلطه يي ياقان بوبوك يانغين ائناسنده تكرر محترق اولمشدر .
 بويانغيني مشاهده ايدن راهب « براقونيه » كليسانك تقويم
 وقايعنده [۱] يانغين ۱۶۹۶ سنه سى مايىنك ۴ نجى كوني اتشامى
 طوبىخانه ده بردكاندن ظهور ايتديكى وجواريه سرايتله آتشك
 غلطه سورلرني آشهرق غلطه يه كچديكى ومناستره قدر كلديكى
 سويليور . كليسا برسنه صكره تكرر انشا ايدلمشدر .

۱۷۳۱ سنه سنده تكرر يانمش وبالاخره ينه انشا ايدلمشدر .
 بوراده بعض راهبرله مشهور سفيرلردن برقاچى دفن ايدلمشدر .
 غلطه جهنمه كى روم كليسالرينه كلنجه بونلركده بعضلى
 فتحدن اولدر . حتى بيزانس امپراطورى جنوزلره ايكنجى
 حدودى ويروب شهرلرني توسيع اتمكه مساعده ايلديكى زمان
 اوراده كى روم كليسالرنده اورتودوقس آيينيله اجراى مراسم
 ايدلمسنى ده شرط قويمش ايدى .

غلطه ده سلطان بايزيد سوقاغى ايله اسكى پارمق قيو سوقاقلرى
 آره سنده كى ارمنى كليساسيده فتحدن اولدر . بوكليسانك ياننده
 مكيتبرى وسائر مبانيسى اولوب برطاش اوزرنده كى يازى به كوره
 « ثو طوروس فاطوغيقوسك و قدس شريف بطريق اسيانك زماننده

سورپ قریقور لوساوریج St. Grégoire l'illuminateur نامنه تأسیس اولنان اشبو کلیسا محلی ۱۴۳۶ سنه میلادی سنه قریم مملکتک کفه شهری تجار لرندن جنووالی غومس نامنده برزادن صاتون آلمشدر .

بو کلیسا بالاخره بیوک غلطه یانغینی ائناسنده محترق اولقله ۱۷۳۳ سنه میلادی سنه « آسوازادور غاطوغیقوس » و قدس شریف بطریقی قریقور و استانبول بطریقی حو و خانس زمانده ساکیس قالقه معرفتیه یکیدن تعمیر ایدلمشدر .

عرب جامعی

بو جامعک انشا آتیه دقت ایدیه جک اولنورسه ایکی قسمدن عبارت اولدینی و بونلر دن بر قسمک بیزانس زمانه بر قسمکده تورک زمانه عاند بولندینی اشکار صورتده کورینور .

جامعک ایلك شکیلی حقنده بر فیکر تام ایدیمک کوچدر . حقیقه الجوامع و حاجی قلغه و قره چلبی زادهیه کوره بو جامعک ایلك انشاسی هجرتک ۹۷ نجی سنه سی (یعنی میلادک ۷۱۸ نجی سنه سی) خلیفه امویه دن ولید بن عبد الملکک عسکرینه قوماندا ایدن « مسلمه » طرفدن استانبولک محاصره سی ائناسنده یاپیلمش اولدینی ذکر ایدیلور [۱]

حقیقه الجوامع دیورکه « بو جامعک بانسی دولت امویه دن

[۱] عربلر استانبولی تواریخ مختلفه ده بر قاچ دفعه محاصره ایتشلردی .

مسلمة بن عبدالمالك در [۱] هجرت نبویهك طقسانیدی سنه سنده
عسکراسلام ایله کلیولی معبرندن کچوب ادرنه و سلا نیک اطرافنی
خارتد نصکره استانبولی محاصره ایدوب برادری سلیمان دخی دریادن
دونما ایله کلهزك فتحه قریب اولمشیکن کفره بلغارک هجومی
وقحط غلا سبیله صلحه رضا ویرمشلدر . لیکن غلطه فتحی
میسر اولمقله درعقب بوجامع شریفی بنا ایتمشلدر .

بوغزا طقسان الی سنه سنده وقوع بولدی قرقه چلبی زاده
عبدالعزیز افندینک و کاتب چلبی مرحوم مصطفی افندی نك اثر
تحقیق لیدر .

سلطان محمود خان اولك والده لری صالحه سلطان عرب قپوسی
داخلنده سبیل و چشمه و فوقنده مکتب ودخی بومثللو بعض آثار
خیره بنا ایتدکری صیراده بوجامع شریفی دخی تجدید و توسیع
ایلدی (۱۱۴۷) جامع مزبور ۱۲۲۲ جمادی الاولنك سکننجی
کونی وقوعبولان حریقده محترق اولمقله تکرار جانب حرمیندن
تجدید اولوندی .

۱۲۸۵ تاریخنده سلطان محمودك کریمه سی عادلہ سلطان طرفندن
دخی مکمل برصهرنج انشا اولنهرق شادروانی تجدید ایدلدی .
عربلر غلطه طرفنه یرلشدکری زمان عرب جامعی وعرب
قپوسی جوارلرنده ساحله یقین بر قسمی اشغال و احتمالہ کوره
محلہ لینی بردیوارله آیرمشلردی . اشته عرب جامعی دنیلن والیوم
موجود اولان جامعی ده بومحلہ ایچنده یابدیلر .

[۱] مشار الیه مسلمہ ۱۲۱ سنه هجریه سی شامده وفات ایتمشدر .

عربلر استانبولدن چکيلد کد انصكره جامع مذکور روملرک آلته
چکدی موسیو بهله نك اترنده (صحیفه ۲۱۵) دینلیورکه : جامع
عجبا جامع اوله رقی قالدی ؟ یوقسه کلیسایه تحویل ایدیلدیمی ؟
بوجهتی حل ایده بیله جک بر وثیقه یه تصادف ایده مدم . شوراسی
محقق درکه روم ایمپراطورلری زماننده مسلمانلرک استانبولده
جامعلری واردی . اشته عرب جامعی بوجامعلردن بریدر . عربلر
استانبولدن چکیلدیکی زمان بو جامع بر اختلال انساننده احراق
ایدیلدیکی ظن اولیور .

لاتینلر استانبولی ضبط ایتدکلری وقت بوراسی سن هیاسینت
ودومنیکن راهبرینه ویریلدی . موسیو پاسپاتی او زمان بوراسنک
روملر طرفندن اشغال اولوندیغی سویلیورسده عربلرک انشا ایلش
اولدقلری بنانک او وقته قدر موجود اولدینی ویاخود محترق اوله رق
رینه بر کلیسانک بنا ایدیلوب ایدیلدیکی مجهولدر . هر حالده محقق
اولان بر شی وار ایسه اوراده کی کلیسانک دومه نیکنلره لاتین
فتحندن صورکرا یعنی ۱۲۳۲ سنه سنده کچمش اولمسیدر .

جنویرلر بو کلیسایه « سان دومینیقو » دیرلر وتأسیسنی اعزهدن
« سن دومینیق » ک آلتدن بالذات لباس روحانی بی آلمش اولان
هیاسینته عطف ایدرلر . سن هیاسینت استانبولده کی دومه نیکنلرک
مؤسسی در . vicair général مقدا تیمورلنک طرفندن فتح
ایدیلنجه یه قدر قریبده Kafa مناسه ترنده ده اوطوررکن بالاخره
بوراده کی سن پول کلیساسنه (یعنی عرب جامعی مخلنده کی کلیسایه)
نقل ایتمشدر .

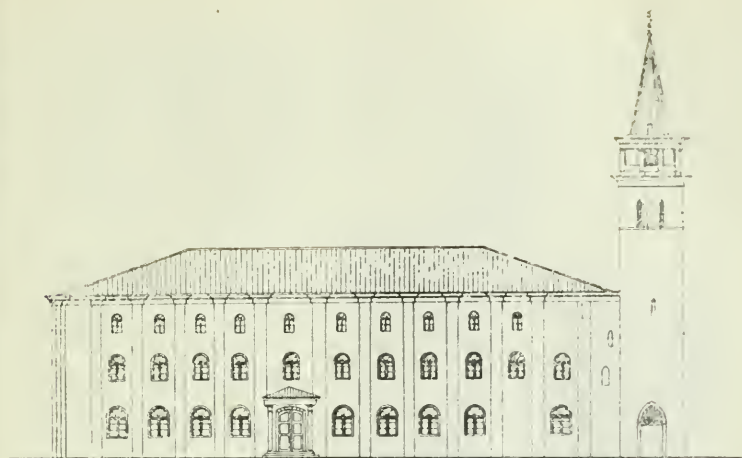

عرب جامعی و مناره سی

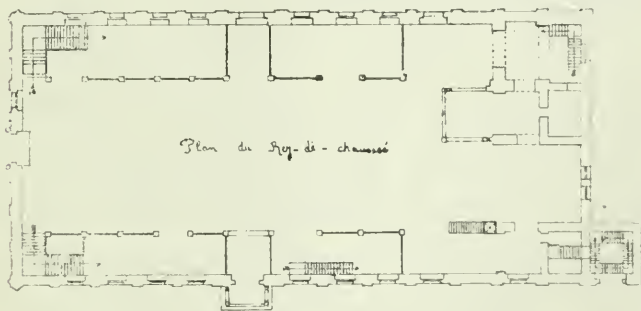
دومہ نیکن لک اشغال
ایتدیکی کلیسا اسکیدن
عربلرک انشا ایتش
اولدقلری بنسا اولوب
اولدیغنی تعین ایتک
یوقار ووده سولدیکنز
و جہاہ پک مشکدر
یالکز بو کون جامعک
پیزانس دورندن قلمہ
اقسامی کہ - درت کوشہ
قوله شکلندہ کی منارہ سیلہ

بو منارہ نک آلتدہ اولو قپوسی ، جامعک محراب قسمی ویانلرنده کی
اقسام جانیہ لردن عبارتدر - ہر حالہ دومہ نیکن لر طرفندن انشا
ایدیلدیکی اشکاردر . محراب جہتدہ کی پنجرہ لک اوستندہ بو کون
اورولو اولدیغنی کوریلن یووارلاق پنجرہ ایلہ ایکی طرفندہ کی
اوزون پنجرہ لر ، قپو اوستندہ کی سیلہ لک نقوشی ، منارہ نک
تا یوقار و سندنہ کی مسدود پنجرہ لر ایچنہ کومولوب قالمش اولان دیرک
باشلقلری بو طرز معمارینک (رومانوغوتیک) طرزندہ اولدیغنی
پک واضح صورتدہ کوسترہ مکدہ در .

منارہ یہ جامع داخلندہ وقسم محرابینک صاغ طرفندہ کی
کوچوک برقدون کیریلوز . تمامیلہ قرون وسطی قوله لری شکلندہ

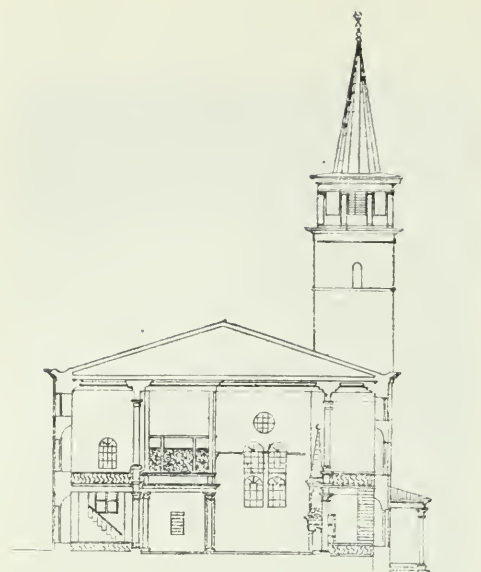
Facade principale
درب حایق ریب نقال پلاست

پلان دو سول-دو-چاموسه
درب حایق ریب نقال پلاست

عرب جامی جبهه و ایکنجی قات پلانی

بولان وایتالیاده میلانوده Ambrogio کلیسائی و بولونیاده
Petronio کلیسالرنده و سائر جهنترده بوکون حالا کورولمکده
اولان چاڭ قولهرلرینه تامامیه مشابه بولسان مناره داخلنده چاڭ

Coupe transversale

سقطه عرضی

عرب جامی مقطعی

اسکله لرینک وضع ایدلیدیکی دایکلهر آلآن کورولمکده در . قوله نك
یوقاروسنده ودرت جهه سنده ایکیشر ستون ایله آیریلش اوچ
نجره وار ایدی . بالاخره تورکلر احتماله که ایجری یه یاغمور وقار
کیرمامک ایچون بو نجره لرک ایکیسنی اوره رک یالکیز اورته ده کیلرینی
پیراقشلردر .

واقما بومناره نك شکلی شامده کی امویه جامعنک مناره سنده
مشابه ايسه ده کرک نجره ستونچه لرینک باشلقلرنده بولنان صلیبیلر

و کرکسه قپونک اویمه سیلمه لری بومنه اره نك و هر حالده قسم فوقایسنك بزانسیلر و یالاتیلر طرفدارشا ایدیلدیکنی کوستره مکده در . جامهك قسم محرایسنه کلنجه : اوراسنك ده کرک غوئیك کمردن و کرک پنجره لردن لاتین زماننده کی انشا آته عائد اولدیغی کور و لمکده در . جامهك سخن جهتیله قسم جانیلری نورك دورینه عائد در .

شیمدی برقچ مسئله نك اوکنده بولنیورز . عجیبا عربلرک بورایه رجامع انشا ایدلکاری (۷۱۵) تاریخ میلادیسندن اقدم بوراده برکلیسا وارمیدی ؟ و اوکلیسانی می جامع اتخاذا ایتدیلر ؟ صوکرالاتیلر بوراسنی الدقلری وقت عربلرک انشا ایتمش اولدقلری بزاموجودمی ایدی ؟ یوقسه محترق اولوب یربنه دومه بیکنلر شیمدی برقسمنك ائاری کورولان بنانی صکره دن می یاپدیلر ؟ بونی حل ائده یلمك ایچون مع التأسف المزدده مهم وثیقه لر یوقدر . یالکیز کلیسالر قدس شریفه متوجه اولوب جامعلر ایسه کعبه معظمه یه متوجه انشا ایدلکارینه نظراً ایاصوفیا کبی کلیسادن جامعه تحویل ایدلمش اولان معابدده محرابك استقامتی سخنك محورینه نظراً مائل بولونمشی ایحباب ایده چی و حالبوکه عرب جامعنده بوخصوصیت کورولمادیکی « اوتل » دنیان محراب خرستیانیه نك استقامتی تمامیه قباهیه متوجه بولونمشی بوقسمك جامع اوله رق انشا ایدلدیکنی و حالبوکه طرز انشاسی کلیسا اوله رق انشا ایدلمش اولدیغی کوستریور . شوایکی شقدن بریسنی ترجیح ایتمك قابل اولماقلا برابر جامهك یاننده کی سوقاغك استقامتی جامعه

عرب جامی مناره سی آلتنده کی قیو (قدیم ساقریستی به کچیلن قسم)

برابر تبدیل ایتیمی نزه بوراسنک عن اصل جامع اولمق اوزره
انشا ایدلدیکی فیکرینی دها قوی اوله رق القا ایدیور .

بوندن استیاج ایدهرک ظن ایلورزکه عربلر طرفدن انشا
اولونان جامع عربلر استانبولی ترک ایتدکدنصکره احتمال روملرک
ألنه کچمش وبالاخره یا زمانله ویاخود بریانغینله خراب اولمش ؛
دومهنیکه نلر موجود اولان تمللر اوستته برینا انشا ایلشلر .

مناره دخی یا تعمیر ویا یکیدن انشا صورتیه یابلس حتی منارەنك
 التندە « ساقریستی » دن کچیلن محل مقدس بوکون کمرلی
 یولده مشاهدە اولونمقده در . بویولك قارشو طرفندە ایسه کلیسادن
 مناستره کچیلن یوللارك کمرلری وستونلری اناری حالا کورونمکده در .
 منارەنك آلتندە کی یولك صول طرفندە عمر مردن اویمه لی
 برقیو پروازی کورولور که بوطاشلر منارەنك آلتندە کی قیویە عاند
 اولوب اورایه بالا آخره محافظه مقصدله اکرەتی اوله رق قونولمشدر .
 تورکار استانبولی فتح ایتدکدنصکره بو کلیسا ینه
 دومه نیکه نلرك التندە ایدی . فقط اسپانیادن مهاجرت
 ایدن عربلر استانبوله کلوب یراشدکلری زمان بوراسیده اسکی
 عربلرك جامعی اولق حسیبله دومه نیکه نلردن آله رق ینه جامعه
 تحویل ایدلمش و یوقاروده ذکر اولندیفی وجهله مذکور راهب لرده
 برازدها یوقاروده کی سن پیه ر کلیسا و مناسترینی تأسیس ایلشلردی .
 متعدد دفعه لر زلزله ویاغیندن خراب اولقله مختلف تعمیرات
 وانشآت کورمشدر صوك دفعه سلطان محمود خان حضرتلرینك
 والدەلری سلطان طرفندن هجرتك ۱۲۲۲ تاریخندە شمدیکی
 کورولدیکی شکله یابلس وجامع مشریف سوقاغی جهتندە کی مدخل
 اصلیسیده اخیراً انشا اولونمشدر .

غلطه سورلری

قونسطانتین استانبول شهرینی اعمار ایتدیکی وقت غلطه

جهتی کوچک برکوی حائنه اولوب ژوستینه زماننده اطرافنه
بردیوار چکیله رک بیزانسک منقسم بولندیغی اون درت دائره دن اون
اوجنجه سی تشکیل ایدیوردی . غلطه نك بک کوچک بر قسیمی
وباسکده انجق خاویار خانی واسکی کمرک جوارینی احتوا ایتدیکی
ظن ایدیلن بو حدودی تعیین ایتک همان امکانشز کیدر .

قائه کیوس و بوئونده ملوته نك پلانلرنده کورولان اسکی کومروک
ایله خاویار خانی اراسنه تصادف ایدن قورشونلی محزن یعنی بر آلتی جامعی
محلنک الک اسکی و مستحکم اولان قلعه قسمندن بولندیغی آشکاردر .
ذاتاً خلیجی دشمن کبیلرینه قارشى سد ایتک اوزره غلطه دن
« نهوینه نی » قپوسی (باغچه قپوسی) نه قدر چکیان زنجیرک غلطه
جهته تده کی اوجنی مدافعه و محافظه ایتک اوزره بوراده دخی مستحکم
برقوله اولدیغی آناز تاریخیه ده اوقونیور . حتی اهل صلیب خلیجه
کیره بیلیمک ایچون اولا بو قلعه نی ضبط ایشلردی . [۱]

روم قیصر لر لری طرفندن جنویز لره بخش ایدیلن فرمانلرده
ایسه اولدن بری موجود اولان غلطه قلعه سنک حدوددن خارج
قالق و دائماً روملره عائد بولونمق شرط نك مندرج بولندیغی
کورولمکده در .

بو قلعه یه (*Castrum Sanctoe Crucis*) و یا خود
(*Chastel de Pere*) یعنی صلیب مقدس قلعه سی و یا غلطه قلعه سی
تسمیه اولتیوردی .

[۱] بوراده ۱۰۱۳ تاریخنده « غلطه قلعه سی » نامیله بر قلعه بولندیغی
« لئون لوغرامره یه » ک شرقی امپراطور لری تاریخنده ذکر ایلدیکنی موسیو
هلن تاریخنده یازیور (صحیفه ۱۲۵) .

فتحدن صكره غلطه قوله سی ایله برابر بوقلعه نك دخی ییقلدینی بعضی آنارده نقل اولنیورسدهده بوخصوصده روایات مختلفه موجود اولوب از جمله بوراسنك باروت محزنی اتخاذا ایدیلدیکی وبرکون باطلایه رق خراب اولدیغی دخی جمله روایاتنددر . سقارلاتوس ییزانتیوس بوقلعهیه « مانعانون » دییور . مانعانون آلات وادوات حربیهك محافظهسنه مخصوص محل اولدیغه کوره بوتعبیر روایتهده توافق ایدیور .

اسکی غلطه قلعهسك اقسامندن بولونمسی بك محتمل اولان قورشونلی محزن بو کون جامع حالنده اولوب قورشونلی محزن جامعی و بین الناس یر آتی جامعی نامیله مشهوردر .

بو جامعك واقفی اوچ دفعه نائل مهر هایون اولوب ۱۱۷۰ سنهسی مدلیده قتل اولونان صدراعظم مصطفی پاشا اولدیغی « حدیقه الجوامع » ده اوقیورز [۱]

[۱] حدیقه الجوامع جلد ۲ صیفه ۳۹

« منقولدرکه سنه هجریه نك یوزنجی سنهسنده علی روایه غلطه فتیح میسر اولدقدہ فرائض خمسہی ادا ایچون جامع مزبوری بنا ایشملر . دور محمود خان اولده شام شریفدن استانهیه کلب اولان شیخ مراد زاده شیخ محمد افندی پدری شیخ مراد افندیدن روایت اوله رق بیورلرکه پدرم الشیخ مراد افندی قدس سره حضرتلری عالم معالرنده مشاهده ایدرلرکه اسکداردن غلطه جاتنه برکبری وضع اوله رق روحانیان عبور ایدرلر . سبب توجملرینی سسوال ایلدکده قورشونلی محزن دروننده تابعیندن بعض ذوات مدفونلدر انلری زیارته عزیمت اوزره یوز دیو جواب ویرمشلر و بورئیایی صدراعظم بولنان وزیر مشارالیه تحریرویان ایتمکله مشارالیه دخی بعدالتعزیز اشارتلری اوزره محزن مزبور تطهیر

وتخلیه وتجسس اولوندقده واقعا بر قاچ کبار مرقدی مشاهده اولونماه
تاریخلره مراجعت اولنوب زمان دولت امویده ۹۶ سنه سننده سرعسکر
مسلم ایله فتح قطنطیه ایچون کلن نامدارلردن محل مزبورده بر قاچ
ذات مدفون بولمشدر. (عمر ابن العاص ک مقامی ایله ائمه حدیثدن سفیان
بن عیینه حضرتلرینک تربهلری) بلده مزبورده عسکر اسلام یدی سنه
مقداری تمکین ایدوب ینه شامه عودتلرندنه محزن مزبورک داخلنه بعض
اشیا قویهرق قپوسی دخی قرال اذنیله سد ایدوب قورشون اقیتمشدر
قورشونلی محزن دیمکله اشتهارینه سبب بولامش. پس جامع مزبورک
تعمیر و تزیینی مراد هایون اولغله منبر و محفل هایون بنا اولمیش و غلطه
قلعه سی قله لرندن اوراده مناره شکلنده بر قله اولغله اتی مناره
اولق اوزره ایقا و قنادیل وضع اولونمیش ایدی بعده وقوعبولان زلزله
ایله منهدم اولدقده یرینه مجددا بر مناره بنا اولندی. جامع مذکور تمام
اولهرق ابتدا نمازه شروع اولوندقده سلطان محمود خان حضرتلری دخی
تشریف بیورمشدر و صلوة جمعه اداامندن صکره وزیر مشار الیهک
ایستدیکي خدمت رضای هایونه مطابق اولغله برسمور کورک الباس ایتمشدر.
جامع مزبورک درت قپوسی اولوب ایکیمی دریا طرفنه و ایکیمی
دخی قره طرفنه آچیلورکه بولردن برنردبان ایله نزول اولنور. بولردن
ماعدل محفل هایون ایچون دخی مخصوص برقیو واردر و حولیسندنه ابدست
موصلقلری وقپو خارچنده برعالی چشمه دخی اجرا اولمشدر و داخل جامعده
اوچ قبر موجود اولوب بریسی مستقل تربه شکلنده و ایکیمی دخی آخر
محدده پرمقلق ایله طرح اولونمشدر. و صدوردن شهید علی پاشا صدل
رتنده بنا اولونان قصر فوقانی برنزه تیکاه اولمشدر دریا کنارینه طوپخانه
مثالو طوپلر وضع اولونوب بعض عید شریفلرده و وقت سرورلرده
استعمال اولنور. جامع ۱۱۶۶ تاریخنده اکمال ایدلشددر. قنر ۱۱۲۸
ربیع الاخرده بنا اولمشدر. ۱۲۳۵ سنه سی اوائلنده محترق اولغله
صدر اعظم بولنان درویش پاشا تجدید ایلشددر. قصر مذکور اصلنده
۱۳۲۷ سنه سی مرور عبور ایدن سفاینک یوقلمسی ایچون بر مختصرجه
قلم وضع اولنوب سنه مزبورده شعبان شریفی واسطنده ختامه رسیده
اولمشدر. »

ایشته شو تفصیلاتدن مستبان اوله جفی اوزره بوراسی اولا
 عربلر طرفندن اشغال ایدلمش و صکره سلطان محمود خان اول
 زماننده جامع اولمشدره عجباً عربلر هجرتك طقسان التتجی سنه سی
 غلطیه یراشدکری زمان بوموجودمی ایدی ؟ غلطه نك سورلری
 موجود دکل ایکن غلطه جهتنده Castel de Galata نامیه
 برکوچك قلعه نك موجود اولدینی و خلیجی سد ایدن زنجیرك بر
 اوجی بو قلعه نك ساحله ربط اولوندینی و قلعده دایما برمقدار
 روم عسکری بولندینی یوقاروده ذکر ایدلمشدی . كرك اسیکی
 تعریفاته و كرك ۱۴۲۲ تاریخنده بوئونده لمونته طرفندن یاسیلان
 استانبول خریطه سنه کوره (صوك صحیفه) غلطه قلعه سنك كرك موقعاً
 و كرك شكلاً بوراسی ایله توافقی ایتدیکی و شاید غلطه قلعه سی اسیکی كرك
 یرنده اولسه بیله بوراسنك دخی اونك اتسامندن بولندینی
 اكلاشیلور . طبعییدرکه عربلر غلطیه ی ضبط ایتدکری زمان ایلك
 اول بوقلعه ی ضبط ایتدیلر . شیمدی جامع اولان محل ایسه قلعه نك
 التنده یا صهرنج و یا خود عسکرلرك آلات حربیه ده پوسی کبی
 برمحزن ایدی .

سقارلاتوس بیزانتیوس بوراسنك ۱۸۲ تاریخ میلادیسنده مورخ
 پروقویوسه کوره Aphrodisiades idolon
 نامنده برت برست معبدی اولوب بالآخره اپسکپوس Pertinacos
 فندقلیدن غلطیه نقل موقع ایلدیکی زمان کلیسایه تحویل ایله
 ایا فوطینی تسمیه ایدلمش اولدیغی و ژوستینین زماننده غایت مکمل
 برکلیسا حانه کتیریلوب (۵) ایلولده رسم کشادی اجرا ایلدیکنی

و (۵۰) (۶۰) سنه قدر ۵ عدد ايسه قپوس كلوب صكره ايسه قپوس سلاڭ استانبول طرفه چكديكنى بيان ايديور .

Gyllius استانبولى زيارت ايتديكى زمان بونك شمال جهتند برچوق اغاچلقلر اولوب بوراسنك كنزيتى محلى اولديغى يازيور .
 روستيفيه نك انشا ايتد برمش اولديغى يوقونديسانا سرايلرى دخى بوصيراده ايمش .

عربلر غلظه دن چكيد كدنصكره بوراده قرالك اذنيه بعض اشيا لرى براقوب قپوسنى قورشونلا مش ومهرله مش اولد قلىنه دائر حديقة الجوامع ده اوقونان فقره نك نه درجه يه قدر صحيح اولديغى بيلنه من . اوزماندن عثمانلى فتحنه قدر عربلرله بيزانسلىلر آراسنده بر چوق محارب لر وقوعه كلديكى حالده بوراسنك قابلى قالدغي ظن ايتك منطقى دكلدر . عربلردن صكره غلظه قلعه سى ينه بيزانسلىلرله چكى و بيزانسلىلردن جنوزلر ضبط ايتديلر . اوزمان مخزن اوله رق قوللانمش اولمى محتملدر . بر روايتسه كورده حيوانات وساثره باغلا نيرمش .

ير آلتى تعبيرينه كلنجه اوده جامعك قراكلق اولمى سنددر . يوقسه جامع ير آلتنده دكلدر . دكرز جهتند جامع سويه سى سوقاقه بر اولديغى حالده آرقه جهتك طولمش اولمى حسيديه مرديونه اينيلمى سندن ير آلتى تعبيرى تعميم ايتشد .

ايكنجى آندرونىق زماننده غلظه ده ساكن جنوزلر ونديكليلرك هجومه معروض قالدق دنصكره بوكى وقايعك تمكيريغى مانع اولمق دوشونجه سيلاه غلظه نك اطرافى برخند قله احاطه ايتمشن وبالاخره

بیزانسیلیرله وندیکیلر آراسنده وقوع بولان محاربه ده بی طرف
قاللرندن طولانی شهرک رسماً خندقله احاطه سنه مساعده ایدیلن
حدودی مشعر استحصال ایلدکاری فرمان ایمراتوریده مذکور
غلطه قلعه سنک خارجده بیراقیلدینی یعنی جنویزلره ویرلیدی
وجوارینه خانه وسازه انشا ایدلامسی شرطنک مندرج بولندی
کورولیور. غلطه نك جنویزلر زماننده ایلک حدودینی کوسترن
بوفرمانک ترجمه سنی موسیو بهله نك کتانبندن نقلاً آتی به درج
ایدیورز [۱]

[۱] « ذی قدرت و مقدس ایمراتور منک امریله جنویز جماعت
علیه سنه غلطه ده اعطا ایدیلن اراضینک حدودی شوصورتله تحدید ایدلشد.
حدود خطی دکز کنارنده اسیکی ترسانه دنیلن اسکله دن هربری
یدی قاریش (palmes) اولان ۲۷ pas (یعنی ۲۷ قولاج)
مسافه دن باشلایه رق سن ژان حدودینی صولده ۳ « پا » ده بیراقرق
شماله طوغری چیقوب پردیقاریوس ک باغنه کیره رک اورادن : « پا »
کسوب دوام ایله مذکور باغک خندقنه واصل اولور. ساحلین بوخندک
قدر اولان مسافه هربری ۷ (palmes) لقی ۹۰ « پا » در .
(قولاجدن براز فضله) اورادن طوغریدن طوغری به شرقه متوجه
اولوب باغک ایچندن ۴ پا آله رق خط مستقیم اوزره دوام ایله صولده
و اورادن ۲۴ « پا » اوزاقده « سن تئودول » کلیسانی براقه رق
Lipsios مناستری باغنه واصل اولور. بعده بوباغک ایچندن و ماقروپیتا
دنیلن باغی آیران دیواردن ۵ « پا » اوزاقدن کچر . بوندن صکره
جنویزلرک اسکی مزارانی اولان « سنت ایرن » کلیسانک قویوسنک
یانندن مرور ایله مقدا « کینامی » دنیلن لوغوتت استراتیوتیقوسک
باغنک ۳ « پا » یانندن کچرک بودیواره ده تقرب ایدرو اورادن ۲۸ « پا »
اوزاقده بولنان سن ژورر کلیسانک قابوسی قارشوسنده بولنان وعین

بوفرمان ایمراتوری موجب بنجه جنویزلر خندقلرینی کینیشلتوب
ایچروسنه بر قسیمی دکزدن آلتق اوزره صو دولدوردیلر .
جنویزلر غلطه یی مسیحکم بر شهر حالته قویمق املی دائما

ذاته عائد اولان دیگر بر باغشک دیوارینه واصل اولور . بر دیتاریوسک
باغندن لوغوته ستراتیوتیکوس (مقدا کیناسی) ک ایکنجی باغی
دیوارینه قدر اولان مسافه ده ۲۱۷ « پا » در . اورادن جنوبه اینر و
۱۰ « پا » مسافه ده آنارییر کلیسانی بر اقایر . بعده براز شرقه دونر
وعین کلیسانی صولده بر اقایر ق لوغوته ستراتیوتیکوسک قوناغی یانندن
۱۵ « پا » ده کچر .

صولده ۶ « پا » مسافه ده سن نیقولا کلیسانی بر اقایر ق صکره جنوبه
طوغری دونر .

اورادن ۳۰ « پا » قدر شرقه طوغری متوجه اولور عین کلیسانی
صولده و ۸ « پا » مسافه ده بر اقایر .

بعده جنوبه طوغری اینر و غلطه قلعه سیله آراسنده ۷۵ « پا » بر مسافه
بر اقایر ق خط مستقیم اوزره دکزه اینر . لوغوته ستراتیوتیکوس
(مقدا کیناسی) باغیله دکز ارسنده کی مسافه ده ۷۵ « پا » در اورادن
غربه و خلیجه طوغری دونر . و باشلادیغی ترسانه قسمنده نهایت بولور
بومسافه ده ۳۲۹ « پا » در .

اشته قدر تلی و مقدس ایمراتور من طرفندن غلطه ده جنویز جماعته
ویریلن اراضی نک حدودی بوندن عبارتدر . بوحود ک نتیجه ۶ coudées
ویا (cubitum) قدر بر مسافه ده هیچ بر انشات یالیموب بوش قالدجق
و دکری سبقت ایدن کلیسایرک راهبرینه مخصوص اولان مبانی یاننده
هیچ بر اقامتگاه علاوه سی حقنی حائز اولیه جقلردر .

کذا بوحود ایله دکز اراسنده و غلطه قلعه سنه قدر اولان قسمه
ومذکور قلعه نک اطرافنده کی حدود ایله آراسنده کی ۶۰ coudées لک مسافه ده
هیچ بر انشات یالیمیه جقدر .

۱ مایس ۶۸۱۱ (۱۳۰۳ میلاد) تاریخنده اعطا اولونمشدر .

بسیله رك نهایت ۱۳۰۴ سنه سنده ایمپراطور اختیار اندرونیق دن
بر فرمان دها استحصانه موفق اولدیلر که بوفرمانله خندق و جودینی
بیزانس حکومتی رسماً طایور ایدی . بوفرمان جنویزلره اولر ،
هماملر و کلیسالر انشا ایتک حقیقه بخش ایدیوردی . [۱]
بوفرمان اوزرینه جنویزلرینه اکتفا ایتمه رك فرمان خلافتنه
خندقلرک اطرافنی مستحکم دیوارلرله دخی چویردیلر و قلعه لر انشا ایتدیلر .
جنویزلر یوقاروده ذکر اولوندینی وجهله ۱۳۵۲ تاریخنده
عقد ایتدکلی معاهده موجبنجه غلطه نی برقات دها توسیع و تحکیم
ایتدیلر . [۲]

[۱] جنویزلر غلطه ده ارزو ایتدکلی ذواربعه الزوایا شکله کی
اطرافنی خندقله محاط محله صاحب اوله جقلردر . اوله ارزو ایدیورواویله
امر ایلورزکه بو خندقک اطرافنده و غلطه قلعه سی اطرافنده ۶۰ condé
مسافه ده هیچ بر انشآت یاپلسون . خندقله دکر آراسنده ده خانه اولمایان
بر بوشاق قالسون . جنویزلر سور و قلعه یایماق شرطیله محکم ومتین
و محافظه لی اولر و مبائی سائر انشا ایتک حقنه مالک اوله جقلردر . فقط
خندقک کنارینه سور یاپلرینه قطعاً مساعدده ایدلیه جکدر . کذا جنویزلر
بلا ممانعت مذکور محله کی کلیسالرینی اولرینی همملرینی ایتدکلی کی
استعمال ایده بیلرلر جنویزولاتین راهبلر مالک اوله بیلرلر معافیله او محله کی
اوچ روم کلیسائنده روم راهبلی اجرای آیین ایده جکلردر .
[۲] ۱۳۵۲ معاهده نامه سنک باشلیجه موادینی موسیو به لن
شو صورتله ذکر ایدیور :

۱۳۵۲ « ایمپراطورنله جنویز جماعتی آراسنده اسکی ویکی
عهودی ، آمیرال ایله اورخان بك آراسنده عقد ایدیلن صلح و تعاطی
اولنان معاهداته خلل کلامسی شرطیله تصدیق ایله برابر ایمپراطورنلر
غلطه جنویز جماعتنه خندقله محاط و Castellunm Sanctoe Crucis قلعه سنه

بوفرماندند. اكلاشيلديغنه كوره غلطه قاعهسى اوزمانه قدر
بیزانسليلرده اوله رق حدوددن خارج كوسترلديكى حالدده ۱۳۵۲
تاريخندن سوكره جنويزلره كچمشد.

جنويزلر متعاقباً استحصال ايلدكلى فرمانلره استناداً غلطه دهكى
محله لى احاطه ايدن خندق اطرافنده كويا خانه ديه محكم قوللر
انشا ايتديلر و بونلره هر درلو آلات حربيه و منجنقلىر يرلشديرديلر
و فرصت دوشد كجه بوقوله لك آرالرينه ديوارلر چكرك شهرى
مستحكم برحاله قويديلر.

ايمپراطور اوچنچى آندرونىق زماننده جنوه جمهوريتى طرفندن
ساقزومدلى اطه لى ضبط ايديلديكى ائاده غلطه ليلرده خندقلىرى
دها درينلشديره لك متين قوللر انشا و خارجده كى باغلرده تجاوز
ايدرك اورالرده او بهانه سيله مستحكم قوللر ياپديلر. فقط
ايمپراطور هم مدلى تجاوزندن انتقام المق همده ايلروده جنويزلردن
كله لك هر درلوتهاكه كى ازاله ايتك مقصديه هان غلطه كى محاصره
ايدوب طيشاروده كى اولرى بيقديردى و مهمات حربيه كى مصادره

قدر اولان خندكله محاط اراضى كى اهدا ايدر. نه لاتين و نه روملردن
هيچ كيمسه بوخندكدن ۱۰۰ Coudé مسافه كى قدر بشقه يكي برخانه ويا
بنا انشا ايتيه جكد.

بو ۱۰۰ coudé لك ساحه غلطه لك باشلادى نى نقطه دن صليب مقدس
قلعه سنه واورادن Traverios قوله سنه قدر خالى قاله جقدر.

استانبول جنويز جماعتك نوتهرى Thomas Aelan طوماس آئلان
طرفندن ولا كرنا سراى مقدسنده روم و جنويز شاهدلر حضورنده روما
تاريخيله خلقت جهانندن ۶۸۶۰ و لاتين تاريخيله ميلاد عيسى دن اعتبارا
۱۳۵۲ تاريخنده تنظيم و تحرير اولونمشد.

ایندی. بونک اوزرینه جنویزلر یکی بر معاهده عقدینه مجبور قلوب
امتیازاتک حدودندن خارجه قطعاً چیقمامنی تحت تعهده لدیلر .
فقط ینه جنویزلر بیزانسک عجزی زمانلرندن بالاستفاده
غلطه یی یواش یواش بیولتدیلر و شرق جهتندن غلطه یی و غربدن ده
عرب قپوسنک اوستلرینه قدر ایلر ولیوب حتی غلطه قاعه سی دخی
اشغال ایلدکلی کبی شمال جهتندن ده غلطه قوله سنه قدر توسیع
حدود ایتدیلر .

۱۳۰۳ ده آلمان امتیازی انجق ۱۳۰۴ ده تطبیقه باشلادقلی
جهتله اوتاریخده کی غلطه حدودی خریطه مز اوزرنده کوسترلدیکی کبی
بالا خره شهرک بو توسیعندن حصوله کلن صولک حدودده اراشه اولونمشدر .
۱۳۰۳ تاریخنده کی ایلک حدود غرباً قانده کیوسک خریطه سنده
کوستریله ن سن انطونیو قپوسندن - کشیمدی عرب قپوسیه بو غلوجه
سوقاغنک ارمسنده « ایده » سوقاغنک آرقه سنه تصادف ایدر -
باشلایه رق مقدما سن جیووانی کلیسائی اولدینی ظن ایدیان
جواهر چیقمازی ارقه سنده کی باغچه لردن و محمودیه جاده سندن کچرک
مقدما « پردیقاریوس » ک باغی دینیان و بو کون مینه سوقاغنده
قپوسی بولنان بر عرصه یی صاغده براقیر و یانیق قپودن شرقه دوز
واوطلر ایچی چیقمازی جنوبنده بولنان « لپسیوس » ک باغی
آراسندن کچرک خراجچی سوقاغنک باشندن دونه ر و خاویار خانندن
طوغرود کوزه کلردی . اوزمان غلطه قلعه سی یعنی اسکی کومروک
و قورشونلی مخزن بو حدودک خارجنده قالیردی . (کتایبک
صوکننده کی خریطه یی مراجعت)

سن پهر سورلرینک آلت طرفنده کی ایکنجی قوله نك غرب طرفندن
کورونیشی .

ایکنجی توسیع حدودده ایسه کړک سن پهر کلیساسی یانندن
کرکسه خراجچی سواقغه ن یوقار و طوغرو کیدن سورلر غلطه قوله سنه
قدر تمديد ایدلمش و (۱۳۵۲) تاریخنده کی توسیعک دخی خریطه ده
کوسترلدیکی وجهله شرقدن لوله جی خندق و خبره جی یقوشی آلتیه
قدر کلوب اورادن طوبخانهیه قدر و دکنزنده خاویار خانه قدر
کلیک و غلطه قلعه سی داخاندن قالمق اوزره تمديد ایدیلوب غرب

جهت‌ننده عزب قبوسی اوستلرندن شیشخانه جاده‌سی و بیوک خندق جاده لرینه و قوله قیوسنه قدر تمیدایدلمشدر . ایشته غلطه‌نک بوکون موجود اولموب تدقیق و تخمین اوزرینه تنظیم اولنان خریطه‌سنگ یکنظرده پک غریب کورونان داخلی دیوارلری بوسورته حاصل اولمشدر . حتی اولیا چلبی سیاحتنامه‌سنده وقایع تاریخیه‌نی لایقیه تبع ایتدیکنندن بو تقسیمات حقنده « اسپانیایلیر قسطنطنیه‌نی ضبط ایتدکاری کبی جنویز فرالی ده غلطیه مستولی اولوب درت اوغلی ایچون درت عدد بولمه بربرینه بتیشیک بیوک حصارلرینا ایتدیردی ، دییور . و صکره ینه دوام ایده رک :

« سلطان بایزید خان دورنده غلطه قلعه‌سی زلزله دن منهدم اولغله تعمیر و ترمیم ایدلمشدرکه تاریخ کزینی شودر .

این حصار رفیع که سنکش خصم را برتنش رسد سلعه در زمان شهبی که رؤیت او از قمر مهتر است در طعه چون مرمت شد او بوقت شریف شد مورخ « عمارت قلعه »

سنه ۹۱۶

بو تاریخ یاغ قپانی قبوسی بالاسنده چار گوشه بیاض برمرمر اوزرنده جلی خط ایله محرردر . « دییور .

بودیوارلردن بوکون پک جزئی بر قسمی موجود اولان اقسام مذکوره خریطه اوزرنده کوسترلمشدر . دیگر اقسامی ایسه ۱۸۶۴ تاریخنده غلطه و پک اوغلی سوقاقلرینک تنظیم و توسیعی و اراضینک فروختیه بلدییه بر واردات تأمین مقصدیه ۱۸۶۴ سنه‌سنده بلدییه

طرفندن هدم ایدیلدیکنی موسیو « نلن » یازیور . و دییور که
« التخی دائرة بلدییه هندسه خانه سنده بولمان موسیو Delamney
« دولونه » که غلطه جهنتک خریطه سی یامشدر . سورلرک ۲۸۰۰
مترو امتدادنده اولدیغی ویقلمسندن ۹۰۰۰ مترو مربعی قدر بریر
قازانیلدیغی بیان ایلیمور . سورلری داتما و نائق متینه یه مستند اولمیان
اولیا چلبییه باقارسمق « دائراً مادار اطرافی اون بیک آلتش
آدیمر . لیکن سلطان مراد خان رابع دورنده مشابریه روان
سفرنده ایکن قائم مقام بیرام پاشا غلطه یی تعمیر و ترمیم ایدرک وجه
دیواری بیاض بادانا ایتدیرد که دیوار معمار آرشینی ایله آرشینلانوب
جمله برج و بارولری حساب اولندقدن دور احاطه سی اون سکر
بیک معمار آرشینی کلمشدر « دییور .

واقعا فتحی متعاقب سلطان محمد خان نانی نك براراده لری
اوزرینه غلطه سورلرینک بر قسمی هدم ایدلمشسه ده بوقسم انجق
حاکمیتی کوسترن بر تدبیر سیاسیدن عبارت بولونمغله یقین وقته
قدر سورلرک قسم اعظمی محافظه ایدلمکده ایمش . حتی ۱۲۷۹
تاریخنده یعنی تمام ییقيله جنی سنه هندسه خانه بری هایون مهندس لری
طرفندن ترسیم ایدیلوب الیوم شهر امانتنده محفوظ بولمان خریطه دن
مستبان اوله جنی وجهله اوتاریخده بعض اقسامک منهدم اولدیغی
ذکر ایدلمکله برابر سورلرک همان قسم اعظمی موجود اولدیغی
کورولمکده در .

خریطة مزده ارائه ایدیلان غیر موجود قسملر اوخریطة نك
شیمدیکی موجود شکل و حاله تطبیقی نتیجی سی اوله رق تعیین

ایدلمشدر . موسیو ده لونه ی Univors نامنده استانبولده انتشار ایدن بر مجموعه نك (١٨٧٤ و ١٨٧٥ سنه سی مارتنه قدر اولان نسخه لرده [١]) بوسوزلره دائر مشاهداتی بیان ایدیورکه بولهن دخی بعض اقسامی موسیو ده لونه نك تدقیقاتندن آلمشدر .

غلطه سورلرینك قالینلیغی مختلف ایسه ده عمومیتله ایکی بچق ارشون قدردر . دکز طرفنده سورلر دکره متصل اولمیوب سور ایله دکز آراسنده استانبول جهتمده اولدیغی کبی بر قسم اراضی واردر . بوراسی کرک اموال تجاریه نك ایندی رلمسی و کرکسه کیلرک قالفات ایدلمک اوزره چکیلملری و سائر خصوصنده استعمال ایدیلوردی . بوراده قولبلر و باراقه لر واردی . سورلرک اوزرلرنده حصار دندانی créniaux اولوب بعض قسملری کمرلر اوستنده دوریه و سکر دم یوللرینی محتوی ایدی . فقط بوقلعه لر استانبول جهتمده کی سورلره نسبتاً ده جیلز وضعیفدر .

سورلرک کافه سی طاشدن و خراسانی خرچدن یاییلمیشدی . قلعه قره طرفندن دائراً مادار خندقله محاط اولوب مذکور خندق کنیشلیکی ١٥ مترو قدر ایدی . حتی الیوم لوله جیلر خندق و بیوک و کوچوک خندق سوقاقلری اسکی خندق محلیدر . خندق استانبول سورلرنده اولدیغی کبی ایکی طرفی دیوارله اورولو اولوب دروننده ده صوینی طوتمق اوزره درجه درجه بنسد دیوارلری یاییلمش ایدی .

[١] ١٨٧٤ کانون اول صیفه ١١٢

١٨٧٥ مارت صیفه ٢٢٢

سقارلاتوس بيزانتیوس خندك جاده سنك توركلار زماننده
يكيچريلك چاريشمه رى اولديغنى وحتى يكدىكريله اوروشمق
ايسندكلى زمان فرانسلرك « بولونيا اورمانده بولوشورز »
ديدكلى كې يكيچريلر كده « خند كده بولوشورز » ديدكلى يازيور.
سورلك هر طرفى عين تاريخده بايلىمقلرى ايچون بولرك
بايلىمقلرى تاريخ انجق اثنای هدمده بولنوب موزه هايونه نقل
ايديلن وبرقسى موسيو بولهن وبه لگرانونك اثرلنده مذكور اولان
طاش كتابلر ولو حمله قولهلر اوزرنده بولنان تاريخلردن استساخ
اولنه بيلوركه بو كتابلردن اشاعده بحث ايدجكز .

سورك بوكون موجود اولان قسمنه كلنجه طوپخانه قپو .
سندن بدأ ايديلهرك قره كوى قپوسنه كلنمك اوزره ساحله ورىختم
ارقمى سنده قالان قسمدن همان بنالر ايچنده قالمش برايكي پارچه دن
بشقه برشيدنه تصادف اولونماز . دائرة صحيه اوكننده يعنى ير آلتى
جامعى اوستنده كوچوك بر پارچه قالمشدر . مؤخرآ خليل پاشا
سوقاغنده دخی انشآت انساننده بر قسم ديواره تصادف ايديلهرك
قپو اوستنده اولديغى اكلاشيلان آرمه لى برطاش بولونمش ايسه ده
شمى بو قسمندن ده اثر قالمشدر .

ياغ قپانى ايله عذب قپوسى آره سى نسبتاً اك محافظه اولونمش
قسميدر . كذا دستره جيلرسوقاغنك قارشوسنه كلن قوله دن اعتبارا
تاششخانه سوقاغنده كى برج محله قدر اولان قسم تماميله
موجوددر . حتى خروسلى يانيق قپو ويا حروب قپوسى دنيلن
قپو ايله بونك جوارنده كى برج حال اصليليرنى محافظه ايتمشلردر .

غلطه سورلرېنك یمجیلر سوقاغنده الان موجود اولان قسمك
غرب جهتندن كورونیشی

دكز جهتنده سورلر ايله ساحل اراسنده طبقی استانسول جهتنده
ولدیغی کبی بر آچیققلق اولوب (پیهر جیل) ك افاده سنه كوره
بوراده بر طاقم قبوله لر ، مغازه لر و بعض دكانلر اولدیغی کبی کمیلردن
اشیا چیقارمغه دخی تخصیص ایدلش محللر و قلفات یری وارمش .
بو قسم ینه بك دكیشمه مشدر . ششخانه و خندق سوقاقلرنده کی

اسورلردن اثر قالمامشدر. قولة دېنېدن اعتباراً سن پيهر کليسا سى تعقيباً هزاره ن سوقاغنه اينه قىم موجوددر. اورادن عرب جامعه قدر اولان قسمكده بعض جهتلى موجوددر. اوندن اشاغى يعنى نافه سوقاغنه يانندن چن ديوار ايسه حمامك ارقه طرفنده وگلخان جهتنده مشاهده ولونمقددر. قره نويدن قولة قپوسنه چيقان ديواردن همان اثر يوق كييدر. قولة قپوسندن طوپخانه يه كيدن ضلع اوزروده سن نه نوا مناسى داخنده فالان بر برج ايله طوپخانه جوارنده قلعه سوقاغنده كي برجك يو وارلاق برشكلمده كورولهن تمللرندن باشقه برشى قالمامشدر.

قبولر ويوللر

قبولر كعددلىله اسملى وموقعلى حقنده كر كهامرو كر كسه موسيو ده نونى ك افاده سنه عطفأ بولهن واخيراً غلطيه دائر المانجه اوله رق يازيلان رساله ده موسيو غولتوالد طرفلرندن ويريلن ايضاحاتلر بر برندن آز چوق فرقليدر. بوفر قلمرده مذكور مؤلعلر قبولرى تعداد ايدر كن صيرايى كوزه تمدكلى وبعض قبولرى آنلا دقلى جهته حصوله كمشدر. سورلر ك هدى ائناسنده ياپش اولديغى يوقاروده ذكر ايتديكمز قله زمين خريطه سنده تصادف ايلديكمز قبولر ك اسملىله قانده كيوسك پلاننده كورديكمز اسكى اسملىنى برلشديره رك شو صيرايى بوليورز.

خارجی قبولر عزب قبولرک اوستنده میت قبولرندن اعشار'
طوبخانهیه قدر صرا ایله بروجہ آتی ایدی .

- ۱ میت قبولرسی ویا یکی عزب قبولرسی
- ۲ عزب قبولرسی
- ۳ پورتا سان انطونیو ؟
- ۴ کورهجکی قبولرسی (پورتا قومہ غو)
- ۵ یاغ قبان قبولرسی
- ۶ بالق بازار ی قبولرسی
- ۷ قره کوی قبولرسی (پورتا کیاری)
- ۸ قورشونلی مغازه قبولرسی
- ۹ یکی قبولر
- ۱۰ موبخانه قبولرسی
- ۱۱ ا کری قبولر
- ۱۲ کیرج قبولرسی

حدیقة الجوامعده مذکور قبولر شوصورتله در :

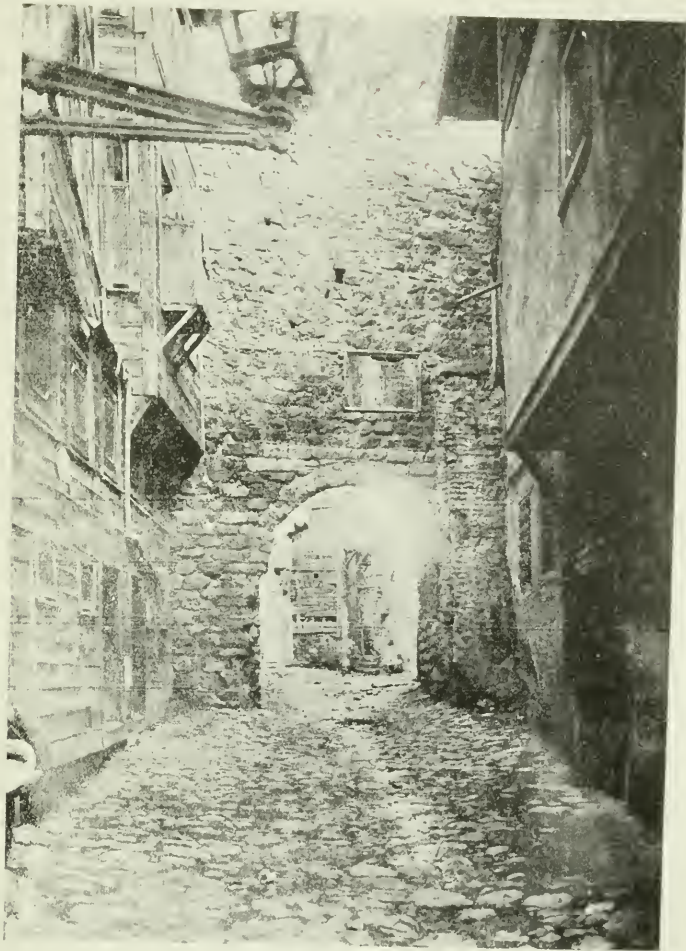
۱ طوبخانه قبولرسی	۸ بالق بازار ی قبولرسی
۲ عزب قبولرسی	۹ قره کوی قبولرسی
۳ کوچک قله قبولرسی	۱۰ قورشونلی مخزن قبولرسی
۴ بیوک قله قبولرسی	۱۱ موبخانه قبولرسی
۵ میت قبولرسی	۱۲ کیرج قبولرسی
۶ کورهجکی قبولرسی	۱۳ ا کری قبولر
۷ یاغ قبان قبولرسی	

حروزلۍ قیو

حديقة الجوامعك جدولنده قره جهتنه عائد اولان طوبخانه
قیوسيله كوچك و بيوك قله قیولری چیقاریلورسه اون عدد قیو
قالیوركه اوکاده سنت انتوان و یکی قیو علاوه ایدیلهنجه ینه (۱۲)
اولیور.

مورخ هانمردده غلطه سورلرینك قیولرینی ۱۲ اولمق اوزره
سوویلیور. فقط موسیو غولتوالد موسیو قوفهرك Voyage
pittoresque de Const. et des rives du Bosphore.
کتابنده کی پلانه کوره بونلرک اون اولدیغی، قره جهتنده کیلری
علاوه ایتمک شرطیله اون ایکی به بالغ اوله جغنی ذکر ایدیورسه ده
یالکیز دکز جهتنده کی قیولرک ۱۲ عدد اولسی دیگر قیولریده بومیانه

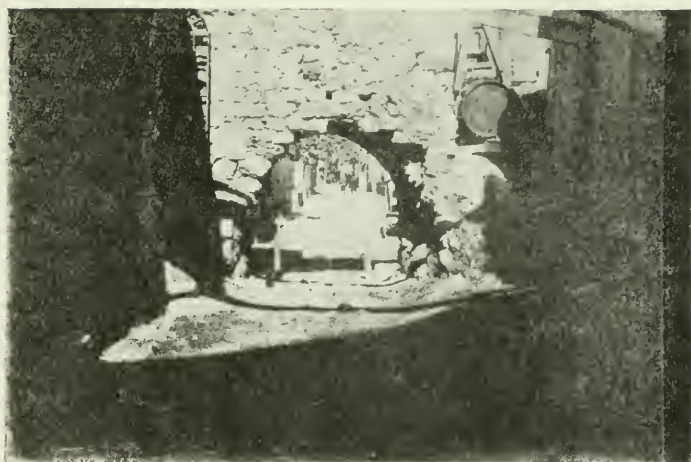
غلطه ده عزب قپوسی جوارنده حروزی قپو (بین الناس یا نیق قپودیہ معروفدر)

ادخاله لزوم برآقز. اولیا چلبی میت قپوسی غرب طرفنده ترسانیه متوجه اولمق اوزره تعریف ایدیوز که بوده قله زمین خریطه سنده کی یکی عرب قپوسی ایله توافق ایدیور .

« قاده کیوس » ک پلاننده کوستریان « سان انسونیو » قپوسی الیوم استوبوجیلر جاده سنده یلککنجیلره حقیقه جق کوشه سندن براز ایچریده کی کومور مغازه لرینک ایچنده قالمش اوریل بر قپو اولمق محتملدر که مغازه ده کومور آزالدینی وقت الان بر قپو کورلمکده در . واقعا بوغلوچه سوقاغنک یلککنجیلر سوقاغیله برلشدیکی نقطه ده دخی الان انازی کوروان بر قپو موجود ایه ده بوراسی قپودن زیاده برخرج کدیکی اولمق حسیله مذکور اسمک اصل بیوک قپویه تسمیه ایدلمش اولسی ده ا معقولدر .

کورکچی قپوسنه پورتا فومهنو دیدیکلرینی ینه قانده کیوس ک پلانندن اوکره میوزر . فقط یاغ قپانی و بانق پازاری قپولرینک اسمنی بیله میوزر .

قره کوی قپوسی اسمک مشاهرتندنده استدلال اوانه جنی وجهله قاده کیوسک پلاننده کورولن « پورتا کیارا » در Porta Chiara بو قپونک بوضورتله تسمیه سی ۱۵۳۴ ده استانبولی زیارت ایدن پیه رجیلک دخی کورمش اولدینی « سن قاهر » کلیسای جوارنده اولسندن ایمش . پیه رجیل غلطه ده برده Caelena قپوسی اولدیغنی ذکر ایدیور که بونک زنجیر مناسنه کلدیکنه کوره خلیج زنجیرینک باغلی اولدینی غلطه قلعه سی جوارنده بر قپو اولدینی وقورشونلی مغازه قپوسی دنیان قپودن بولندنی محتملدر . اولیاچلبی قورشونلی

بوغلیجه سوقاغی کچیدی

مغازه قپوسنی شرقه ناظر اوله رق کوستروب بوکا روملرک آیانیقو
قپوسی دیدکلرینی و بو سبب تسمیه نك اوراده بولان حواریون
آیازمه سندن طولانی اولدیغنی و بو آیازمه یه ایصیتمه لی آدم کیرسه
شفا بولدیغنی یازیور .

قره جهننده کی قبوله کلنجه : اونلرده صیراسیله بروجه آتیدر :

۱ طوبخانه قپوسی (بورتادی بومبارد)

۲ (حسن اغا قپوسی)

۳ (یه فیرا کی)

۴ کوچوک قوله قپوسی

۵ بیوک قوله قپوسی

طوبخانه قپوسنه پیهرجیل « بومبارد » قپوسی دنیلمسسه

اوراده کی میدانه بیوک طوپلرله طاش کوللر موجود اولدیغی سبب کوستریور .

قله زمین خریطه سی اوزرنده کوردیکمز اسملر یالکمز طوپخانه قپوسیله کوچوک قوله قپوسی و بیوک قوله قپوسیدر . حسن اغا قپوسیله ، یه فیراکی قپوسنک نه موقعلری ونده اسملری کورولمور . مع مایه موسیو Covel [۱] قوله قپوسی ایله طوپخانه قپوسی اراسنده برده حسن اغا قپوسی نامیله برقبو ذکر ایدیور واقعا تدقیق اتمزده کرک حسن اغا و کرکسه یه فیراکی قپوسنک موجودیتنه دائر قطعی بروثیقه آلدیم ایدمه دیکمز کی اوزمان پایلمش اولان قله زمین خریطه سنده دخی بویه براسم وقبو کوروله مامسی و باخصوص جنوزلرک دکز طرفنده نقدر چوق قپویه احتیاجلری وارسه قره طرفنده اودرجه اولیوب بالعکس اوجهتی دهـا محافظه لی بولوندرمق مجبوریتلریله انجق

۱ — طوپخانه قپوسی

۲ — کوچوک قوله قپوسی

۳ — بیوک قله قپوسی

[۱] دو قوتور Covel ۱۶۶۹ دن - ۱۶۷۷ سنه سنه قدر استانبوله

انکلتزه سفارتتک Chaplain ی اولوب غلطه قلعه لری اوزرینه بعض نوطلر یازمشدر .

The Annual of the British School at Athens N. XI 1.04-1905 P. 51

موسیو F. W. Hasluck طرفندن انکلیزجه اوله رق نشر ایدیلن بونوطلرده غلطه یه دائر خیلی ایضاحات واردر . بونجموعه موزه هایون

کتبخانه سنده $\frac{۳۹۸۵}{۱۱۶}$ نومرو ایله مقیددر .

اولمق اوزره شو اوج قپودن ماعدا قبولری اولمديغنه حکم ایتک ایجاب ایدیور . حتی موسیو غولتوالد حسن اغا قپوسنک کوچوک قله قپوسی اولدیغنی ظن ایلدور . کوپری معناسنه کلن « یه فیراکی » اسمنه کلنجه اوده بوراده خندکی کچمک اوزره بر کوپری بولمئسندن ایدی . فقط کوپرینک موجودیتی هر حالده قارشوسنده بر قپو ویاخود بر کوچوک قپونک بولومئسنی استلزام ایده جکینه نظراً بورالرده کوچوک Poterne قپوجقلر اولمق فرضیه سی تمامیه باطل اوله من . احتمالکه حسن اغا قپوسی بوایدی . کوچوک قوله قپوسی غلطه دن بک اوغانه جیقیلان قپو ایدی . بو قپوده ۱۸۶۲ تاریخده ییقلئمشدور . اختیارلردن بعضلری کیجهلری بو قپونک قانیدیغنی و دیمیر قابلی ایکی تخته قنادی اولدیغنی تخطر ایدیورلرمش . طوپخانه قپوسیده عین وجهله کیجهلری قپانیرمش . اولجه قره قپولری اولدقلری حالده بالآخره غلطه حدودینک توسیعيله ایچروده قالمش اولان ایچ سور قپولرینه کلنجه اولنرکده دستره جیلر سوقاغنندن ششخانه جاده سنه کیدن دیوارلرده شو صورتله تسمیه ایدلکلرینی اوقویورز .

۱ — چشمه میدانی قپوسی ویاخود کوزلکلکی یانیق قپو

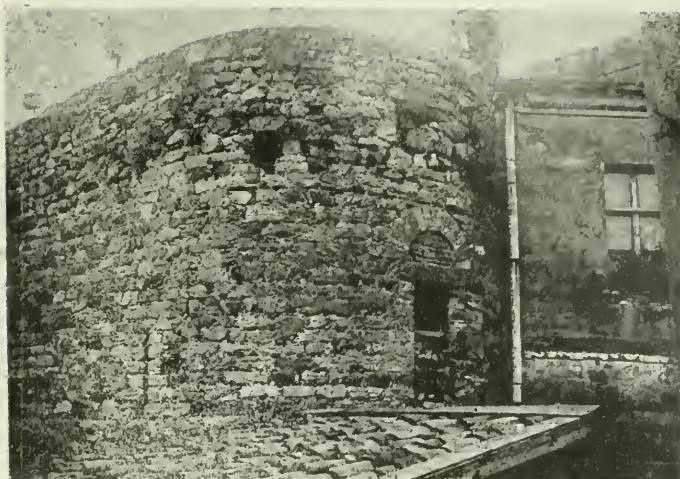
۲ — حروسلی یانیق قپو یاخود حروب قپوسی

قوله قپوسندن عرب جامعنه اینه ن ضلع اوزرنده دخی بر قپو اولنکده یانیق قپو تسمیه ایدیلدیکنی کورویورز اولیا چلبی دییورکه « درون قلعه ده کی بوله حصارلرک قپولریده بولنلردر . کوچک قره کوی قپوسی ، کوچک قلعه قپوسنک ایچ یوزنده

میخال قپوسی، میدانجق قپوسی - کلیسا قپوسی ایچ عئزب قپوسی ،
صادق قپوسی . بو قپولردن اوچی شامراجه ، ناظر در « بومه حصار
قپولرنده كرك اولیا چلبینك و كركسه حقیقه الجوامعك اسملری
یكدیكرینه تامایله توافق ایدیور فقط نو قپولرك هانكی قپولر اولدیغنی
بومق مشكلدر . شوقدر كه قره كویدن قوله قپوسنه كیدن سورك
اوزرنده برنجی قپولك كوچوك قره كوی قپوسی و چشمه میدانی قپوسنك
ایچ عئزب قپوسی اولسی اكلاشیلوب دیكر قپولرك یسه هانكیلری
اولدیغنی كـدیـر مك كوچدر . اونیده او بو تامایلدر كه بو اسملر
تورك زماننه عائددر . أسكى اسملری مجنهلدر . احتمالكه جوارلرنده كی
كلیسالك اسمنه اضافه تسمیه اولنورلردی . قره كویدن قوله قپوسنه
قدر چیقان ضلع اوزرنده كی قپولرك اسمنی بوله مدق . فقط وویوردا
جاده سنه كان قپویه وویوودا قپوسی دینلدیكى روایت اولنیور .
غلطه نك یوللارینه كلنجه

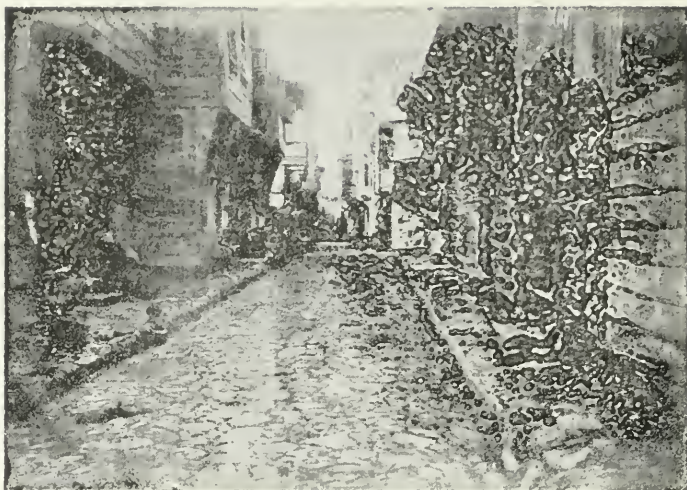
بونلر آره سنده بیوك وكنیش بر جاده آرامق عبدر . چونكه
بو قدر محدود بر قطعه ده یوللره اراضی غائب ایتمك ممكن دكادی .
شیمدی الآن قالمش اولان دار قسملر غلطه نك أسكى سوقاقلرینك
منظاره سی حقنعه رفكر ویره ییلدیكى كبی « جنوه » شهرینك بعض
أسكى قسملریده غلطه نك بوسوقاقلرینی اكدرمقدهدر .

اولیا چایی وویوودا یولی ، عرب جامی یولی ، حربی یولی وقوله
قپوسی یوانی اك ازدحاملی سوقاقلردن اولق اوزره كوستیریور .
یواسملر هپ فتحدن صكره كی تورك اسملری اولوب كرك بویولارك

غلطه ده مریم سوقاغنده سن به نووا مناسرتنی احاطه ایدن
سوره عائد بر برج

و کرکسه قپولرک او زمانکی اسملرینی بوله مدق . احتمالکه او وقته
عائد بعض وثیقه لرده بواسملری بولمق قابل اوله بیاسون .
هر حالده غلطه نك باشایچه جاده سی شیمدی اولدینی کبی اسکیدنده
عزب قپوسندن طوپخانه قپوسنه قدر امتداد ایدن محمودیه و غلطه
جاده سی ابله ساحلده کی قاعه نك دینی کرک خارجاً و کرک داخلأ
تعقیب ایدن یوللرله یاغ قپانندن قوله قپوسنه چیقان پنجشنبه
پازاری و وله یوللری و قره کوبدن قوله قپوسنه چیقان یوکسک
قالدیرم ، و حرور سوقاغنده کی خروسل یانیق قپودن ینه طوپخانه
قپوسی جوارینه قدر کیدن غلطه جاده سنه موازی جاده دن - که بوکون

عرب جامی اوکندن کچن مینه سوقاغنک
حال حاضری

مختلف قسملری یانیق قېو، هزارهن، وویوودا، کمر الی ناملرینی
آلیور - عبارت اولمق لازمکلیر .

قوله لر

غلطه لیلر شهره واقع اوله جق هجوملری دفع ایدمه یلمک وشهری
دها انی مدافعه ایلک اوزره فرصت دوشدکجه سورلره مستحکم
قوله لر علاوه ایدرلردی . هرپوده ستا بوسوره بر قوله دها علاوه
ایدمه یلمکی اک بو بوک امل اوله رق بسلردی . بو قوله لریک بعضیسی

طوپخانه جهنده قلعه سوقاغنده کی برج بقیه سی

درد کوشه و بعضی نصف دائره شکنده یو وارلاق اولوب آآن موجود اولانلردن اکلاشیله جفی اوزره ایچلری کمرله قاتلره بولونمش و اوزرلرنده سپر ایچون دیشلری واردی . قولهلرک اک اوستنده کی سطوحلرینه منجیق ، بالیست کی طاش کوله و آتش آتآن آلات حربیه قونیلوردی . بوقولهلر اکثریا قپولر و کوشه لر کی سورک مهم قسملرینی مدافعه قصیدیه یا بلش اولدیغدن داما قپولر یاننده و مواقع مهمده انشا ایدلمش ایدیلر .

موسیو ده لونه نك افاده سنه عطفاً بولهن دك افاده سنده : هر اوتوز اوچ مترده بر اولمق اوزره دكز جهنده ۱۲ قوله بولونیدنی طوغری دكلدر . قله زمین خریطه سنده بونلرک اون النی اولدیقنی کوریورز فقط اولجه یقلمش و خریطه یه کچمامش اولانلرکده بولونمی محتملدر . قبه جهنده و طوپخانه طرفنده قلعه سوقاغنده کی مدور قوله نك

یالکیز تمل قسمی قالمشدر . طویخانہ جهتده وساحل بحره یقین اولان کوشده کی قوله یه موسیو Covel نوطلرنده کنار قوله دییورکه : بو قوله الیوم منهدمدر . اوله جی خند کده « سن بهنوا » نك ارقه جهته کان قوله الان موجود ایسهده اوزرینه بنا یاییلهرق او طه حالته افراغ اولومشدر . قره جهتده کی قوله لردن برده سن پهر کایساسی ارقه سنه تصادف ایدن قوله لر موجوددر . واقعا بونلرک اوزرینه بنا یاییلهرق اوست طرفلری براز تبدل ایتمشده شکل اصلیلرینی محافظه ایلشلردر .

بیوک خندک ششخانه وعزب قو طرفلرنده کی قوله لردن اثر قالمشدر . یالکیز یولجی زاده سوقاغنده خروسل یاییق قپو یاننده کی قوله موجوددر که بو قوله نك ایچنه مینه سوقاغنده کی عرصه دن کچیلر و اوستنده مذکور قپو یاننده کی برأوک اوستندن چیقيله . بیلور . خراجچی وحاجی علی سوقاغنده کی قوله لر موجود دکلدرد . حتی وویوودا جاده سیله حاجی علی سوقاغنک کوشه سنده بولنوب الیوم ماقری خانی بولنان محله کی قوله نك دخی یاریسی تراموای یولی اچیلدینی وقت یوله کیتمش و بو برجک آلتنده ده برصهرنج ظهور ایتشدی .

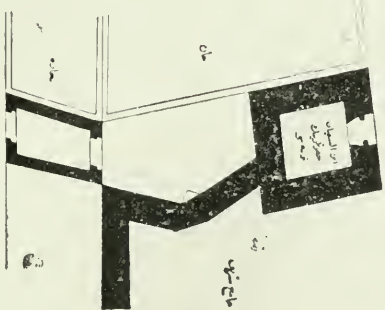
دکز جهتده قره کوی ایله عزب قپوسی اراسنده کی برجلرک بعضلری موجود اولوب دکان و او طه اوله رق استعمال ایدلمکده در . هدم ایدیان دیوارلر و برجلر اوزرنده بولنان طاش لوحه و کتابه لرک بر قسمی موزده محفوظدر . بونلردن اشاغیده بحث ایده جکیز .

سینا ہوا شیشہ

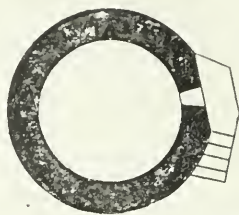
بازار سبز قاف

راہ چکر چندی شیشہ قاف

سرم سو فاشدہ کی برج

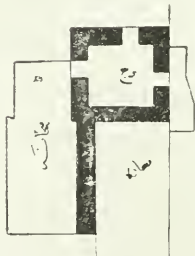

ابن سفیان حضرت طرینک تربہ سی

زندان سوقانی

میدخلر خادوس

میدخلر خادوس

میدخلر خادوس

میدخلر خادوس

غلطه نك اڭ يوكسك نقطه سنده اولوب قوله لر ايچنده اڭ مهمي بولنان غلطه قوله سيدر .

موسيو « بولن » بطريق قونسطنطينوسك اثرندن (صحيفه ۱۶۲)
تقلاً غلطه قوله سنك اولجه ، اناستاس ديقوروس Anastase
Dikoros طرفندن انشا ايديلوب بالاخره ۱۴۴۶ سنه سنده پوده
ستاماروقونك زماننده جنويزلر طرفندن يوكسك ايديلديكني بيان ايله
برابر ۱۳۴۸ تاريخنده بيزانسايلرله جنويزلرك آراسي آچيلديغي
واعلان حرب ايديلديكي زمان ياپيلديغي سويليور . غلطه قوله سنك
انشاسي ۱۳۴۹ ده ختام بولديغي ده بركتابه اوزرنده اوقونيور .
غلطه قوله سي غلطه نك اڭ حاكم نقطه سنده وكر كقره جهنده كي
ايكي ضاهي وكر ك دكز جهتي والحاصل غلطه نك ه طرفني نظارتى
التنه بولونديره جق برموقعه اولديغندن اهميتي بك بيوك ايدى .
خارجدن كن دشمنك بك اوغلي صرتلرنده كي وضعيتنى ، خليجده
ويزانس طرفنده كچن وقايي بورادن كورمك قابل ايدى .

بو قوله يه عيسى قوله سي Christea turris دينوردى .
۱۴۲۳ تاريخنده بوئونده لمونته طرفندن ياپيلان اسكي خريطه لرده
بو قوله نك سقنى سيورى كلاه شكلنده اولوب تپه سنده برصليب
بولنديغي كوزوليور . سقارلاتوس جلد ۱ صحيفه ۴۴ بو قوله نك
ژوستين زماننده مزارلق اوله رق قوللا نيلديغنى ذكر ايديليور .
وينه مذكور كتسابده سانسووينونك افاده سنى عينا نقل ايدرك

«Mandarons a terra la Torre della Croce in cima
dalla quale era un gran croce.»

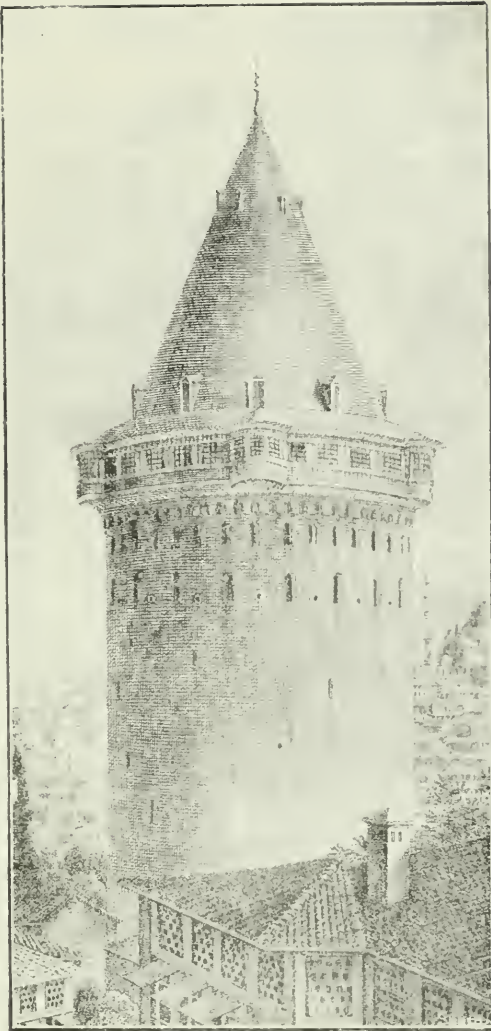
دیدیکنه نظراً مذکور قوله بك رأسه سيوك برصايب بولنديغندن
بحث ایدیور .

قورشونلی مغازه جهتنده بولنان غلطه قوله سنهده صاب قوله سی
دنیلدیکندن بعض مورخلر بو ایکی قوله وقاعه نی یکدیگرینه
قاریشديره رق تاریخ انشالری حقنده دوچار خطا اولمشلردر .
حتی فرانسزجه اوله رق اسانبوله دائر نشر ایتدیگمز اثرده بز
دخی بو خطایه دوشمشك .

فاتح استانبولی فتح ایتدکدنصکره غلطه نی دخی تحت حاکمیتنه
آلمقله بر اشارت حاکمیت اولمق اوزره غلطه سولرلرینک بعض
اقسامنک هدمی اراده بیوردقلری وقت بو قوله نکره اون ارشون
قدر ییقلدنی روایت اولونیور .

ساقزلی سانسو وینونک پاپا بشنجی نیقولایه یاردییی مکتوبلره
نظراً غلطه قوله سی فتحی متعاقب هدم ایدلمش . موسیو بولهنک
استانبول لاتینلیکی تاریخنده دخی (صحیفه ۱۵۹) احمد و فیک پاشا
مرحومک تورک مورخلرینه استناداً افاده لرینی نقل ایله فاتحک
غلطه قوله سنی بیقیمق ایچون اراده بیوردقلرینی ویالکنز اوست
قسمندن اون ارشون قدر محلی هدم ایدلمکله اکتفا اولوندیغنی
ذکر ایدیور .

تاریخ جودتک آلتنجی جلدنده ایسه شو سطرلری اوقویوروز .
« کچن بیک ایکیوز سکز سنه سنده [۱] غلطهده واقع اولان
حریقده غلطه قوله سنک کلاهی دخی محترق اولوب حالبوکه قوله »

خلطه يانغين قوله سنك بر عصر اولكي حالي

غاطه قوله سنك شمديكي حال

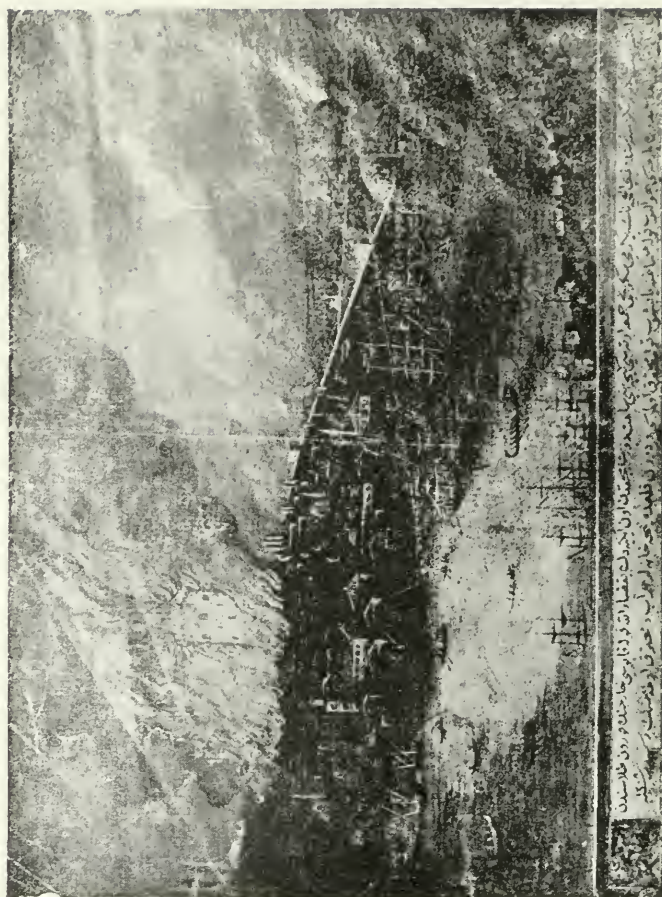
مذكوره ده محترق اولان اوطه لرده جمعه كيجه سمندن ماعدا
كيجه لرده نوبت چالماق و حريق ظهورنده طبل ايله خلقه اعلان
اولونماق معتاد اولديغندن در حال انشا و تعميرينه مباشرت اولنوب

فی الاصل طاش دیوار اوزرینه موضوع یالکر بر کلاه ایله ایکی
اوطه دن عبارت ایکن بالای قلعه ده دائراً ما ار ایکی بحق ذراع
مقداری حریق زده اولان طاش دیوار هدم و تجید و کارگیر کمر
ایله تشید و اصل قلعه نك دورندن ایکی ذراع مقداری طشره مشرف
جوانب اربعه سینه درت عدد جاملی کوشک و درونه اوچ اوطه
بنا و اطرافنه بر ر صفه و دیوانخانه انشا ایله اولکیدن اعلا اوله رق
بو ائساده ختام بولمش و حریق ظهورنده طبل صداسی و اصل
اولیان محال بعیده یه اعلان کیفیت اولنه بیلمک ایچون کرک قلعه
مذکوریه و کرک سرای هایون قربنده واقع نوبخانه ایچنه بر
کوس وضعی امر اولمشدر .

قوله نك او زمانکی شکلی سلطان سلیم ثالث معمارای موسیو
مه لینگ استانبوله دائر یامش اولدینی اثرده [۱] موجود اولان
غلطه قوله سی رسمنده کورلمیکده در .

غلطه قوله سی حقه ده حقیقه الجوامعه ده شو معلومات واردر .

« غلطه قوله سـنك تقی الدین نام منجم طرفندن رصد اولمق
اوزره استعمال ایدیلدیکنی و معام سلطانی خواجه سعد الدین افندی
مرحوم استخراج رصد اولنان دولت آزمودنده منقرض اوله کلمشدر
دیو رکاب پادشاهی یه تقدیم مافی الضمیر ایلمسنی متعاقب ۹۸۷ هـ سی
ذی الحجه سنده با فرمان عالی رفع و ابطال اولوب فقط قله سی ابقا

غلطه یانغینی — ۱۲۰۸ سنه سنده غلطه ده وقوعه کان یانغینک اوزمان یاپلمش برورسی اولوب موزه
مایون مدیری خلیل بك افندی حضر تلی طرفندن اهدا بیورلشدور

قلندی . روایت اخرایه نظر آقه منبوره کافری بنا اولوب رصد
طوبخانه اوستنده ایتمی . ینه وقت منبوره کلیا هدم اولنوب
فقط قله ایضا قلمه شدور . »

پروفیسور مورتمان بورصہ خانہ تک باغی غریبتینک ایس
باشا صرتلرندہ کی قوناغی باغچہ سندنہ اولدیغی و رقلہ اولیوب بر
قویودن عبارت بولندیغی سوبلیور .

مذکور تقی الدین راصد ۹۹۳ — سنہ سندنہ استانبولده وفات
ایتمشدر .

قلہ مذکورہ کاہ و بیکاہ تعمیر اولدقدن باشقہ (۱۲۱۰)
ذی القعدہ سنک یکریمی سکنزنجی کیجہ سی اطرافندنہ واقع اولان
حریق سبیلہ کلاهی محترق اولمقلہ جانب میریدن رسم جدید اوزرہ
تجدید اولندی . .

قلہ تک قبوسی اوزرندنہ کی تاریخندنہ ده سلطان محمود خان ثانی
طرفندنہ تعمیر ایتدیرلدیکی اکلایشلیور .

۱۲۹۲ تاریخلرینہ طوغری تکرار تعمیرات کورمش اولوب
اشته بو کون کورولمکده اولان شکلی او تاریخندنہ الیوم یانغین
کوشکلیلرینک یانغینہ نظارت ایللرینہ تخصیص ایدلمشدر . قولہ تک
دیوارلری غایت قالین در . بودیوارلرک قالینانی ایچندنہ ۱۴۶ قدمہ
طاش مردیون ایله یوقارویہ چیقیلور . مردیونلر قولہ تک اورتہ
سندنہ یاییلمش بش عدد اخشاب سحلقلرہ منتهی اولوب اورادن
دیگر مردیونہ باشلامق اوزرہ دوام ایدر و مردیونلرہ خارجدن
ایشیق المق اوزرہ دیوارہ ایچہ اوزون مازغال بجر دلری آجیامشدر .
تاریخ عطادہ سلطان محمود خان ثانی زمانندنہ (۱۲۳۵) سنہ
سندنہ غلطہ سراینک انشامی اثناسندنہ غلطہ ولہ سندنہ دخی بحث
ایدرکن « بزانس-ایملرک بانسی اولوب علی روایت تقی الدین نام

منجمك تشويقيه (مراد خان ثالث) عصر عاليسندن اولان (۹۹۰)
تاريخلرنده رصد خانه اولوق اوزره تعمير اولوب مؤخرآ خراب
اولان غلطه قله سنك اولجه مباشرت اولمش اولان تعميري دخی
بو صروده اتمام بيورلمشدر . « دييور . حديقه الجوامعه ايسه
مذكور رصد خانه نك (۹۸۷) تاريخنده با فرمان عالی رفع وابطال
اولديني ذكر ايدلمسني نظراً تاريخنده برياكشلق اولمى محتملدر .
تاريخ عطا (جلد ۳ ، صفحه ۸۱) .

يوقاروده ذكرى سبقت ايتمش اولان ، Stefan Gerlach
ك المانجه زورنامه سنده (۴۰۸) نجى صحيفه ده بو منجم تقي الدينه
عائد بعض تفصيلاته تصادف اوليور . [۱]

(Novembre ۱۵۷۷) « سلطان مراد خان ثالث قاهره دن
بر منجم جاب ايتدى . المذكور منجم غلطه خارجنده غريقتى نك
قوناغى بولنديني محله بر رصد خانه انشا ايتدى . بوقوله برقاج
قولاچ زميندن اشاعى ده اولوب كنيشلكى دخی برقاج قولاچ ايدى .
منجم كوندوزين بيله بورادن بيلدزلرى كوره جك ايدى . بوراده
پرنجدين بيوك بردارزه يابوب ايكي برنج ستون او-تنه تعليق ايتدى .
منجم بوراده يدي سنه قدر بيلدزلرى تببع ايتدكدنصكره پادشاهه
اشرف ساعتلى وطاعنى ، دوستلرني ، دشمنلري بيلديره جك
ايدى . شيمدليك سنه ده ۳۰۰۰ دوقا آليور . مصر فلرى دخی
آروحه ويريليور . انشاآت بيتديكى زمان دخی ۶،۰۰۰ دوقا آلتوني
ويريله جكدرد [۲]

[۱] بومعلومات موسو مورتمان طرفندن ویرلشدرد .

[۲] بردوقا آلتوني تقريباً اون فرائق قدردر .

بومنجمدن بشفه سالا نیکدنده یهودی بر منجم دخی جلب ایدیلدی. بوده خواجه سعدالدینک اوغلنه علم مجوم تحصیل ایلیوردی. Schweiger ک المانجه تاریخنده دخی (صحیفه ۹۰) « خدعه کار بر منجم طرفندن بیوک مصر فلر ایتدیر یلدیکنه دائردر » سرنامه سی آلتنده بعض تفصیلاتک محرر بولندیغنی ینه موسیو مورتمان جنابلی اشعار ایله بزه لطفاً مذکور جمله لری خلاصه سنی ویردکاری جهته عیناً درج ایدیورز .

« بر عرب منجم کندیسینه مساعده و معاونت ایدیلورسه رصد اجرا ایدهرک پادشاهی هردرلو احوال غیبدن خبردار ایده جکینه فقط نونک ایچون بعض مصر فلر ایتیاری لازم اولدیغنه اقناع ایدهرک (۳,۰۰۰) دوقا التونی تخصیصات آلدی . بوندنماعد کندیسینه یاردجی اوله رق ۱۲ عددده خرسیتیان اسیر ویریلدی . غلطه خارجنده کی بر ویرانه لیکده خصوصی بر محل اشا ایدلدی . و بوراده منجم رصد اجرا ایدهرک استقبالدن خبر ویره جک ایدی . بوندنمعا ایشا بدن بر قاچ بنا یاپیلدی . بو آدم وقتیه روماده بر منجمدن نجومی و سحری تحصیل ایش واوراده حبس دخی اولمش ایش . بطلومه نیک ، سائر مؤلف لری عربجه به مترجم آنارینه ملاک اولدیغی کی یاننده معاون اوله رق برده موسوی بر منجم واردی که بعض جهتلرده معلوماتنه مراجعت ایدردی .

بومنجم بری کره ارضی دیگر کی کره سمایی ارانه ایدر طبقی مکتبلرده کی کی ایکی کره یادی . بونلرک ارتفاعی بر ارشون ایدی . بوندنمعا برنچدن درت بچن آرشون ارتفاعنده طول

عرض و افق ایله مدارلری کو—ترر بیوک چنبرلر یابوب قالین
ایپله آصدی و کندیسى بونك اورته سنه کیروب کزینیردی . بوسورتله
تقریباً یدی سنه قدر چالیشدی .

فقط پادشاهه وعدا یتدیکنی یاپه مدینى کبی برطرفدنده خواجه
سعدالدینك اعتراضاتى و پادشاهه یرایشلری ترك ایدوب کوک
ایشلریله اوغراشمى نتیجه—سندن امور دولتك بوصله سنى غائب
ایتدیکنی وقزلباشلرك غلبه چالقلرىنى اخطار ایتمى اوزرىنه
مذکور رصدخانهك ییقيلمى ایچون یکيچریلره امر ویرلدى .
فقط کندیسى باشنه کله جکنى ییلدیزلردن استخراج ایتمش اوله جق که
او وقتدنبری نابید اولدی و بلکه ییلدیزلره قاریشدى . »

أولیا چایى دخى برنجی جلدنده بومنجمدن بحث ایدرکن
مذکور قولهك، بر قوله دكل برقوبو اولدیغنى ذکر ایدیور .

غاطه سورلری و قولهلری اوزرنده بولنان

کتابه لr Inscriptions.

سورلر هدم ابدیلدیکی زمان کرک دیوارلر و کرک برجلر و قبورلر
اوزرنده بولنان یازى و تاریخلرك برمدت التنجى بك اوغلى دائره سى
جوارنده کی مزارلغه و سکره غلطه قوله سى داخلنه قالدیریلوب اورادنده
موزه هایونه کوتورلدیکنی موسیو بولهن نقل ایدیور . ینه مذکور
کتابده Societa di Storia Patria جمعیتك طلبی اوزرىنه

جنوه بلدیہ سی استانبولہ ایتالیا سفارتی واسطہ سیلہ ۱۸۷۵ سنہ سندہ
بوکتاہلرک فوطوغرافلرینی آلدیردقلرینی وبونلرک اون سسکنز
لوحہ دن عبارت بولندقلری یازیور . . Beulin p. 140 مذکور
کتاہلرک موزہ هایونده کی « انواتر » نومرولرینی صرہ سی کلدکجه
ذکر اید۔ جکنز . خریطہ من اوزرنده دخی تاریخی الکاسکی اولانی
A حرفدن باشلامق اوزرہ محملری حروفات ایله اشعار ایدلیدکندن
موزہ هایونده کورولدیکی وقت هانکی طاشک هانکی موقعده
بولندیغی قولایلقه مطالعه ایتک قابل اولهیلور .

موسیو بولن اولا اوج عدد یان یانه صلیبی حاوی واورنده کی
صلیبک هر گوشه لرده ررنا حرفی اولان برطاش ذکر ایدیلور . وقتیه
یان یانه اولدیغی حالده بوکون برلرندن ایرلمش اولان واوچیده
موزہ هایونده بونان بوطاشلرک عزب قپوسی اوستندن چیقارلدقلری
ذکر ایدیورسده اوزرنده بولندقلری دیواری یانیق قپویه کیدن
وترسانه طرفنده دکزدن غاطه یه کیریلن قپویه تعریف ایتنه
کوره بوقپونک ایچ عزب قپوسی دنیان چشمه میدانی قپوسی اولدیغی
اکلاشیلور . هر حالده بوطاشلرک عزب قپوسی یوقسه ایچ عزب
قپوسی اوزرنده بولندقلری پک صریح دکادر .

ایکی طرفده کی صلیب لر جنوه حکومتک شعاری اولوب

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

اورته سندہ کی B حرفلری ایسه ΒΑΣΙΛΕΥΟΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΙ

جمله لرینی که

بتون قرالره حاکم، قرالار قرالی معناسی متضمن در. بو B حرفلی لوحه نك اورتده وموقع متمسازده بولونمسی جنویزلرك بیزانس ایمپراطوری حاکمیتی آلتنده بولندقلرینی وتمامیله کسب مختاریت ایتمدکلرینی کوستریبور که بوده مذکور طاشك غلطه نك ايلك زمانلرینه عاند اولدیغنی و بناء علیه برنجی دیوارلره عاند اولان ایچ عصب قپوسی اوزرنده بولنمسی محتمل اولدیغنی اکلاتیور .

B — (+ M CCC XXX V) تاریخی ۱۳۳۵

بوقاروده کیلرینه بکمزدر ایکی طاش دخی وویوودا قپوسی جوارنده کی درت کوشه قوله نك اوستندن چیقارلمشدر .

C — تاریخی ۱۳۴۹ کوچوک قوله قپوسنده کی بر قوله اوزرنده ، زمیندن ۱۸ متره ارتفاعده

موسیو بولن اورتده کی تصویر سن نیقولانك اولق احتمالی بولدیغنی سویلیور .

D — 1387 — تاریخی سنه ۱۳۸۷ (موزه نومروسی ۹۵۴)

خندق سواقغنده غلطه قوله سندن صکره قوله اوزرنده

+ M. CCC. LXXX VII. HOC. OPS FACTAVIT. TEMPCRE NOBILIS. DINI. RAFAEL DAVRTA PTS. PEIRAE.

اورتده سن میشلک تصویری واردر .

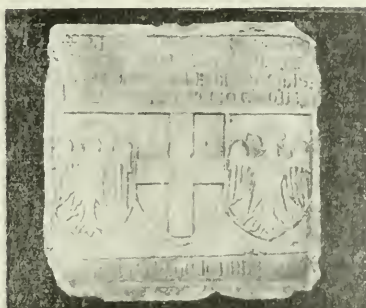
E — 1397 — سنه ۱۳۹۷ (موزه نومروسی ۹۵۱)

+ M CCC. LXXXXVII

F — 1400 — دکز جهتنده موخانه سواقغنده (بو طاشك

یری اولجه اوراسی اولمدیغنی ظن ایدیایور .)

+ M CCCC ITALICVM. JVBAR. LVXR. R (cipuble cae)
DVX. MED (cator) DFRANCHI. GAVDEAT ERGO. JANVA.
A. I m a. SUB. TATO. DVCE. G VBERNATA. IVBENTE.
P (re) SIDE. PERE. DE. FRANCIS. POTE sta TE FILIPO

G — 1404 — سنه ۱۴۰۴ (موزه نومروسی اوقونمبور)

لوله جیلر خند کمنده حصار دیی سوقاغنده .

+ TVRRIS. ISTA FVIT. FATA TE
PORE. RGIMINIS. EGREGII. VIRI.
DNI. IOHANNIS. SAVLI. HONORABILIS
POTESTATIS. PEYRE. M. CCCC. III

DIE PRIMA NOVEMBRIS

H — 1423 — ۱۴۲۳ (خندك سوقاغنده غلطه قوله -

سندن اعتباراً ایکنجی قوله اوستنده) (ایکی طرفنده لوحه شمار
écusson واورتهده برعزیز رسمی)

I — 1435 — ۱۴۳۵ (موزه نومروسی ۹۷۱) عنب

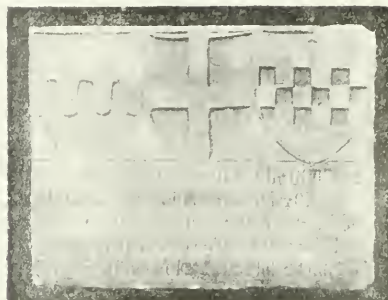
قبوده استوبجی سوقاغنده برنجی قولهده

+ M. CCC. XXX. V. TEPORE. SPECTA BILI. DNI.
STEPHANI DE. MARINIS POTAT.

J — 1441 — ۱۴۴۱ (موزه نومروسی ۹۶۱) دباغخانه

سواقندہ کی قولہ دہ .

SPECTABILIS. NOBILIS. DNS. NICOLAVS. ANTHONI.
SPINVLA. POTAS. PERE. HOC OPVS. FIERI IVBSIT.
M. CCCC. XXX. IDIE. XX. AVGVSTI

K — 1442 — ۱۴۴۲ (موزه نومروسی ۹۶۳) خندق

جاده سندہ ششخانہ قرہ قولی قارشو سندہ کی قولہ دہ

+ SPECTABILIS. ET NOBILIS DOMINVS.
NICOLAVS. ANTONIVS. SPINVLA. Q(uo)NDNI.
THOME. POTESTAS. PERE. IANVESSIV. IN TO.
TO. IMPERIO. ROMANIE. CONSTRVIT FECIT. HANC.
TVRRI. IN. PAVCIS.
DIEBVS. COSTRUCT.

M. CCCC. XXXX. II

DIE. VIII. MAY

L — (سنت ماری قولہ سی اوستندہ) خندک سوقاغندہ

غلطہ قولہ سندن اعتباراً ایکنجی قولہدہ .

T. SPECTABIL. NOBIL. VIR. DNS. NICOLAVS
ANTHS SPINVL. POTESTAS. PEIRE-IANVEN
SM. IN. TOTO. IMPIO. ROMANIE. TPRES. SVI.
REGIMINIS. ANNI SCVDI. IVXIT HANC. SCDAM.
TVRIM. CONSTRVI. M.CCCC.XXXX. II. DIE. XX.
OCTobris ManDAN. VOCARI. S. MARIAM +

1443 — (موزہ نومردوسی ۹۶۲)

+ TVRRIS HEC. FVIT. PERFICTA
TEMPORE. SPECTABILIS. DNI.
BORVELIS. DE. GRIMALDIS.
M. CCCC. XXXX. III

M — 1445 . سنہ ۱۴۴۳ طوبخانہ قربندہ قلعہ سوقا-

غندہ کی مدور قولہدہ .

+ M CCCC XXXX V. COMPLETA. EST.
HEC. TVRRIS. TEMPORE. POTESTACI
E. SPECTABILIS. DNI. BALTASARIS. M.
ARRUFI. DE-MENSE. MAIL.

N — 1446 — سنہ ۱۴۴۶ (موبخانہ قپوسی اوزرندہ)

IHS. M. CCCC. XXXV. VI. MY.
EREXIT. MARRVFVS. BALDASSAR. ISTA.
MENIA. PLVS. ALIIS. NOBILE. FECIT. OPVS.
GRANDIS. IS. ASPECTV. FORMOSV. HVMAN
HABVND
ELOQVIO. INGENIO. IVSTICIAQVE. PARI
HEC. SIBI. SERVABVT. ROMANV.
MVNERA. NOMEN.
CUNQVE. DIIS. DIVUM. CVNQVE

O — قپو اوزرندہ اوچ نہ کوسمون اورتہدہ کی جنوہ
حکومتک، صاغده کی دوژ (رافائل)ک، صولده کی پودہ ستاماروفونک .

ΑΓΑΘΗ. ΤΥΧΗ

BALTASSARI. B. F. MARUFO. GALATEAE. HVIVS
BYZATIANAE. PERAE. THR acio. IN.
BOSPHORO. CLARISSIMAE. GENVENSIUM.
COLONIAE. B. M. PRAETORI.

QV. MAGISTRATVM. QVEM. SVSCEPERAT.
DIGNE GERENDO
SUBURBANIS. HAC. IN. PARTE. MOENIBVS
AMPLIATIS. ET. AD.
CHRISTEAM. TVRRIM. ANAVISTATIS.
PRISCAE. ALTITVDINIS.
DVPLIO. COLLATIS. COL tem. IPSAM.
TUTIOREM. EXIMIAE. PROFA.
... ATAM. EXORNATAMQ. FORE.
GENVENSES. AC. SVBVRBANI.
GALATEI CIVES. COLONIQUE.

بوطاش غلطہ لیلر طرفندن پودہ ستایہ برنشانه شکران اولہرق
قونیلدینی و آلتندہ کی بر اشارتندن دہ تاریخک ۱۴۴۶ اولدینی ظن
ایدیلیور .

P — غلطہ قولہ سی .

Q — 1447 (طوبخانه جواریدہ کومورجی سواقغده)

اوچ نہ کوسون ، اورتہدہ جنوہ نک صاغده Duc Giano de
Campofregoso وصولہ پودہ دستا Lucino de Pacio نک
علامتری آلتندہ شویازیلر واردر .

SPECTABILIS. ET EGREGIVS. DOMNS
LVCHIVS. DE. FACIO. POTAS. HOS MYROS
AONSTRVI. FECIT. M CCCC XXXX. VII

R — 1448 — سنه ۱۴۴۸ (خاویار خانی دروینده بر

مغازده) بولنمشدر .

SvB. FELICI. DOMINIO. ILLVSTRISSIMI.
IANVS. DE CAMPO. FREGOSO. IANVEN
DVCIC. DIGNISSIMI REGENTE.
SPECTABILI. DOMINO. BENEDICTO.
DE VIVALDI. POTESTATE.

PERAE. M CCCC XXXX DIE.
XX DECEMBRIS.

P — 1452 سنه ۱۴۵۲ (موزه نومروسی ۹۵۰) غلطه

قولہ سی حدودی داخلندہ برآودہ (موسیومایرک خانہ سندہ) [۱]

+ M. CCCC. L. II. DIE Prima
NICOLAVS. PAPA-QVINT VS.

بویازینک آلتندہ پاپالق تاجی واونک آلتندہ سن پیرک
اناختارلری، بونک آلتندہ اوچ ئە کوسون، صاغده. Campo fre.
goso نک وصولده پودہ ستا Lomellini نک، اونک آلتندہ
شو یازیلر واردر .

TFMPORE spectabilis Domini ANGEL
IOHannis. LOM. ELINI. POTESTATIS
PERE. SVB. DVCatu. ILLustrissimi
Domini D. PETRI. DE. CAMPO.
FRegoso. IANuensium DVCIS.

[۱] یوطاش بوندن بر سنه قدر اول اوراده کی برخاڭ انشا آتی
یاپیلدینی ائشاده بولونمش وموزه یه نقل اولونمشدر .

۴ — (موزہ نومروسی ۲۴۵۰) خاویار خانی طیشاروسندہ
خلیل پاشا سوقاغندہ قرہ کوی قپوسنک اوستدہ [۱]

غلطہ دہ کی جامعہ

غلطہ دہ کی جامعہ لدن یکی جامع ، یر آلتی جامعی و عرب
جامعہ لدن یوقارودہ بحث ایتشدک . بولردن ماعدہ غلطہ نک
سورلری داخلنہ تصادف ایدن قسمدہ کی جامعہ و مسجدلر
بروجہ آتیدر :

اسملری	بانیشی
مناسٹر مسجدی	شیخ الاسلام منلا کورانی شمس الدین
آلاجه مسجد	احمد افندی حضر تلری (۱۸۸۵-۱۸۹۳)
حاجی اعور (حاجی اعمی) مسجدی	شیخ الاسلام زنیللی علی افندی
امک یمز مسجدی	حسام الدین افندی (وفاتی ۹۹۹)
یولجی زادہ مسجدی	الحاج عمر افندی
اوجقی موسی مسجدی	اوجقی موسی اغا
برکت زادہ مسجدی	الحاج علی بن حذر (حین فتحہ دہ دزدارلق منصیلہ چراغ اولنشد) .

شہسوار مسجدی

کورجیلر مسجدی کورجکی علی اغا
 بکتاش افندی مسجدی سلطان سلیمان خانک امامی و استاذی
 بکتاش افندی (غلطه حامی قارشوسنده)
 کانکش مصطفی پاشا جامی کانکش مصطفی پاشا وفاتی (۱۰۵۳)
 (جامع مذکورک کلیسا دن منقلب)
 اولدینی حدیقه الجوامعه مذکوردر)

سلطان بایزید مسجدی

یکی جامع و عرب جامی علاوه ایدیلورسه غلطهده قلعه
 دروننده کی جامع ومسجدلرک عددی (۱۴) اولدینی کورولمکدهدر.
 حدیقه الجوامع عزب قپوسی جامنی قلعه دن خارج صایبور .
 مذکورجامعک بانسی سلطان سلیمان خانک اواخرسلطنتلرنده وزیر
 اعظم اولوب سلطان سلیم خان ثانی حضرترلرینک دخی دامادی
 محمد پاشادر . اسیمخان سلطانک زوجیدر . جامع مزبور (۹۸۵)
 تاریخنده اکال اولمشدر .

بوجامع تحریر کتاب اثناسنده معمار کمال الدین بک طرفسندن
 صورت جدیدده تعمیر اولونمقدهدر .

بونلردن ماعدا ، یلکنجی خانی مسجدی ، یاغ قپانی جامی ،
 اسکی یاغ قپانی جامی واردر .

غلطهده کی مبانی مشهوره دن بریده عزب قپو چشمه سیدر .
 سلطان احمد خان ثالث زماننده ایاصوفیهده انشا اولنان چشمه یه
 مشابه برطرز معماریده پایلان بو چشمه تورک صناعتنک او دوره
 مخصوص الک کوزل نمونه لرندن برنی تشکیل ایدر . اوزرنده کی

تاریخ ۱۱۴۵ سنه سنده سلطان محمود خان اولك والدہ سی طرفندن انشا ایدلیدی اكلاشیایور .

غلطه جهتی فتحندن صکرده ینه خیلی مدت جو زلیلر طرفندن اسکان ایدنشدی . سفارتلرک غلطه صرتلرنده اولسی حسیله غلطه دانما اجنیلره مخصوص کی قلوب بر مرکز تجارت اوله گلشدر . فتحی متعاقب تورکلر ایسه ترسانه حسیله عرب قپو و عرب جامعی جهتلرندن او قبی موسی جهتلرینه قدر یاسیلمشلر و غلطه سرانی حسیله جوارنده کی فیروز اغا ، جهانگیر و ایاس پاشا جهتلرنده اسلام محله لری تشکل ایتشدی .

فقط غلطه نك کلیسالر جوارنده بولان اشاغیکی و مرکز قسملری دانما غلطه لیلر طرفندن اسکان ایدلشدر .

غلطه ده کی کبارلر سلطان سلیم ثالث دورلرینه کلنجه یه قدر سورلردن خارج اوطور میوب قله قپوسی جهتلرینه طوغری یو کسکلرده اوطور لرلردی . غلطه نك الك اعتبارلی جهتلری شمیدی سن پیه ر خانی جوار ی ایدی . حتی بوراده مقدما موجود اولان فرانکینی خانی دخی بروویوودا قوناغی ایدی .

غلطه ده یهودیلر دخی ساکن ایدی . حتی موسیو بهلن اون ایکنجی عصرده یعنی فتحندن اول استانبوله سیاحت ایدن (Benjamin de Tulède) دن نقلاً استانبول جهته ده هیچ بر موسوی اقامت ایتیمسوب کافه سی قارش ی طرفده و (Péra) دنیان محله اقامت ایتدکلرینی سویایور ، که بوراسنك ده خاصکوی و غلطه اولدیغنی یوقاروده ذکر ایتشدک .

مبانی خصوصیه

غلطه شهرينك جنويزلر زماننده كي منظره سني تصور ايدم .
 بيلمك ايچون پنجشنبه بازاري جاده سنده و ياغ قاباني جو ارنده
 تك توك قالمش اولان بعض مباني خصوصيه ايله اوراده كي دار
 سوقاقلري كورمك كافيدر .

شهرك حدودي ديوارله محدود اولمسي حسييله بالطبع سوقاقلر
 اوچ درت مترو كنيشلكنده اولمق اوزره دار براقيلمش و بنالرده
 اوچ درت قات اوله رق يوكسكجه انشا ايدلمش ايدى .

بوكون بونلردن برقاجي آلان طور مقده در . بوشهرك منظره
 داخله سي ايله ايتالياده جنوه شهرينك آلان موجود اولان اسكي
 دار سوقاقلري اراسنده برمشابهت كوزه چارپيورسده غلطه ده كي
 بنالرده بيزانس طرز انشاسنك بيوك برتائيري مشاهده اولنيور .

غلطه ده بولان برقاج اسكي بنا ، تماميله استانبول جهتنده كي
 اسكي بيزانس اولرينك طرز معماریسنه مشابه بولنيور . تا قبل الميلاذ
 ايكنجي عصرده پومپه نيده كي خانه لرده كوريلن بالقونلر كرك
 استانبوله و كرك غلطه ده كي اولره تطبيق ايدلمش و بوراده ايسه
 برشكل مخصوص آلمشدر .

جومبا ديديكمز بو چيقينتيلرك استانبول و غلطه اولرنده
 تعممي برقاج سبيدندر . اولاً : عرصه لرك دارلني حسييله يوقاروكي
 قاتلرده ساحه قزانيلمق . ثانياً : سوقاقدن كچنلري كوره بيلمك .

نالاده خاھیی دشمنه و باصقینه قارشو محافظه ایدہ بیلیمک .
 موسیو Vogue بوجو مبارک دردنجی عصرده کی سوریہ اولرنده ده .
 اولدیغنی ، (Skilitzès) سکیلیجهس ک ال یازیسی کتابندن نقلاً
 جنرال به ایله دخی بویله جو مبالی اولرک ۱۱ نجی عصرده استانبولده
 موجود بولوندیغنی بیان ایدیور .

غلطه نیک کوپری ایله عرب قپواراسنده کی سوقاقلری طولاشیلیرسه
 بویله برقاج اسکی بنایه تصادف ایدیلور .

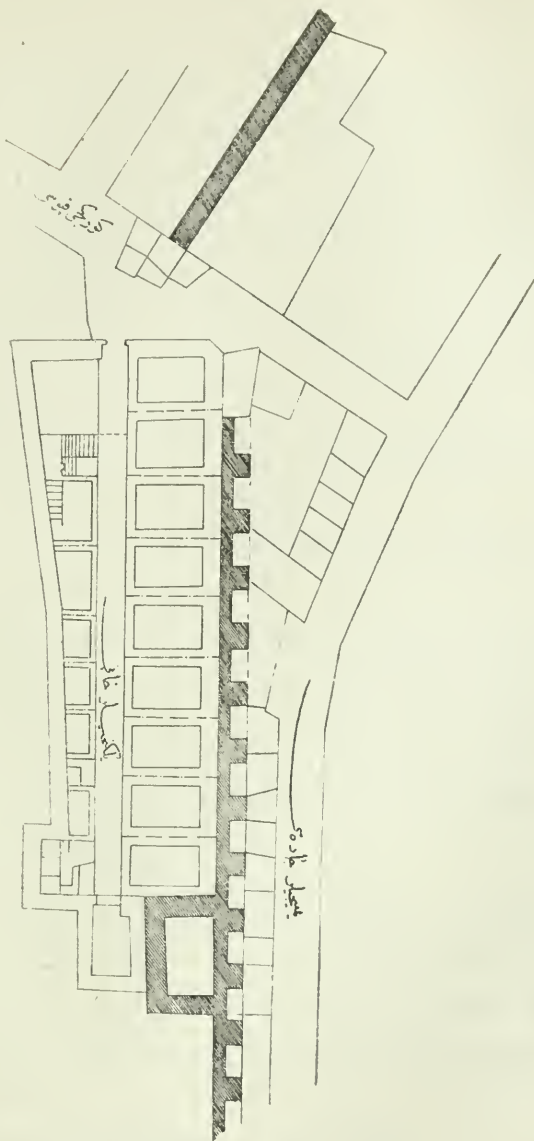
بومباینیک محللری خریطه اوزرنده طرامه ایله کوسترلمشدر .
 کورکجیلر قپوسنده یدکینجیلر خانی .

باقرسوقاغنده پنچشنبه پازاری سوقاغیله صمور سوقاغی اراسنده
 قسمه تصادف ایدن مغازه لر .

پنچشنبه پازاری سوقاغیله محکمه سوقاغی برلشدیکی کوشه ده کی خانه .
 پنچشنبه پازاری سوقاغیله کراسته جی سوقاغی کوشه سنده کی بنا .
 پنچشنبه پازاری سوقاغیله چرچر چیقمازی کوشه سنده کی خان .
 عرب جامعی قارشوسنده کی اخشاب خانه نک آلت کارکیر قسمی .
 حاویار خاننک بعض اقسامی .

اشکال و طرز مخصوصلرندن ییزانس دورینه عائد اولدقلری
 کوریلن بومباینیک تاریخ انشالری معلوم اولمادیغندن بعضالری
 اون دردنجی عصردن صکره وهر حالده اون یدنجی عصردن اقدم
 انشا ایدلکری و طرز و شکل انشالریله جنویز مبانیسنه مشابهلری
 اکلاشلمقده در .

بو اولرک طرز انشاسی همان بربرینه مشابهدر .

یلمکنجیلر خانی

دیوار لر غایت قالین ویونتمه طاشدن اولوب هر صیرا طاش
قورلری آره سنده بر قاج صیرا اینجه طوغله لردن خطل طبقه سی
یایللمش وبونلرک فصل مشترک لری خارجدن درز ایدیلرک جبهه یه
تزینات مقامنده قوللانیامشدر . بنالرک آلتده اکثریتله یا مخزن
ویا صهرنج وقویو بولنور . مخزنک اوستی خوراسانی خرجه
طوغله لردن اورولمش طونوزدر . زمین اکثریامسدس شکله
اینجه وقرمزی طوغله دوشه لیدر . هر قاتک طوانیده کمرلی
طولوزدر . خان کبی مبانی عمومیه ده مردیونلر خارجدن وطاشدر .
بعض اولرده اخشابدر . برنجی وبعضاً ایکنجی قاتدن صکره بنا
طاش قونسوللر اوستنده خارجه چیقار . اوست قاتک اطرافنده
طوغله لرک کوشه له مه قونولسندن بر شکل حاصل ایدن وکیرپی
صچاق دنیلان صچاقلر یایلور . اونک اوستنده کیره میداوجلری
کناره قدر کلور وصولر طوغریدن طوغریه سوقاغه آقار .
نجره لرک اوستی یا قوسی ویاخود دوز اولوب سوکه طاشلریله
محاط ودارا وله رق قالین دمیر پارمقلقلرله مجهزدر . قاپولر اکثریا
ساج قاپلیدر .

یلکنجیلر خانی — یلکنجیلر خانی غلطه نك اك تجارتکام
موقعنده بولنان برخان اولوب شکلندن کورلدیکی اوزره اوزون
ودار بر اولینک طرفینده ایکی صیرا کار کیر وکمرلی مغازه لردن
عبارتدر .

بوخانک شکلی جنویزلرک فونداقلری حقتده بر فکر ویره .
بیلور . غلطه ده واستانبول جهتده بونک کبی برچوق خانلر ده

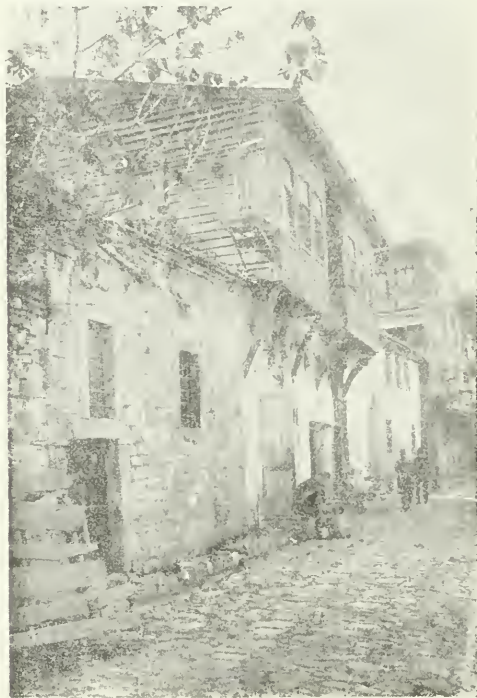
اولوب قبولی مضبوط واوستنده اوضہ لری اولمغله اصناف مالی
اورالردہ حفظ ایدر وەر درلو یغمالردن ویانغیندن محافظه ایلرلر
ایدی .

جنرال به لیه بیزانس مبانی ماکیسنه عائد یازدینی اثرده
آینوروزده کی منا ترلرله استانبولده کی بوخانلرک شکلری اره سنده
جالب دقت مناسبتلر بویور .

چرچر سوقاغنده کی حانک برنجی قاتی

عرب جامی قارشوسنده بوانوب درج ایلدیکمز رسنده
 قپو وینجره سی کوربان بر بنا وارد رکه اخشاب بر اوك آلت
 قسمی تشکیل ایدر . طوانی مزین باشاقلی مرمر ستونلرله
 طوتدیرلمش بر معازهدن عبارتدر . بوراسنک بر محکمه ویاخود
 بر بوده ستا هواغی ویاخود سن بول مناسه ترینک بر قسمی اولق
 احتمالی واردر . غلطه مک مبانیسی ایچنده بو اولدجه مهملرندن
 بریدر .

عرب جامی قارشوسنده کی بنا

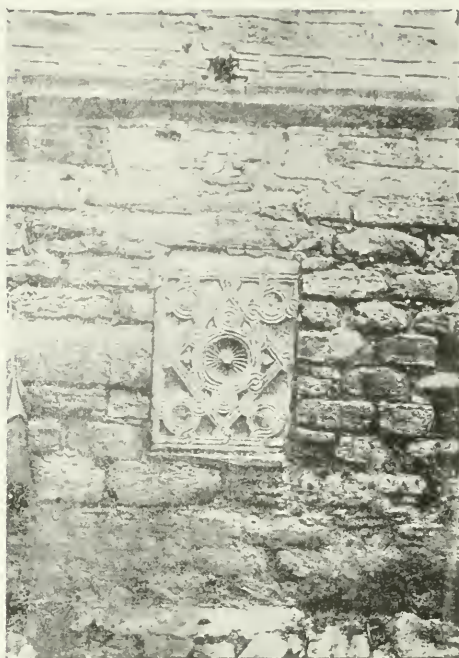
چرچر چيقمازنده كى خانه كوچك و قراكلق بر قپودن كيريلور
بونك پنجشنبه بازارى سوقاغنده كى قسمى مغازه لر واوستى او طه لر در .
خانك مرديونى آرقه طرفده كى اولوده وخارجدن اولوب طاشدر .
فايت دار اولان بو مرديونله هر قاتك كزيتنى محللرينه چيقيلور ،
هر او طه نك قبوسى مذكور كزيتنى محله آچيلور .

محكمه سوقاغيله پنجشنبه بازارى سوقاغى كوشه سنده كى خانه نك
محكمه سوقاغنك كورونيشى

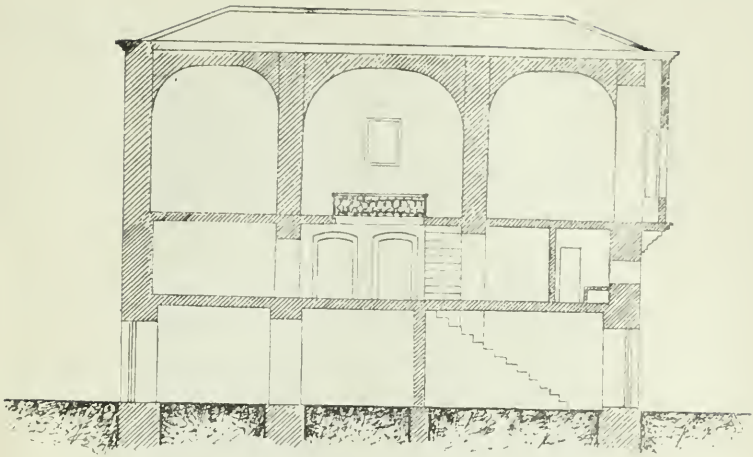
محكمه سوقاغيله پنجشنبه بازارى سوقاغى كوشه سنده كى خانه
نمونه اعتبار ايديله جك درجه ده كوزل محافظه اولونمش بر بنادر .

بونك مقطاعيله پالانى وجهه رسملىرى شكلده كوسترلشدر ،

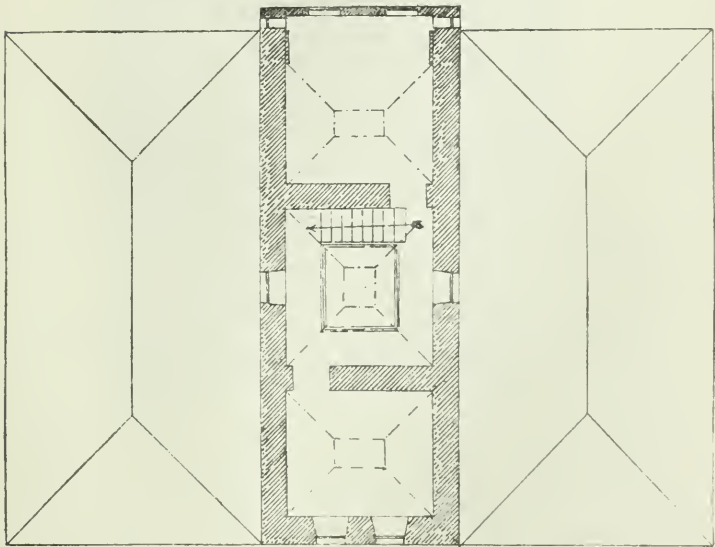

محكمه سوقاغنده كى اوك ديوارنده بولنان بيزانتين طرز تزئيننده برطاش

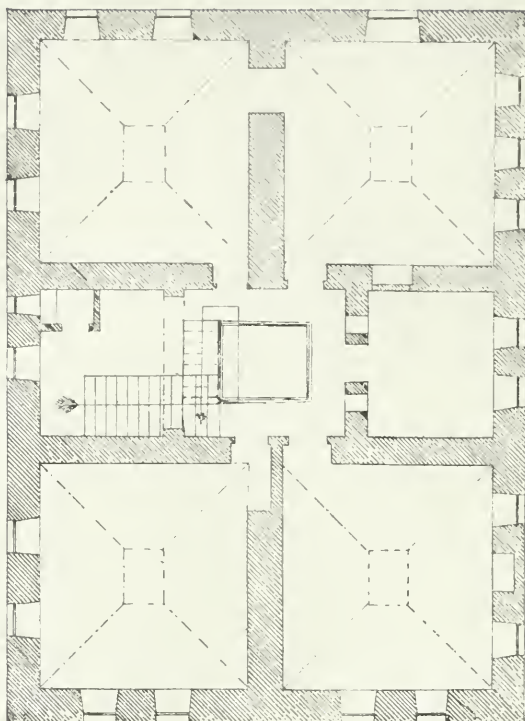
خاويارخانى - gyllius . كوره خاويارخانى Archistraticos
 كليساسى تمللىرى اوزرينه ياييلمشدر . gyllius وقتنه قدر بوكليسا
 موجود اولوب التنده برده بيوك صهرنجى وارمش . بالاخره
 بورايه بيوك بر بنا ياپيلديغنى وبوبناك يا تياترو وياخود حكومت
 دائرهسى اولديغنى وبونك اوزرنده سن ژورژ آرمهسى بولونديغنى
 وبوراده كيجيلرك مجلسى طوپلانديغنى بعض مورخلر افاده ايدييورلر .

مقطع

ایکینچی قات
پنجشنبه بازاری و محکمہ سواقاقری گوشہ سنده کی خانہ ناک پلان و مقطعلری

پنجشنبه بازاری و محکمہ سوقاخی گوشہ سندنہ کی خانہ نک برنجی قات پلانی
 غلطہ نک اسکی و تاریخی بنارندن بریدہ وویوودا جادہ سندنہ
 باقہ سوقاخی ایچندہ کی اسکی بانق عثمانینک بولوندیغی سن پیر خانی
 یانندہ کی کارکیر برآودر .
 بوآوک خارجی دیوارندہ ایکنجی قات حداسندنہ برطاش لوحہ
 وارددر بولوحہ اوزرندہ شو کلملر اوقونور .

André Chenier
Naquit
Dans cette maison
le
30 Octobre
1762

آندره شهنیه
۳۰ تشرین اول ۱۷۶۲ ده
بوآوده
طوغمشدر

André chenier آندره شهنیه فرانسه اختلال کیرینک
و فرانسه ادبیاتنک مشاهیرندندر .
۱۷۶۲ تاریخنده استانبولده تولد ایتمش و ۱۷۰۴ تاریخنده
پارسده وفات ایتشدر .

ایکی یاشنده ایکن فرانسهیه کیتمش اوراده تحصیل ایتشدر .
شعره صوک درجه استعدادی واردی . فرانسه اختلال کیری
انساننده انکلتزه سفارتی معیتنه مأمور اولوب ۱۷۹۰ ده فرانسهیه
عودت ایتمش و terreur دورینه تصادف ایتمکله بو طرز ادارهیه
قارشو بر چوق شعرلر و اثرلر یازهرق فرانسلری اختلاله تشویق
ایتشدر . ۱۷۹۴ ده تحت توقیفه انهرق ۷ ترمیدور تاریخنده
اعدام اولونمشدر .

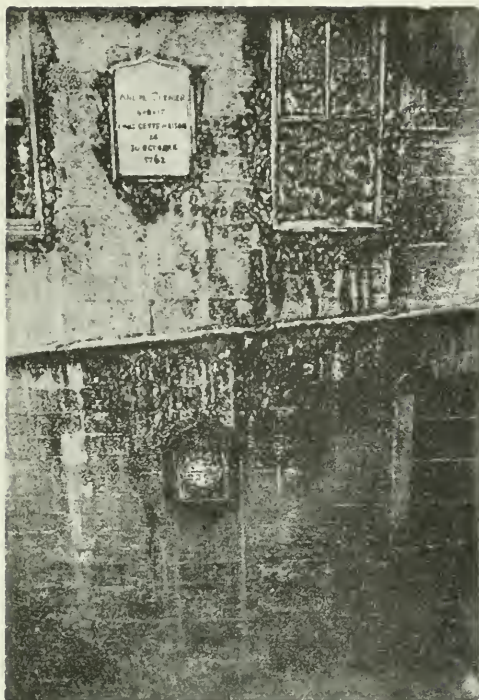
برادری ماری ژوزفه دوشه نیه دخی ۱۷۶۴ تاریخنده
استانبولده تولد ایتمش و ۱۸۱۲ ده پارسده وفات ایتشدر .
پدرلری لوئی دوشه نیه و قتیله استانبوله کلوب بر مدت بر
فرانسز چوخه تاجری یاننده چالیشهرق قبریسللی بر عانلهدن
Elisabeth Santi-Lomaco اسمنده بر قزله ازدواج ایتمش
و صکره فاسه قونسولوس تعیین ایدیلهرک اون بش سنه قدر اوراده

بانقه سوقاغنده اندره شهنيه نك طوغديني او (اليوم سن پيهرخاني)

قلمشدي. بدرلرينك دخي بعض آناز تاريخيه سي واردر. [۱]

[۱] Encyclopedie Larouesse

اندرو شهنيەك طوغديني اوك جبهه سنده كي طاش كتابه

اشته بو اوك بر قسمي حالا اون يدنجي عصره كي شكندده در.
 بو اوك قارشوسنده و بانقه سوقاغيله پنجشنبه پازاري سوقاغنده
 تالاقى ايتديكي كوشه ده يقين وقته قدر مهم بر بنا دها وار ايدى كه
 بش آلتى سنه اول هدم اولنه رق يرينه بر خان ياپيلدى . بو بنا
 بوده ستانك قوناغى ديهه مشهور ايدى.

موسیو ده لونهی بو خان بیقله دن اول بوراده پراپوده ستاسی
 مارینیس (Marinis) ک آرمه سی بولنان بر طاشی کوردیکندن
 بحث ایدیور. بو بنا برچوق زمان Franchini Han فرانکینی
 خانی دیه اطلاق اولومشدی.

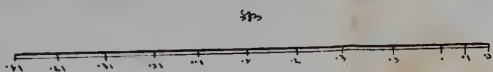
— ❖ — فهرست ❖ —

اسکی غلطه و بنالری

صفیفه	
۳	مقدمه
۵	غلطه نك اسمی
۱۶	غلطه نك تاریخی
۴۰	غلطه کلیسالری
۴۶	عرب جامی
۵۴	غلطه سورلری
۷۱	قپولر ویوللر
۸۱	قوللر
۹۵	غلطه سورلری و قوللر اوزرنده بولنان کتابلر
۱۰۳	غلطه ده کی جاملر
۱۰۶	مبانی خصوصیه

رسملرک فهرستی

۳۳	غلطه نك فتحی متعاقب شکلی
۴۹	عرب جامی و مناره سی
۵۰	عرب جامی جبهه رسمی ویلانی
۵۱	عرب جامی مقطعی
۵۳	عرب جامی مناره سی آلتنده کی قپو
۶۵	سن پیه ر سورلرینک آلت طرفنده کی ایکنجی قوله

مقياس ۱:۵۰۰

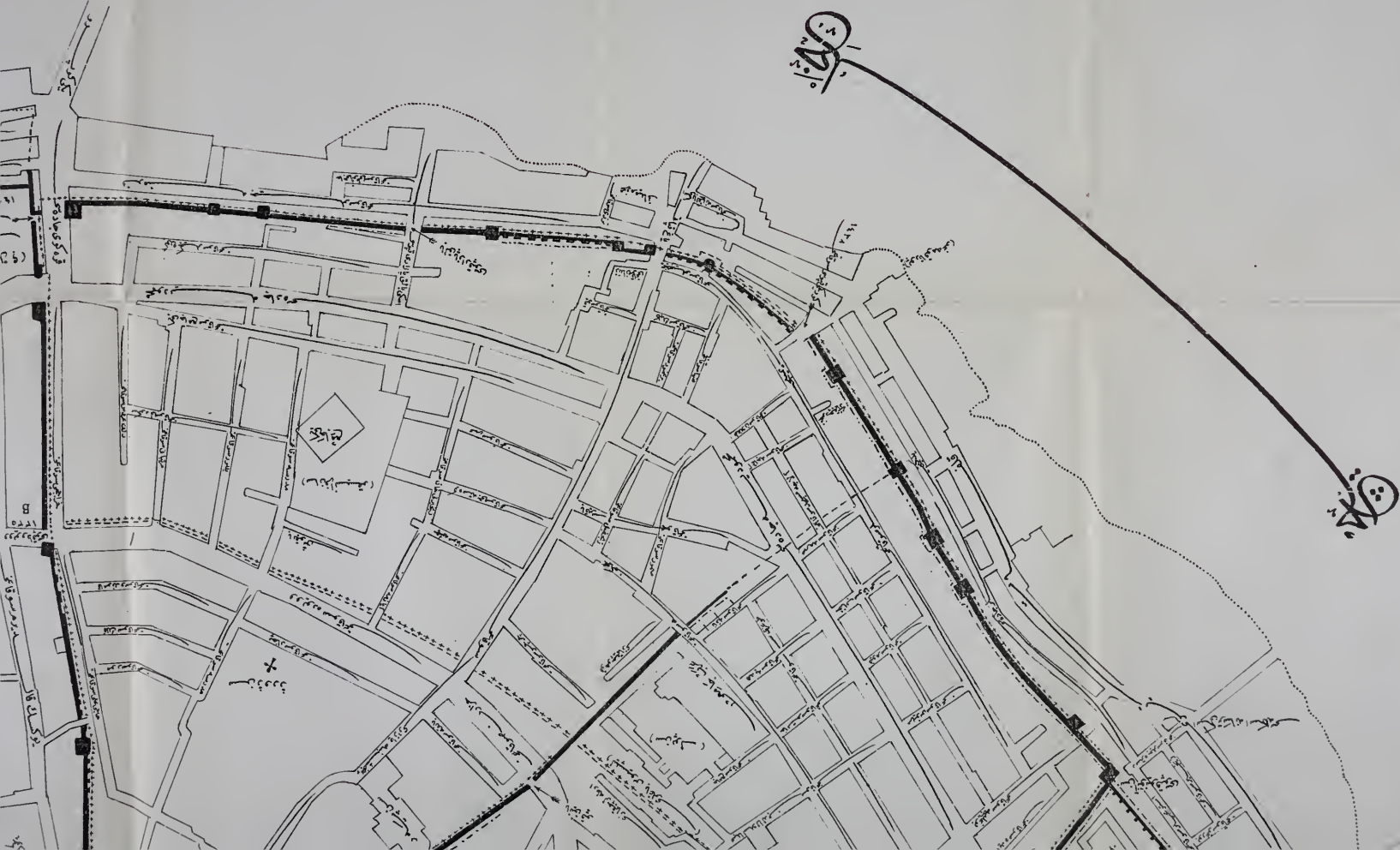
- خط مشی
- خط مرز
- خط راه
- خط رود
- خط ساحل

استان تهران

خطه شهر تهران از زمان ناصرالدین شاه قاجار
مقیاس: ۱:۱۰۰۰

خطه شهر تهران از زمان ناصرالدین شاه قاجار

۱۰۰ یارد
خانقاه

غلطه سورلرینک یمنجیلر سوقاغنده کی قسعی	۷۰
حروزی قپو پلانی	۷۳
حروزی قپو منظره	۷۴
بوغلیجه سوقاخی کچیدی	۷۶
مصیم سوقاغنده سن به نوا مناستری	۸۰
عرب جامی اوکندن کچن مینا سوقاخی	۸۱
قله سوقاغنده کی برج بقیه سی	۸۲
ابن السفیان حضر تلرینک تربیه سی (پلان)	۸۴
مصیم سوقاغنده کی برج (پلان)	۸۴
رندان سوقاخی برج (پلان)	۸۵
غلطه قوله سی (پلان)	۸۵
غلطه یاقین قوله سنک بر عصر اولکی حالی	۸۸
غلطه قوله سنک شیمدیکی حالی	۸۹
غلطه نك ۱۲۰۸ سنه سنده وقوعه کلن یانغینی	۹۱
کتابه	۹۸
کتابه	۹۹
یلکنجیلر خانی (پلان)	۱۰۸
چرچر سوقاغنده کی خانک برنجی قاتی	۱۱۰
عرب جامی قارشوسنده کی بنا	۱۱۱
پخشنبه بازاری و محکمه سوقاقلری کوشه سنده کی خانه	۱۱۲
پخشنبه بازاری و محکمه سوقاقلری کوشه سنده کی خانه نك	۱۱۳
دیوارنده بر کتابه	
پخشنبه بازاری و محکمه سوقاقلری کوشه سنده کی خانه نك مقطعی	۱۱۴
پخشنبه بازاری و محکمه سوقاقلری » » پلانی	۱۱۴
پخشنبه بازاری و محکمه » » » برنجی قات »	۱۱۵
بانقه سوقاغنده آندره شهنیه نك خانه سی	۱۱۶
آندره شهنیه به عائد بر کتابه	۱۱۷

I

٦٦

دیرینه
یکم جاده سی

شاراتِ مخصوصه

- اسکی ساحل حدودی
- ==+== ۱۳۰۳ شمسی حدودی
- == ۱۳۵۲ شمسی حدودی
- ایوم ای برعاش موجود بونانیه سورشمی
- ایوم عزاب رجاله و مرجو راو کوسو شمی

سندۀ در

۹۰ ۸۰ ۷۰ ۶۰

3 1761 06982704 6

JR
729
A7